

DELAT PÅ TAKET

En alternativ bostadsmarknad ovanpå
platta tak i Stockholm

DELAT PÅ TAKET

En alternativ bostadsmarknad ovanpå
platta tak i Stockholm

AAHM01: Examensarbete i Arkitektur/
Degree Project in Architecture
LTH, 2023

Författare: Johanna Schweitz Fähræus
Examinator: Lars-Henrik Ståhl
Handledare: Paulina Prieto De La Fuente

LUNDS
UNIVERSITET

SAMMANFATTNING

Bostäder i storstäder har blivit en svårtillgänglig lyxvara, samtidigt som ett fåtal tjänar mycket pengar på situationen. Som bostadsmarknaden ser ut idag, med vinstdrivande byggbolag tillsammans med dyr mark, går problemet inte att lösa utan förändring (Länsstyrelsen 2021).

Detta examensarbete söker efter ett alternativt sätt att bo där de boende tillsammans tar kontroll över sin boendesituation. Utgångspunkten är att hitta en annan plats att bygga på än det traditionella och att bygga utan att involvera byggbolag. En bostadsmarknad utifrån byggemenskap på platta tak i Stockholms innerstad tar form: *Delat På Taket*

Examensarbetet består av två delar. I ett större urbant perspektiv undersöks- och kartläggs Stockholms platta tak. Det resulterar i en katalog, som blir ett verktyg och hjälpmedel för bostadsmarknaden. I ett mindre perspektiv undersöks det delade boendet och avslutas i bostäder på ett valt platt tak. Här utmanas det traditionella sättet att bo delat på.

Syftet med examensarbetet är att väcka tankar och funderingar samt skapa diskussion för hur framtidens bostadsmarknad kan se ut och hur ett normbrytande boende kan vara.

ABSTRACT

Housing in big cities has become a luxury that many people cannot afford, while a few make a lot of money out of the situation. As the housing market stands today, with profit-driven construction companies and expensive land, the problem cannot be solved without change (Länsstyrelsen 2021).

This thesis seeks an alternative way of living, where the residents together take control of their housing situation. The starting point is to find a different place to build than the traditional, and to build without involving construction companies. A housing market on the flat roofs of Stockholm is taking shape: *Delat På Taket*. The homes here are built through housing communities.

The thesis consists of two parts. In a larger urban perspective, Stockholm's flat roofs are investigated and mapped. It results in a catalogue, which becomes a tool for the new housing market. In a smaller perspective, the concept of shared housing is investigated and ends up in dwellings on a chosen flat roof. Here the traditional way of shared living is challenged.

The aim of the thesis is to raise thoughts and create a discussion for what the future housing market can look like and how a norm-breaking household can be created.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INTRODUKTION.....	6-7
BYGGEMENSKAP PÅ TAK.....	8
BO TILLSAMMANS.....	9
HUR GÅR DET TILL?.....	10-11
KATALOGEN: INTRODUKTION	12-13
KATALOGEN: UTDRAG.....	14-59
Kungsholmen.....	14-21
Vasastan.....	22-27
City.....	28-39
Södermalm.....	40-47
Östermalm.....	48-59
UPPLEVA ETT TAK	60-64
Utsikter och siktlinjer.....	60
Spången som verktyg.....	61
Inventering av visuella kopplingar.....	62-64
VÄLJA ETT TAK	65
DELAT PÅ TIDNINGSHUSET	66-117
1 & 2. Bli medlem. Hitta dina grannar.....	66-67
3. Hitta ett tak.....	67-71
4. Vad vill fastigheten ha?.....	72-73
5 & 6. Beräkna hållfasthet och kostnader.....	72-73
7. Bilda byggemenskapen.....	74-77
8 & 9. Rita och bygga bostäderna.....	78-103
10. Dags för inflyttning.....	104-117
AVSLUTANDE REFLEKTION	118-119
TACK.....	120
KÄLLHÄNVISNING	121

INTRODUKTION

Behov av en förändrad bostadsmarknad

Det råder bostadsbrist i Stockholm. I Lantmäteriets årliga sammanfattning av bostadssituationen i Stockholm beskrivs, att bostadsbristen främst gäller bostäder med en rimlig hyressättning. För att kunna köpa en bostad i Stockholm idag krävs mycket pengar. De hyresrätter som byggs har oftast en hög hyra, vilket innebär att bostadsbristen inte kan byggas bort genom nyproduktion. Nya reformer och en bostadsmarknad som ser annorlunda ut krävs för att lösa problemet. Dagens byggprojekt involverar vinstdrivande byggbolag och byggherrar, som tillsammans med höga markpriser driver upp hyrorna (Länsstyrelsen 2021).

Hur skulle en alternativ bostadsmarknad utan byggherrar och höga markpriser kunna se ut?

Hitna mark någon annanstans

Att bygga bostäder i de centrala delarna av större städer är en utmaning. Det finns få ytor tillgängliga, och de som finns är dyra. Ofta byggs det nytt på bekostnad av att grönområden och öppna ytor försvinner. Städer står idag inför utmaningar till följd av klimatförändringar och är i stort behov av fler grönytor, inte färre (Världsnaturfonden WWF 2019). Rotterdam

i Nederländerna har initierat ett program för att använda stadens platta tak. Genom att kombinera olika funktioner såsom bostäder, parker och aktiviteter på taken kan staden fortsätta växa på ett annorlunda sätt. Att bygga på platta tak möjliggör för fler bostäder utan att ny mark tas upp (Rotterdam u.å).

Bli sin egen beställare

Baugruppe är ett något som har tagit fart i Berlin de senaste åren. Det innebär att blivande grannar initierar och planerar, ofta tillsammans med en arkitekt, ett byggprojekt de själva vill bo i. På så sätt tar de rollen som beställare och kan styra över sitt eget boende och hålla ner kostnaderna. Viktigt i dessa bostäder är gemenskapen med många delade rum och utrymmen. Baugruppe-projekten har ofta en gemensam trädgård som är öppen för allmänheten (The Conversation 2016). Även i Sverige finns denna typ av projekt och kallas då för byggemenskap. Boverket uppmanar kommunerna att stödja sådant byggande för att bostäder ska byggas utanför marknadens initiativ (Svenska Dagbladet 2019)

Bild 1: Ventouris, P (u.å.). Ett exempel på aktiviteter på Rotterdams tak är ett promenadstråk mellan taken. Det är ritat av MVRDV.

BYGGEMENSKAP PÅ TAK

Om byggemenskap

Att skapa ett hem genom byggemenskap är inte en snabb genväg till bostad. Det kan vara krävande och intensivt, men också ett spännande äventyr. Eftersom bostäderna grundar sig i de boendes gemensamma idéer, är det viktigt att man delar samma mål och visioner. Det är viktigt att från början pratar om vad som ska vara delat och privat, kostnader för bostäderna, hur stor byggemenskapen ska vara och att lägga upp en tidsplan. Det är vanligt att det tar 2-5 år från idé till färdiga bostäder (Föreningen för byggemenskap u.å.). Processen för byggemenskap på tak är troligtvis längre, men allt eftersom att fler projekt på taken byggs och mer kunskap och erfarenhet delas i katalogen, desto snabbare kommer processen gå.

Att skapa en byggemenskap är en social och intellektuell process. De blivande grannarna bör försöka lära sig så mycket som möjligt om byggprocessen, ekonomi och planering etc. (Föreningen för byggemenskap u.å.).

Minskade kostnader

I bild 2 illustreras kostnadsfördelningen för traditionella bostäder genom byggbolag och byggherrar jämfört med bostäder skapade genom byggemenskap. Enligt denna skulle priset för bostaden endast bli själva byggnaden, förutsatt att markpriset försvann.

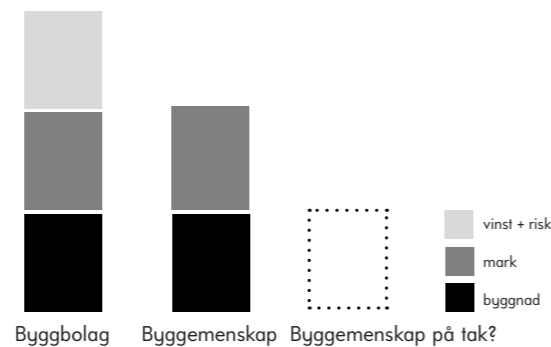

Bild 2: Prisjämförelse mellan projekt genom byggbolag eller byggemenskap. (Svenska Dagbladet 2019).

Få tillgång till taken

Fastigheten med det platta taket och platsen där fastigheten står, Stockholm, kommer tillsammans med de nya bostäderna att ingå en relation där de ger något och får något tillbaka. Här är inte pengar i sig mest värdefullt. En extra tillgång, en ny aktivitet eller att bidra till att lösa utmaningar som städer står inför har högst värde.

Byggemenskapen önskar att få stå på taket, och får göra det mot att fastigheten får tillgång till solceller, en rolig aktivitet såsom bastu, trädgårdar eller kolonilotter eller något annat. Byggemenskapen önskar att få ta ett fördelaktigt, subventionerat lån, vilket de kommer få tack vare de fördelar projekten ger. Projekten berör frågor som brist på grönytor,

BO TILLSAMMANS

Ensamhet

Det sägs att svenskarna är ensamast i världen. Idag är 42 % av hushållen i Sverige ensamhushåll (SCB 2022). Social ensamhet i ensamhushåll i åldrarna 16 år och uppåt ligger på mellan 15-25 %. Man kan även vara socialt isolerad trots att man har sambo, för ensamhet har snarare att göra med om man har en nära vän eller inte (SCB 2019). Ensamhet bryter ned oss och kan till slut bli kronisk. Att umgås med- och träffa andra har en lugnande effekt på människan (1177 2021). Därför borde vi bo tillsammans.

Dörren och väggen

Gemensamt för det delade boendet är privata rum med delade utrymmen. Väggar, dörröppningar, icke läsbara- och läsbara dörrar skapar olika grader av öppna eller stängda rum. Ett rum med en öppen dörr signalerar att man får gå in. En stängd dörr skapar osäkerhet i huruvida man får gå in eller inte. En låst dörr markerar att man inte är välkommen. Dörren blir en symbol för vad man får eller inte får göra.

Det mer individuella delade boendet består ofta av en privat lägenhet eller ett rum med eget hygienrum. Hygienrummet går att stänga och låsa. Likaså dörren till närmsta granne, entrédörren. Gemensambetslokaler ligger ofta separat från den privata boytan. Exempel på detta är studentkorridoren eller kollektivhuset.

Det mer delade kollektivet kan vara en lägenhet eller ett hus. Hygienrummet går att stänga och låsa. Dörren till närmsta granne, som också bor i hushållet, går att stänga men inte låsa. Rummen som ligger i anslutning till det egna är gemensamma.

Ännu mer delat?

Vad skulle nästa steg på skalan mot ett ännu mer delat boende kunna vara? Genom att på olika sätt använda eller låta bli att använda dörren och väggen kan gränserna för det delade hemmet tänjas på. I en bostad utan dörrar blir väggen ett redskap för att bryta siktlinjer in till de privata rummen. En brutna siktlinje blir en ny typ av dörr som kan skapas med hjälp av väggen.

HUR GÅR DET TILL?

1. Bli medlem

Delat På Taket drivs och organiseras av personer vars drivkraft är en önskan om en bättre fungerande bostadsmarknad. För att vara med i *Delat På Taket* måste man bli medlem mot en medlemsavgift. Avgifterna kommer att finansiera utredningar av taken, se punkt 5 och 6.

2. Hitta dina blivande grannar

Medlemmarna får tillgång till ett forum där de kan hitta andra som vill bo på ett liknande sätt och har samma syn på boende.

3. Hitta ett tak

Som hjälpmedel och informationsbank till *Delat På Taket* finns en katalog. Den är öppen för medlemmarna, som kan lägga till mer uppgifter och material. Här finns de platta taken i Stockholm katalogiserade med information om dem, bilder från platsbesök och ritningar från färdiga bostäder. Katalogen beskrivs genomgående på s. 12-59 och finns både i fysisk- och digital form. De blivande grannarna använder katalogen för att hitta ett potentiellt tak och för att hjälpa varandra i processen att starta och bygga sin byggemenskap.

4. Vad vill fastigheten ha?

Genom samtal försöker byggemenskapen och fastigheten komma överens om vad byggemenskapen ska tillföra fastigheten. Om fastigheten och byggemenskapen kan komma överens "paxas" taket temporärt i katalogen. Om inte uppdateras katalogen istället med information om fastighetens önskemål. Mer om detta på s. 8.

5. Utred fastighetens hållfasthet

En kritisk punkt för varje projekt är huruvida byggnaden klarar av ytterligare laster från en påbyggnad. Särskilt kritiskt är takbjälklaget, stommen och grunden. En förstärkning av fastigheten kan vara kostsam, där grunden kostar mest att förstärka (Nedré, Rinaldo 2018 s.24). Vissa delar av byggnaden är ofta mer belastade än andra. Om inte hela taket ska få bostäder kan en mindre belastad del av taket väljas, förutsatt att byggnaden klarar av en ojämn lastkoncentration (Nedré, Rinaldo 2018 s. 30). Med hänsyn till detta bör lätta byggmaterial såsom trä användas. Medlemsavgifterna används för att utreda hållfastheten.

6. Kostnader för att tillgängliggöra taket

- Finns hiss och trapphus eller måste det läggas till?
- Vad blir kostnader för el- och rördragnings?
- Hur kommer byggmaterial etc. upp till taket? Behövs en lyftkran och får en sådan plats vid fastigheten?

Medlemsavgifterna används för att utreda dessa kostnader.

Om slutsatsen från punkt 5 och 6 är att det inte är lönsamt att bygga på taket uppdateras katalogen med den informationen. Om det är lönsamt paxas taket permanent.

7. Bilda byggemenskapen

De blivande grannarna träffas på ett konstituerande möte för att starta sin byggemenskap och prata om visioner. Här tar man fram förslag till stadgar och går igenom de idéer man har för byggemenskapen. Det är viktigt att föra protokoll under mötet (Föreningen för byggemenskap u.å.). Eftersom det rör sig om delade boenden, pratar man om vilka aktiviteter som är viktiga i boendet och vilken egen energinivå man förknippar med aktiviteten. I extra delade boenden rekommenderas personer med liknande energinivå att bo i samma hushåll. Under mötet ser man vilka kunskaper gruppen redan har och

vad man kan tänka sig att lära sig för att kunna bygga så mycket som möjligt själva.

Sedan bildar man officiellt sin förening. En byggemenskap drivs vanligen som en ekonomisk förening, en ideell förening eller en kooperativ förening (Föreningen för byggemenskap u.å.). I *Delat På Taket* kommer föreningen att äga bostäderna och de boende betalar hyra till föreningen varje månad.

8. Ta ett subventionerat lån

Byggemenskapen får ta ett förmånligt lån tack vare fördelarna bostäderna ger. Projektet berör brist på grönytor, elproduktion och bostadsbrist.

9. Rita bostäderna

Den nya bostadsmarknaden har en arkitekt som följer varje projekt. De boende och arkitekten ritat upp de nya bostäderna tillsammans och bestämmer vad hantverkare ska bygga och vad som byggs av byggemenskapen. Bostäderna ritas utifrån en inventering av takets visuella kopplingar, som beskrivs på s. 62.

10. Nu byggs det

När bostäderna är färdiga uppdateras katalogen med bilder och ritningar. Projektet får ett namn.

11. Dags för inflyttning

Bild 3: Katalogen finns även utskriven.

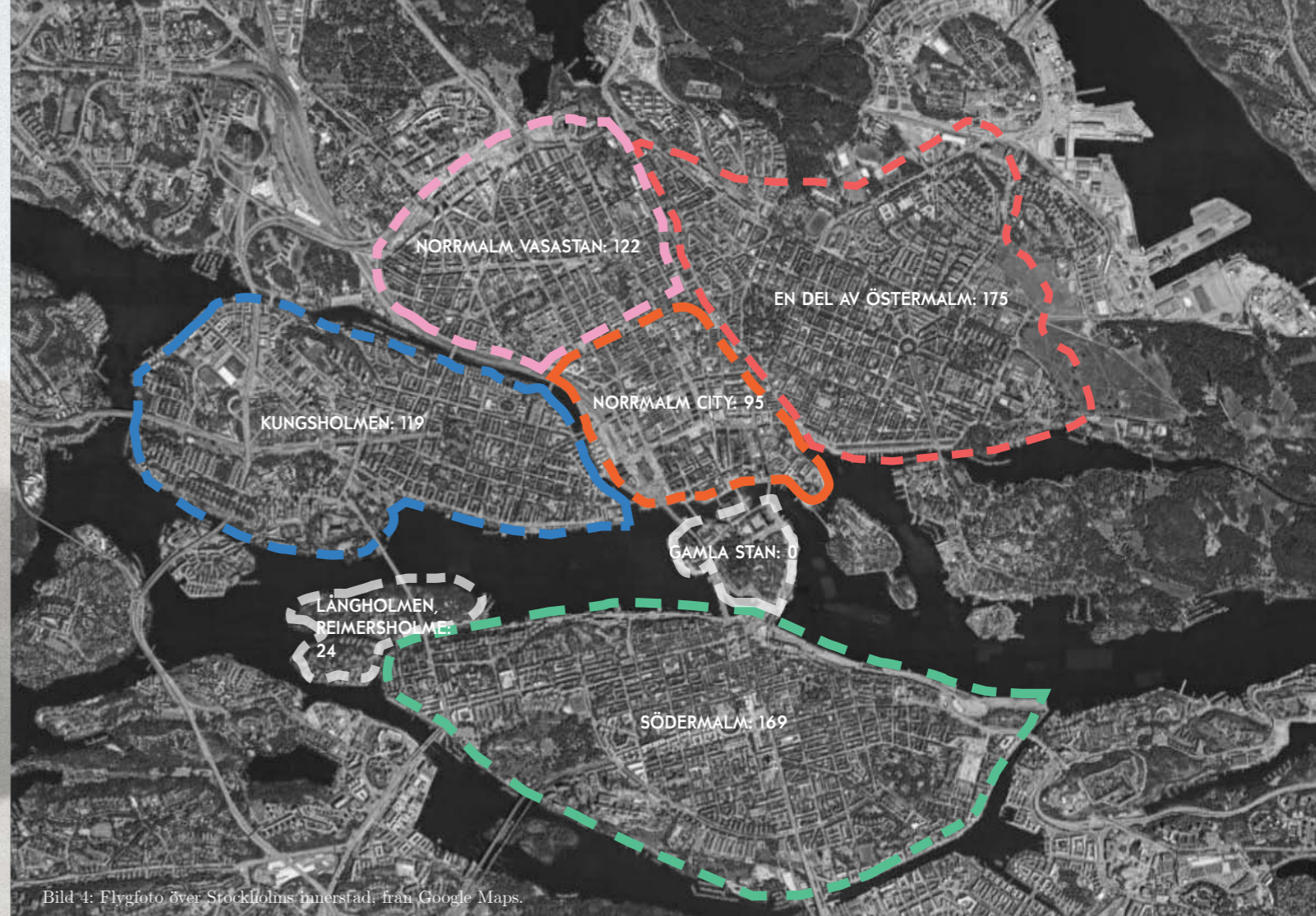

Bild 4: Flygfoto över Stockholms innerstad, från Google Maps.

KATALOGEN

Katalogen som hjälpmedel

Katalogens syfte är att vara en bas för att dela information med varandra i *Delat På Taket*. Den är ett ständigt pågående arbete, där alla medlemmar kan lägga till mer material. Här samlas idéer, koncept, tips, tillvägagångssätt och erfarenheter. Det kan vara bilder från platsbesök, information från fastighetsägare, hjälp med att söka bygglov, ritningar och annat material från färdiga projekt. Man kan använda någon annans idéer helt och hållet eller hitta på något nytt. När ett färdigt bostadsprojekt läggs till, kommer nästa projekt bli lättare och mer lättillgängligt att planera och bygga. Katalogen blir en växande informationsbank för *Delat På Taket*.

Stockholms platta tak

Som grund för katalogen har jag kartlagt och räknat samt samlat information om platta tak

i Stockholms innerstad. Utifrån platsbesök har jag tagit fram ett verktyg för att säkerställa att taket upplevs så bra som möjligt när bostäderna ritas.

Metod

Med hjälp av Google Earth har jag gått igenom varje fastighet i Stockholms innerstad och identifierat de flesta platta taken. 704 tak som skulle kunna vara en bas för bostäder hittades. Därefter valde jag ut 93 av dessa som upplevdes som extra bra. Med hjälp av Google Earth har jag ungefärligt kunnat få ut den totala takytan på varje tak, hur stor del av ytan som skulle kunna vara byggbar, störande objekt mm.

Taken har sedan markerats på en karta med någon av dessa markeringar.

Ledigt tak

Redan upptaget

Delat på taket

Platsbesök

Under några dagar gjorde jag platsbesök på och kring tak som hade olika egenskaper för att uppleva hur det är att vara på ett tak. Jag besökte taken på eller vid:

Parkeringsgaraget till DN-skrapan
Görwellsgatan 34, Kungsholmen

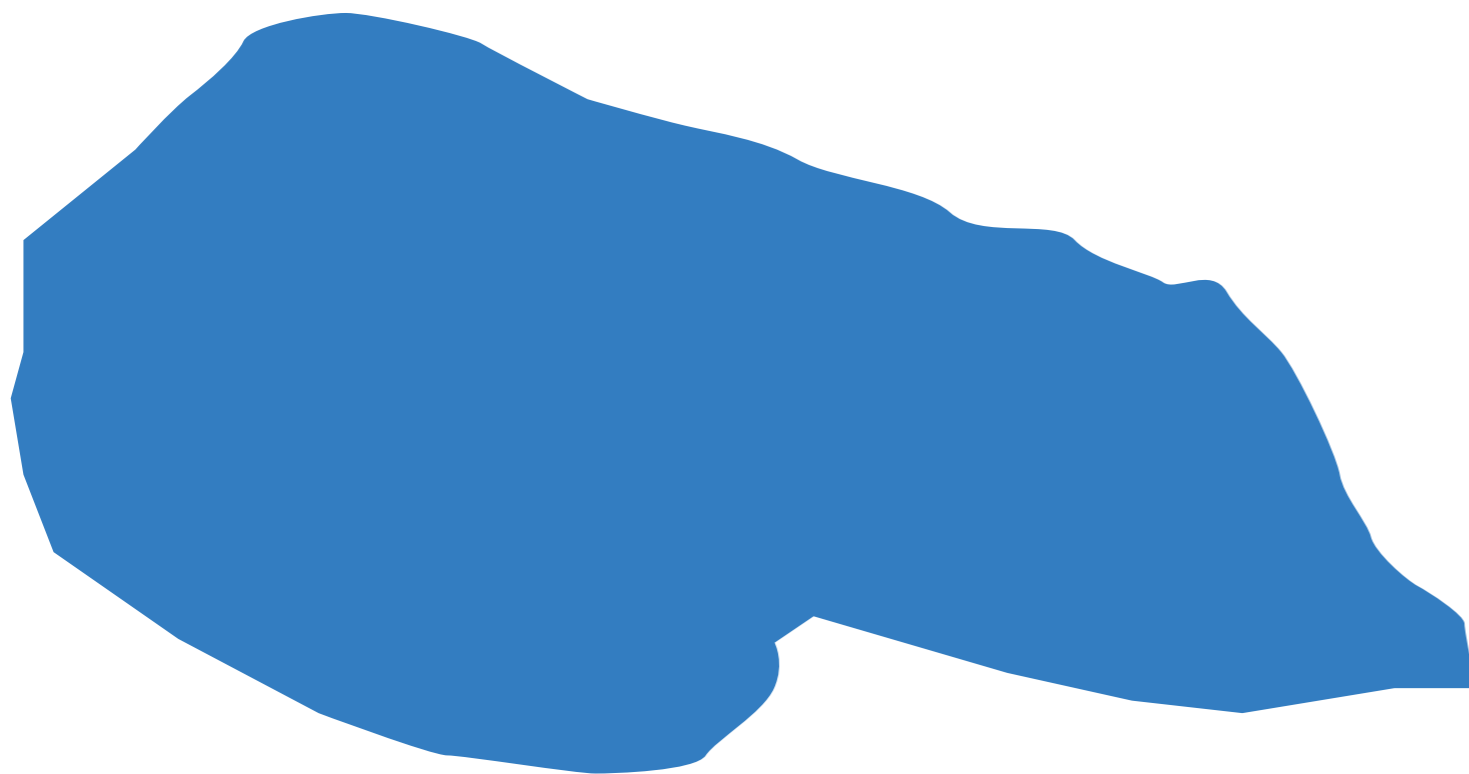
Garnisonen på Östermalm.
Karlavägen 96-112, Oxenstiernsgatan 15,
Linnégatan 87-89, Banérgatan 16-30, Östermalm

Folksamhuset
Bohusgatan 14, Södermalm

Radhusen på Klara Zenit
Norra Klara Kyrkogatan 14, Norrmalm

NK Parkaden, padelbana
Hamngatan 18-20, Norrmalm

På följande sidor visas utdrag från katalogen. Hela katalogen finns både fysiskt och som en separat bilaga.

KUNGSHOLMEN

OMRÅDET

FOLKMÄNGD (2021).....	70 760
ANTAL PLATTA TAK.....	119
ANTAL UTVALDA PLATTA TAK.....	15
UPPTAGNA PLATTA TAK.....	1

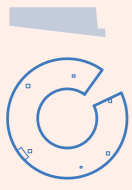
BOSTADSFORMER

BOSTÄDER TOTALT (2021).....	43 857
ALLMÄNNYTTAN.....	2 558
HYRESRÄTTER.....	10 743
BOSTADSRÄTTER.....	30 297
ÄGANDERÄTTER.....	261
DELAT PÅ TAK.....	1

INNEHÅLL

Här finns taken.....	
Campus Konradsberg.....	(1)
Campus Konradsberg.....	(2)
Kungsholmens Grundskola.....	(4)
Kvarteret Lustgården.....	(5)
Lantmännen, kv. Fristaden.....	(6)
Lindhagenhuset.....	(7)
S:t Eriks Gymnasium.....	(8)
S:t Görans Sjukhus.....	(9)
S:t Görans Sjukhus.....	(10)
S:t Görans Sjukhus.....	(11)
Tidningshusen, lågdelen.....	(12)
Tidningshusen, garaget.....	(13)
”Tingshuset” Flemingg. 14.....	(X)
Trygg Hansa-huset.....	(14)

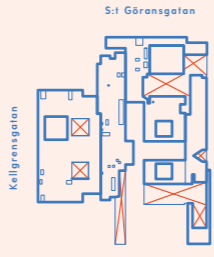

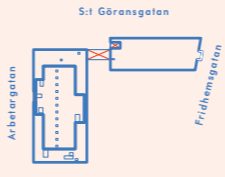
Rålambsvägen

Rålambsvägen

S:t Göransgatan

S:t Göransgatan

CAMPUS KONRADSBERG

FINNS HÄR	Mediebyråer	TOTAL TAKAREA	2 400 m ²
ARKITEKTER	Bronnberg & Frenckell	BYGGBAR TAKAREA	2 400 m ²
BYGGÅR	2004	VARAV STÖRANDE OBJ.	40 m ² (1,7%)
ANTAL VÅNINGAR	3	STÖRSTA YTA	2 400 m ²
EGENSKAPER	Stor yta på utvändiga föremål	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	nej		

CAMPUS KONRADSBERG

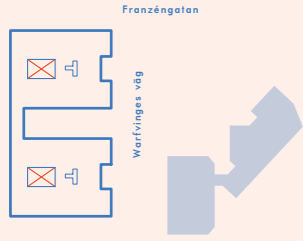
FINNS HÄR	Gymnasium KVG	TOTAL TAKAREA	700 m ²
ARKITEKTER	1	BYGGBAR TAKAREA	700 m ²
BYGGÅR	2004	VARAV STÖRANDE OBJ.	10 m ² (1,4%)
ANTAL VÅNINGAR	3	STÖRSTA YTA	700 m ²
EGENSKAPER	Ligger nära andra platta tak	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	nej		

GÅNGAREN 13

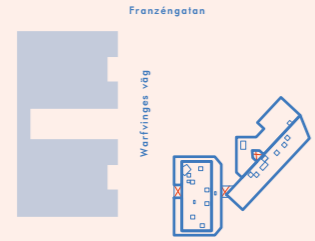
FINNS HÄR	Kontor	TOTAL TAKAREA	7 800 m ²
ARKITEKTER	Teoh, Anders Tengbom	BYGGBAR TAKAREA	4 300 m ²
BYGGÅR	1966	VARAV STÖRANDE OBJ.	160 m ² (2,1%)
ANTAL VÅNINGAR	3-7	STÖRSTA YTA	2 300 m ²
EGENSKAPER	Många gylor nära utvändiga	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	ja, vissa delar		

KUNGSHOLMENS GRUNDSKOLA

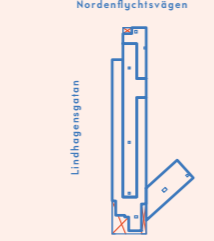
FINNS HÄR	Skola	TOTAL TAKAREA	2 700 m ²
ARKITEKTER	Paul Hedqvist	BYGGBAR TAKAREA	2 700 m ²
BYGGÅR	1946, 2016	VARAV STÖRANDE OBJ.	70 m ² (2,6%)
ANTAL VÅNINGAR	4-5	STÖRSTA YTA	1 000 m ²
EGENSKAPER	Ligger nära andra platta tak	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	nej		

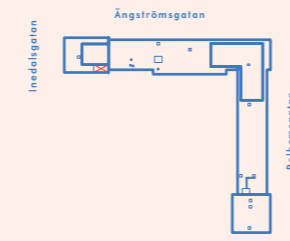
Franzénsgatan

Franzénsgatan

Nordenflychtsvägen

Ängströmsgatan

KVARTERET LUSTGÅRDEN 14

FINNS HÄR	Kontor, utbildningscenter	TOTAL TAKAREA	4 500 m ²
ARKITEKTER	1	BYGGBAR TAKAREA	4 500 m ²
BYGGÅR	2009	VARAV STÖRANDE OBJ.	60 m ² (1,3%)
ANTAL VÅNINGAR	5	STÖRSTA YTA	4 500 m ²
EGENSKAPER	Stor yta på utvändiga föremål	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	nej		

LANTMÄNNEN, KV. FRISTADEN

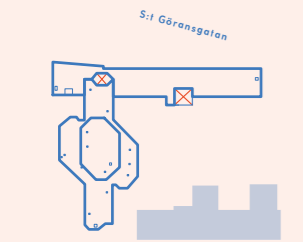
FINNS HÄR	Lantmännen	TOTAL TAKAREA	2 500 m ²
ARKITEKTER	Åker G. W. Karlsson	BYGGBAR TAKAREA	2 400 m ²
BYGGÅR	1949-1951, renovering 2009	VARAV STÖRANDE OBJ.	120 m ² (5%)
ANTAL VÅNINGAR	7	STÖRSTA YTA	600 m ²
EGENSKAPER	Ligger nära andra platta tak	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	nej		

LINDHAGENHUSET

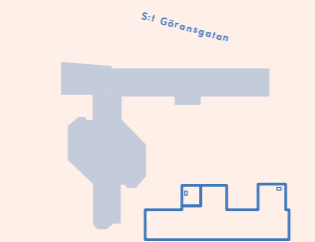
FINNS HÄR	Galleri	TOTAL TAKAREA	2 500 m ²
ARKITEKTER	1	BYGGBAR TAKAREA	2 300 m ²
BYGGÅR	2009	VARAV STÖRANDE OBJ.	10 m ² (0,4%)
ANTAL VÅNINGAR	5	STÖRSTA YTA	1 000 m ²
EGENSKAPER	Stor yta på utvändiga föremål	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	nej		

S:T ERIKS GYMNASIUM

FINNS HÄR	Gymnasium	TOTAL TAKAREA	3 600 m ²
ARKITEKTER	Paul Hedqvist	BYGGBAR TAKAREA	3 600 m ²
BYGGÅR	1937	VARAV STÖRANDE OBJ.	50 m ² (1,4%)
ANTAL VÅNINGAR	4-5	STÖRSTA YTA	2 100 m ²
EGENSKAPER	Ligger nära andra platta tak	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	nej		

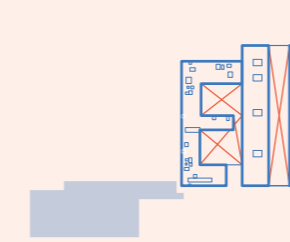
S:t Göransgatan

S:t Göransgatan

S:t Göransgatan

S:t Göransgatan

S:T GÖRANS SJUKHUS

FINNS HÄR	S:t Görans sjukhus, föreläsning	TOTAL TAKAREA	3 900 m ²
ARKITEKTER	Per Emanuel Werning	BYGGBAR TAKAREA	3 700 m ²
BYGGÅR	1888, ombyggt många ggr	VARAV STÖRANDE OBJ.	30 m ² (0,8%)
ANTAL VÅNINGAR	7	STÖRSTA YTA	1 700 m ²
EGENSKAPER	Många gylor	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	ja, vissa delar		

S:T GÖRANS SJUKHUS

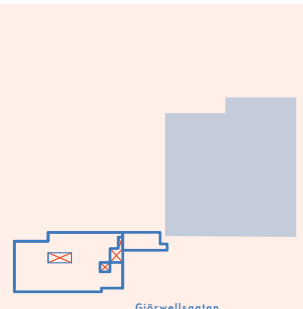
FINNS HÄR	S:t Görans sjukhus, föreläsning	TOTAL TAKAREA	1 900 m ²
ARKITEKTER	Per Emanuel Werning	BYGGBAR TAKAREA	1 900 m ²
BYGGÅR	1888, ombyggt många ggr	VARAV STÖRANDE OBJ.	10 m ² (0,5%)
ANTAL VÅNINGAR	7	STÖRSTA YTA	1 800 m ²
EGENSKAPER	Många gylor	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	ja, vissa delar		

S:T GÖRANS SJUKHUS

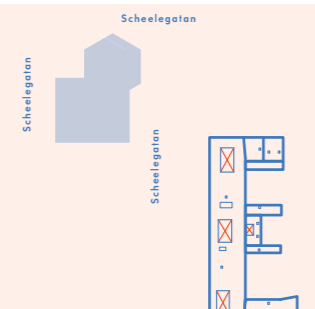
FINNS HÄR	varvverksamhet S:t Görans sjukhus	TOTAL TAKAREA	2 800 m ²
ARKITEKTER	1	BYGGBAR TAKAREA	2 600 m ²
BYGGÅR	2009	VARAV STÖRANDE OBJ.	80 m ² (2,9%)
ANTAL VÅNINGAR	4	STÖRSTA YTA	1 600 m ²
EGENSKAPER	Många gylor	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	ja, vissa delar		

TIDNINGSHUSEN, LÅGDELEN

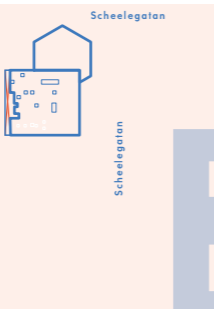
FINNS HÄR	mediekontor	TOTAL TAKAREA	5 300 m ²
ARKITEKTER	Paul Hedqvist	BYGGBAR TAKAREA	3 500 m ²
BYGGÅR	1960-1964, ombyggnad 1994	VARAV STÖRANDE OBJ.	300 m ² (5,7%)
ANTAL VÅNINGAR	6	STÖRSTA YTA	1 800 m ²
EGENSKAPER	garage på tak, klarar laster	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	nej		

Gjörwellsgatan

Scheelegatan

Scheelegatan

TIDNINGSHUSEN, GARAGET

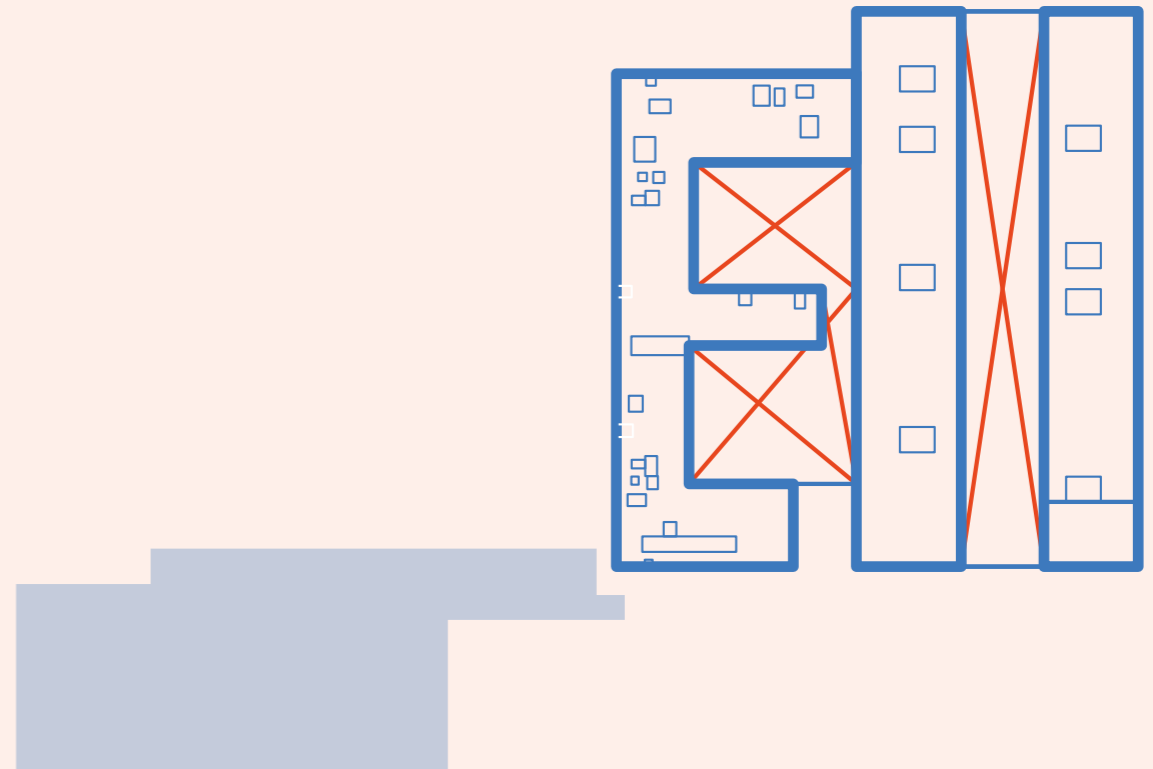
FINNS HÄR	parkeringshus	TOTAL TAKAREA	2 100 m ²
ARKITEKTER	Ted. Paul Hedqvist	BYGGBAR TAKAREA	2 000 m ²
BYGGÅR	1960-1964	VARAV STÖRANDE OBJ.	0 m ²
ANTAL VÅNINGAR	6	STÖRSTA YTA	0 m ²
EGENSKAPER	Tak är gavel för lastbil	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	ja		

"TINGSHUSET" FLEMINGG. 14

FINNS HÄR	Kontor, restaurang	TOTAL TAKAREA	3 300 m ²
ARKITEKTER	Arkitekt B. Fahlman	BYGGBAR TAKAREA	2 800 m ²
BYGGÅR	1963-1967	VARAV STÖRANDE OBJ.	40 m ² (1,2%)
ANTAL VÅNINGAR	5-7	STÖRSTA YTA	1 800 m ²
EGENSKAPER	byggs på tak	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	nej		

TRYGG-HANSA-HUSET

FINNS HÄR	Trygg-Hansa	TOTAL TAKAREA	2 200 m ²
ARKITEKTER	Anders Tengbom, Stefan Söderman	BYGGBAR TAKAREA	2 000 m ²
BYGGÅR	1972-1977, renoverad 2022	VARAV STÖRANDE OBJ.	30 m ² (1,3%)
ANTAL VÅNINGAR	3	STÖRSTA YTA	1 500 m ²
EGENSKAPER	Tak är gavel för lastbil	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÅS VIA TRAPPHUS	nej		

Gjörwellsgatan

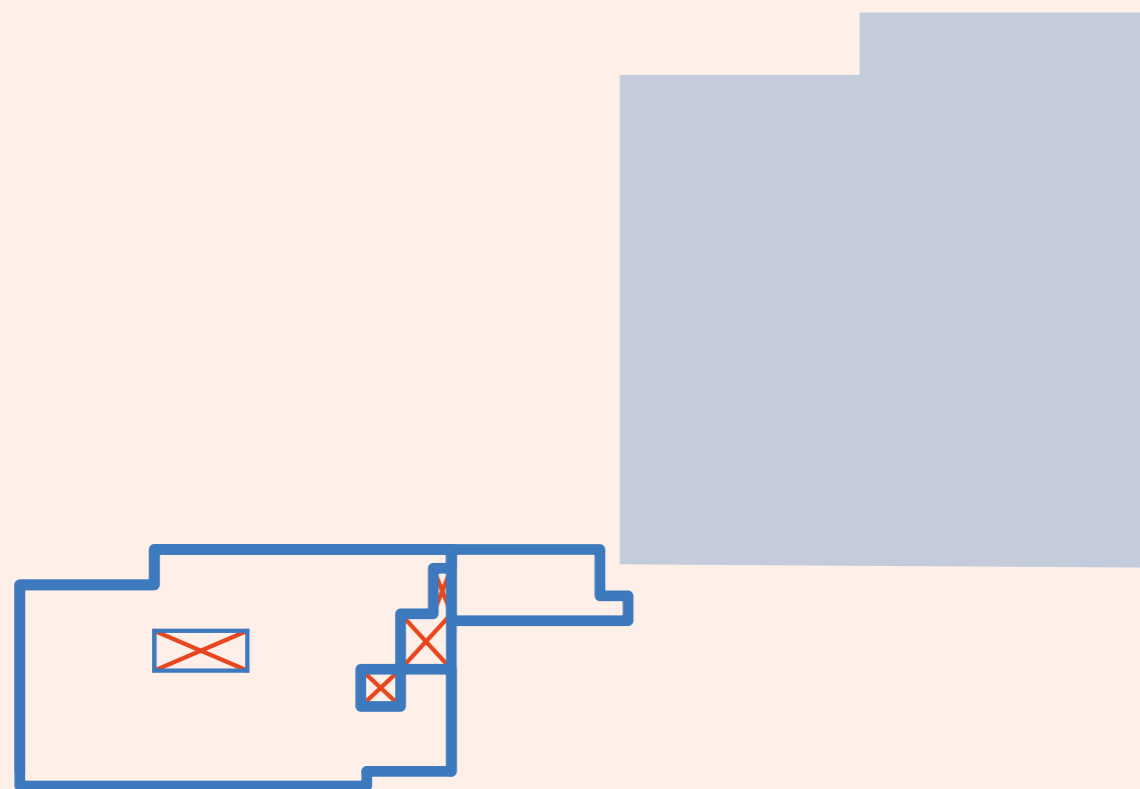

12

TIDNINGSHUSEN, LÅGDELEN

FINNS HÄR.....mediekontor
 ARKITEKTER.....Paul Hedqvist
 BYGGÅR.....1960-1964, ombyggnad 1994
 ANTAL VÅNINGAR.....6
 EGENSKAPER.....garage på tak, klarar laster
 NÅS VIA TRAPPHUS.....ja

TOTAL TAKAREA.....5 300 m²
 BYGGBAR TAKAREA.....3 500 m²
 VARAV STÖRANDE OBJ.....300 m² (5,7%)
 STÖRSTA YTA.....1 800 m²
 FASTIGHETEN ÖNSKAR.....nej

Gjörwellsgatan

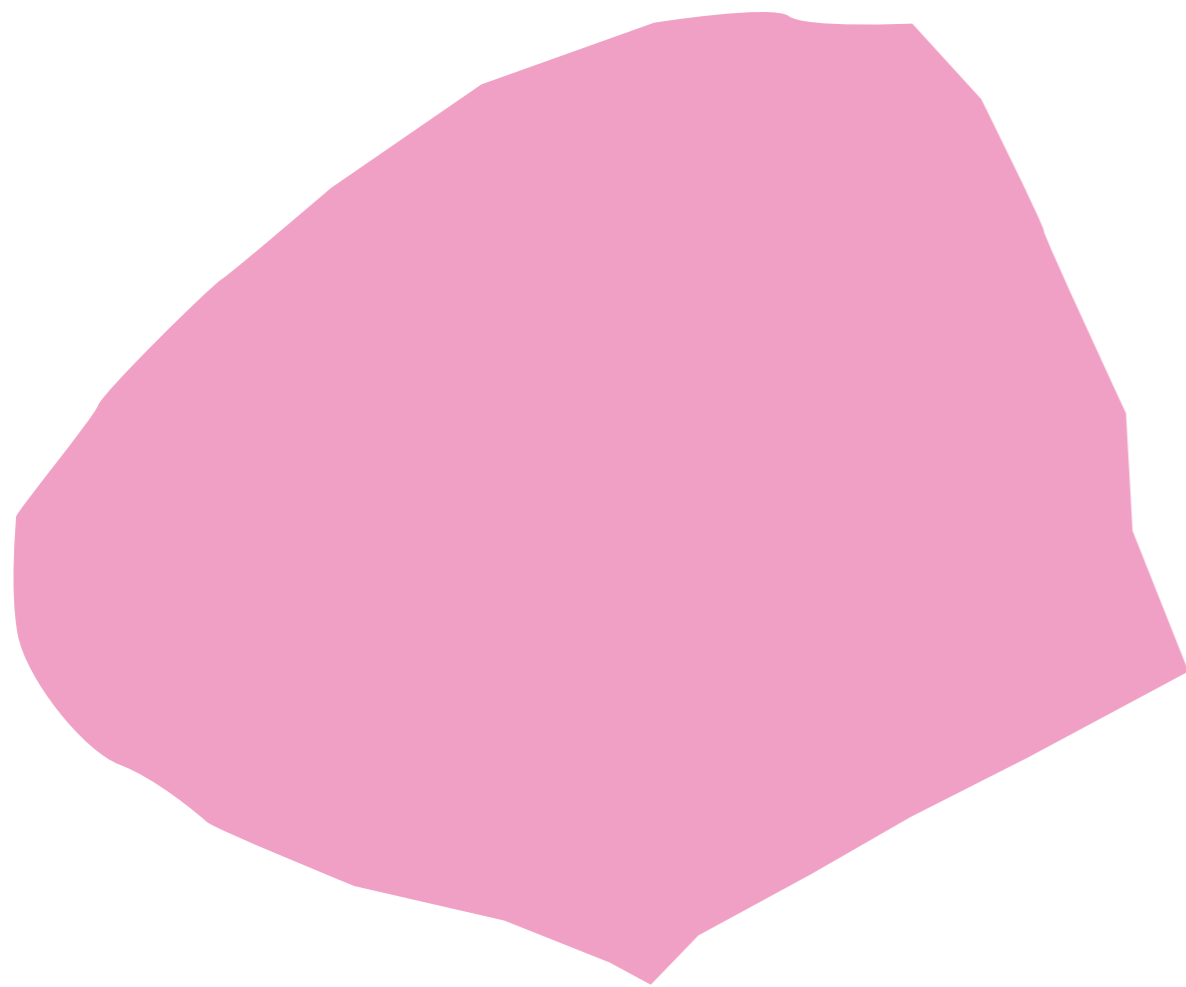

TIDNINGSHUSEN, GARAGET

FINNS HÄR.....	parkeringshus	TOTAL TAKAREA.....	2 100 m ²
ARKITEKTER.....	Trol. Paul Hedqvist	BYGGBAR TAKAREA.....	2 000 m ²
BYGGÅR.....	1960-1964	VARAV STÖRANDE OBJ.....	0 m ²
ANTAL VÅNINGAR.....	6	STÖRSTA YTA.....	
EGENSKAPER.....	Taket är paxat för bostäder	FASTIGHETEN ÖNSKAR.....	
NÅS VIA TRAPPHUS.....	ja	kolonilotter, bastu och trädgård

Platsbesök 8/12/2022
 Parkeringsgaraget är en brutalistisk byggnad med fasadelement och stomme i betong. Här syns garageinfarten och dörren till trapphuset som tar en till taket. Eftersom takplanet har 68 parkeringsplatser klarar byggnaden redan av att bära tyngre laster.

NORRMALM VASASTAN

OMRÅDET

FOLKMÄNGD (2021).....	130 189
ANTAL PLATTA TAK.....	169
ANTAL UTVALDA PLATTA TAK.....	13
UPPTAGNA PLATTA TAK.....	1

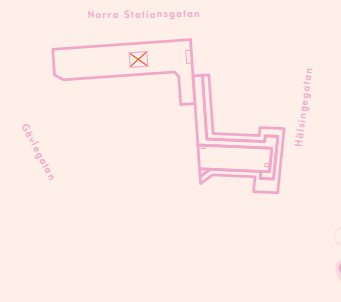
BOSTADSFORMER

BOSTÄDER TOTALT (2021).....	72 396
ALLMÄNNYTTAN.....	10 028
HYRESRÄTTER.....	23 038
BOSTADSRÄTTER.....	43 043
ÄGANDERÄTTER.....	13
DELAT PÅ TAK.....	

INNEHÅLL

Här finns taken.....	
Blästern 6.....	(1)
Getingen 15.....	(2)
Getingen 16.....	(3)
Getingen 13.....	(4)
Heimdall 29.....	(5)
Heimdall 29.....	(6)
Härden 16.....	(7)
Härden 16.....	(8)
Kvarteret Vasen.....	(9)
Mimer 5.....	(10)
Mimer 7.....	(11)
Skålen 24.....	(X)
Vanadisgården.....	(12)

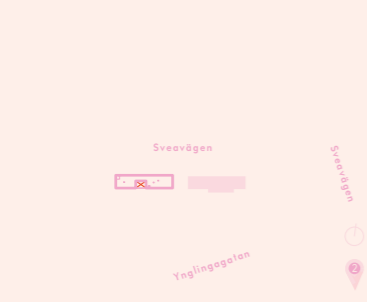

BLÄSTERN 6

FINNS HÄR	kontor, butik, garage	TOTAL TAKAREA	2 400 m ²
ARKITEKT	E&F Sundell	BYGGBAR TAKAREA	2 100 m ²
BYGGÅR	1940-1945	VARAV STÖRANDE OBJ.	30 m ² (3,2%)
ANTAL VÅNINGAR	7	STÖRSTA YTA	300 m ²
EGENSKAPER	16 utomhus st.	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÄS VIA TRAPPHUS	ja			

66

GETINGEN 15

FINNS HÄR	butiker, kontor, bostad	TOTAL TAKAREA	220 m ²
ARKITEKT	AB Rosenqvist Arkitektkontor	BYGGBAR TAKAREA	200 m ²
BYGGÅR	1960-1964	VARAV STÖRANDE OBJ.	10 m ² (4,3%)
ANTAL VÅNINGAR	8-9	STÖRSTA YTA	200 m ²
EGENSKAPER	småbåt med för ytt	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÄS VIA TRAPPHUS	nej			

67

GETINGEN 16

FINNS HÄR	butiker, föreläsningssal, utställningslokal	TOTAL TAKAREA	300 m ²
ARKITEKT	Engelbrecht Poppehögskolan	BYGGBAR TAKAREA	270 m ²
BYGGÅR	1960-1964	VARAV STÖRANDE OBJ.	10 m ² (4,3%)
ANTAL VÅNINGAR	8-9	STÖRSTA YTA	200 m ²
EGENSKAPER	småbåt med för ytt	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÄS VIA TRAPPHUS	nej			

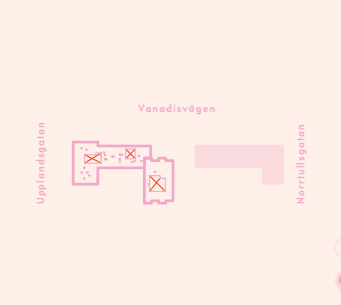
68

GETINGEN 13

FINNS HÄR	butiker, bostad	TOTAL TAKAREA	200 m ²
ARKITEKT	B. Ståhl	BYGGBAR TAKAREA	170 m ²
BYGGÅR	1960-1964	VARAV STÖRANDE OBJ.	10 m ² (5,7%)
ANTAL VÅNINGAR	8	STÖRSTA YTA	200 m ²
EGENSKAPER	småbåt med för ytt	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÄS VIA TRAPPHUS	ja			

69

HEIMDALL 29

FINNS HÄR	butiker, butik	TOTAL TAKAREA	1 100 m ²
ARKITEKT	Kjell Östman	BYGGBAR TAKAREA	900 m ²
BYGGÅR	1970-1972	VARAV STÖRANDE OBJ.	10 m ² (3,7%)
ANTAL VÅNINGAR	6	STÖRSTA YTA	300 m ²
EGENSKAPER		FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÄS VIA TRAPPHUS	ja			

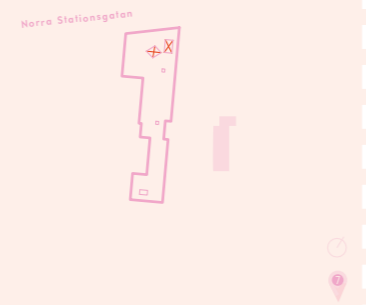
70

HEIMDALL 29

FINNS HÄR	butiker, butik	TOTAL TAKAREA	740 m ²
ARKITEKT	Kjell Östman	BYGGBAR TAKAREA	600 m ²
BYGGÅR	1970-1972	VARAV STÖRANDE OBJ.	10 m ² (3,7%)
ANTAL VÅNINGAR	6	STÖRSTA YTA	300 m ²
EGENSKAPER		FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÄS VIA TRAPPHUS	ja			

71

HÄRDEN 16

FINNS HÄR	butiker, sporthall, lager	TOTAL TAKAREA	1 800 m ²
ARKITEKT	Eric Aronsson	BYGGBAR TAKAREA	1 600 m ²
BYGGÅR	1970-1972	VARAV STÖRANDE OBJ.	30 m ² (3,3%)
ANTAL VÅNINGAR	8	STÖRSTA YTA	300 m ²
EGENSKAPER	småbåt med för ytt	FASTIGHETEN ÖNSKAR	ja
NÄS VIA TRAPPHUS	ja			

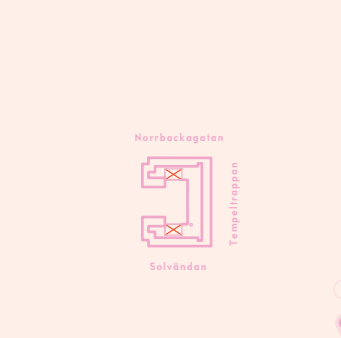
72

HÄRDEN 16

FINNS HÄR	butiker, sporthall, lager	TOTAL TAKAREA	300 m ²
ARKITEKT	Eric Aronsson	BYGGBAR TAKAREA	250 m ²
BYGGÅR	1970-1972	VARAV STÖRANDE OBJ.	10 m ² (3,3%)
ANTAL VÅNINGAR	8	STÖRSTA YTA	300 m ²
EGENSKAPER	småbåt med för ytt	FASTIGHETEN ÖNSKAR	ja
NÄS VIA TRAPPHUS	ja			

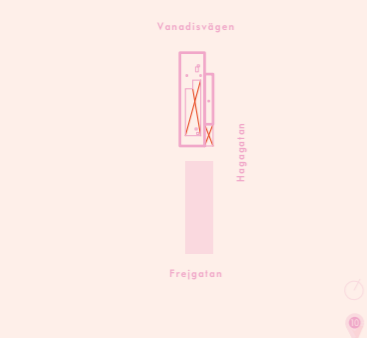
73

KVARTERET VASEN

FINNS HÄR	skola, butik, butiker	TOTAL TAKAREA	1 400 m ²
ARKITEKT		BYGGBAR TAKAREA	1 200 m ²
BYGGÅR	1970	VARAV STÖRANDE OBJ.	1 m ² (0,1%)
ANTAL VÅNINGAR	5-6	STÖRSTA YTA	300 m ²
EGENSKAPER	skola ytt	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÄS VIA TRAPPHUS	nej			

74

MIMER 5

FINNS HÄR	butiker	TOTAL TAKAREA	900 m ²
ARKITEKT	Eric Aron	BYGGBAR TAKAREA	800 m ²
BYGGÅR	1960-1967	VARAV STÖRANDE OBJ.	10 m ² (3,7%)
ANTAL VÅNINGAR	5-6	STÖRSTA YTA	300 m ²
EGENSKAPER	10 utomhus st.	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÄS VIA TRAPPHUS	ja			

75

MIMER 7

FINNS HÄR	butiker, restaurang, kafé	TOTAL TAKAREA	1 000 m ²
ARKITEKT	Eric Aron	BYGGBAR TAKAREA	1 000 m ²
BYGGÅR	1960	VARAV STÖRANDE OBJ.	20 m ² (2%)
ANTAL VÅNINGAR	5-6	STÖRSTA YTA	300 m ²
EGENSKAPER	10 utomhus st.	FASTIGHETEN ÖNSKAR	ja
NÄS VIA TRAPPHUS	ja			

76

SKÅLEN 24

FINNS HÄR	butiker	TOTAL TAKAREA	2 900 m ²
ARKITEKT		BYGGBAR TAKAREA	2 800 m ²
BYGGÅR	1974	VARAV STÖRANDE OBJ.	90 m ² (3,2%)
ANTAL VÅNINGAR	6	STÖRSTA YTA	1 800 m ²
EGENSKAPER	byggs ovanpå taket	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÄS VIA TRAPPHUS	nej			

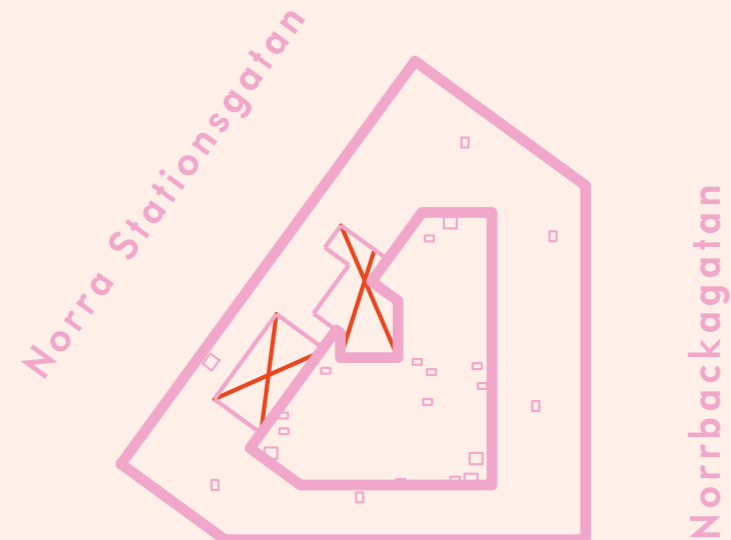
77

VANADISGÅRDEN

FINNS HÄR	butiker	TOTAL TAKAREA	1 900 m ²
ARKITEKT		BYGGBAR TAKAREA	800 m ²
BYGGÅR	2008	VARAV STÖRANDE OBJ.	65 m ² (3,7%)
ANTAL VÅNINGAR	7	STÖRSTA YTA	800 m ²
EGENSKAPER	byggs ovanpå taket	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÄS VIA TRAPPHUS	ja			

78

FINNS HÄR	kontor	TOTAL TAKAREA	2 900 m ²
ARKITEKT		BYGGBAR TAKAREA	2 800 m ²
BYGGÅR	1974	VARAV STÖRANDE OBJ.	90 m ² (3,2%)
ANTAL VÅNINGAR	6	STÖRSTA YTA	1 800 m ²
EGENSKAPER	byggs ovanpå taket	FASTIGHETEN ÖNSKAR	nej
NÄS VIA TRAPPHUS	nej			

NORRMALM CITY

OMRÅDET

FOLKMÄNGD (2021).....	73 763
ANTAL PLATTA TAK.....	95
ANTAL UTVALDA PLATTA TAK.....	17
UPPTAGNA PLATTA TAK.....	

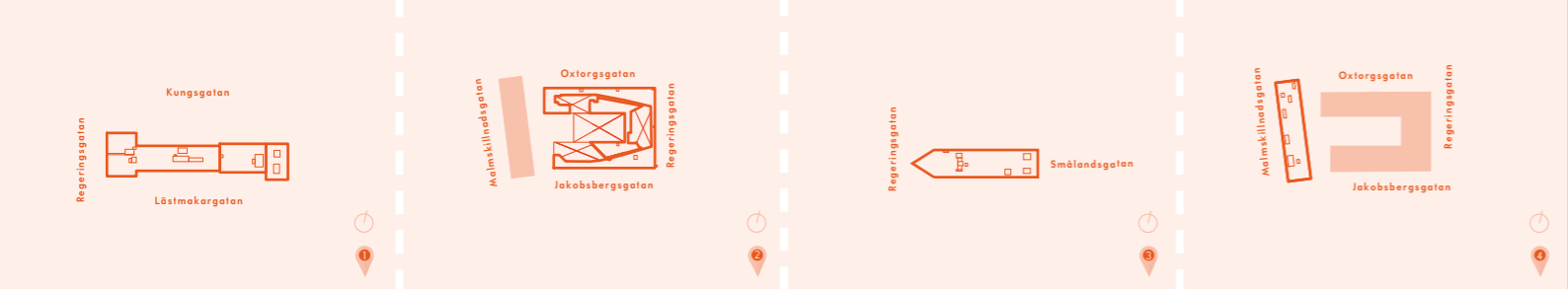
BOSTADSFORMER

BOSTÄDER TOTALT (2021).....	43 347
ALLMÄNNYTTAN.....	2 407
HYRESRÄTTER.....	11 444
BOSTADSRÄTTER.....	29 492
ÄGANDERÄTTER.....	4
DELAT PÅ TAK.....	

INNEHÅLL

Här finns taken.....	
Bocken 35.....	(1)
Europahuset.....	(2)
Hästen.....	(3)
Ingenjörshuset.....	(4)
Jericho 36.....	(5)
Klara Zenit.....	(X)
NK Parkaden.....	(X)
PK-Huset.....	(6)
Salénhuset.....	(7)
Schibstedhuset.....	(8)
Sergel Nova.....	(9)
Snäckan 8.....	(10)
Vasahuset.....	(11)
Vasahuset.....	(12)
Waterfront.....	(13)
Waterfront Radisson Blu.....	(14)
Waterfront Congress C.....	(15)

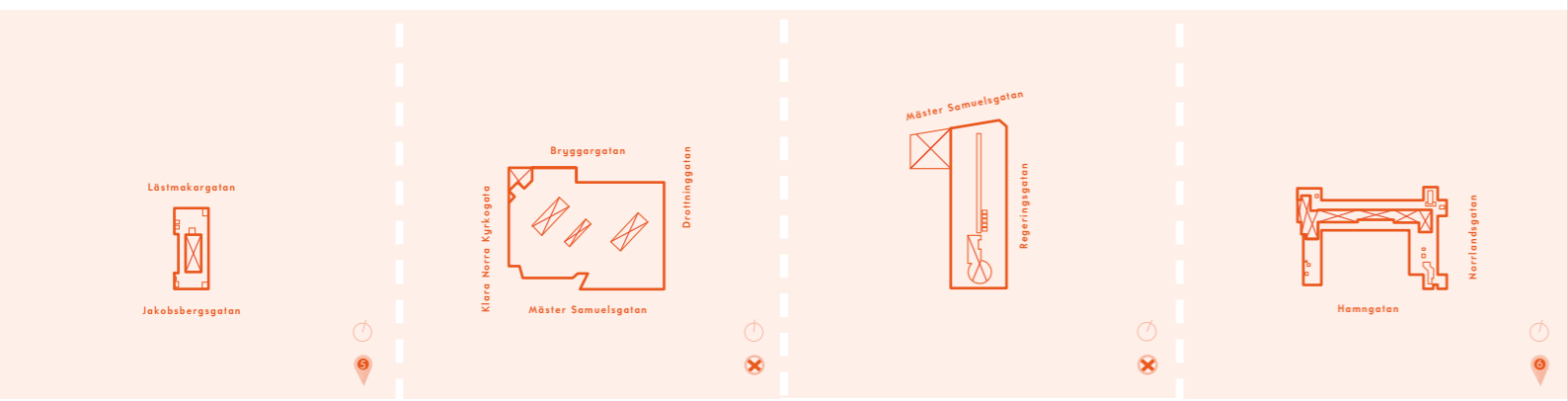

BOCKEN 35
 FINNS HÄR... kontor, butiker
 TOTAL TAKAREA.....1 800 m²
 ARKITEKT.....Carl Björklund
 BYGGÅR.....detaljplan från 40-år
 ANTAL VÅNINGAR.....8-10
 EGENSKAPER.....separerade ytor

EUROPAHUSET
 FINNS HÄR.....Eiendomskontor, butiker
 TOTAL TAKAREA.....2 500 m²
 ARKITEKT.....Eli Carlsson

HÅSTEN
 FINNS HÄR.....NK, butiker
 TOTAL TAKAREA.....1 000 m²
 ARKITEKT.....1970-1976

INGENJÖRSHUSET
 FINNS HÄR.....Svenska Ingenjörers kontor
 TOTAL TAKAREA.....700 m²
 ARKITEKT.....Anders Tengbom

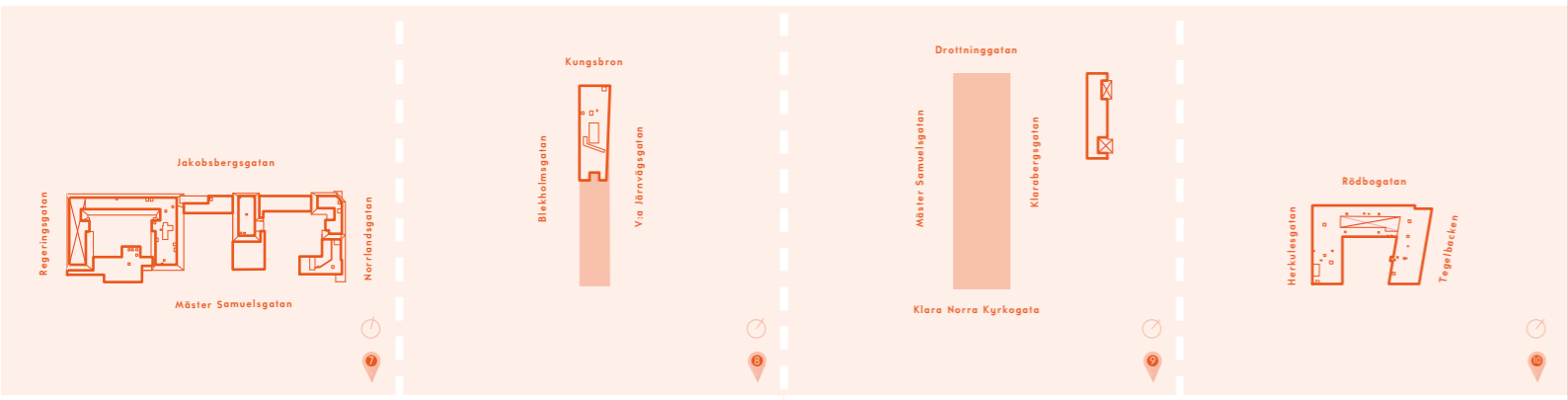

LÄSTMAKARGATAN
 FINNS HÄR.....butiker
 TOTAL TAKAREA.....900 m²
 ARKITEKT.....7

JERICOHO 36
 FINNS HÄR.....butiker
 TOTAL TAKAREA.....900 m²
 ARKITEKT.....7

KLARA ZENIT
 FINNS HÄR.....butiker, kontor
 TOTAL TAKAREA.....5 200 m²
 ARKITEKT.....Anders Tengbom

NK PARKADEN
 FINNS HÄR.....Takar utbyggt av parköstar
 TOTAL TAKAREA.....3 600 m²
 ARKITEKT.....7

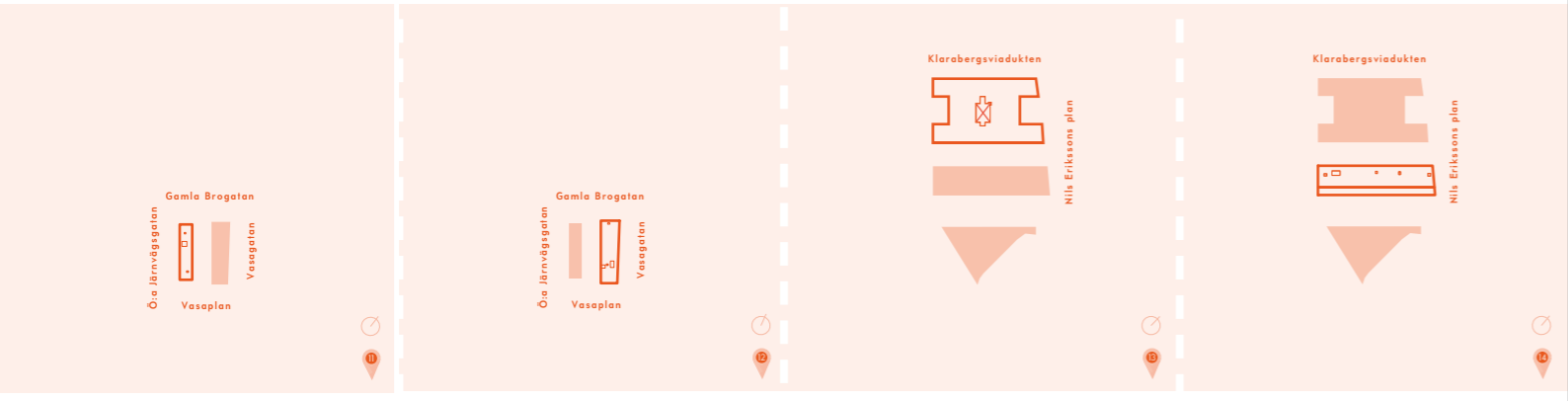

SALÉNHUSET
 FINNS HÄR.....butiker, kontor
 TOTAL TAKAREA.....7200 m²
 ARKITEKT.....Coordinate arkitektur

SCHIBSTEDTHUSET
 FINNS HÄR.....parkering, kontor, bank
 TOTAL TAKAREA.....900 m²
 ARKITEKT.....Stenbjörns Arkitektur

SERGEL NOVA
 FINNS HÄR.....butiker, butiker
 TOTAL TAKAREA.....600 m²
 ARKITEKT.....Carl och Lenore Björklund

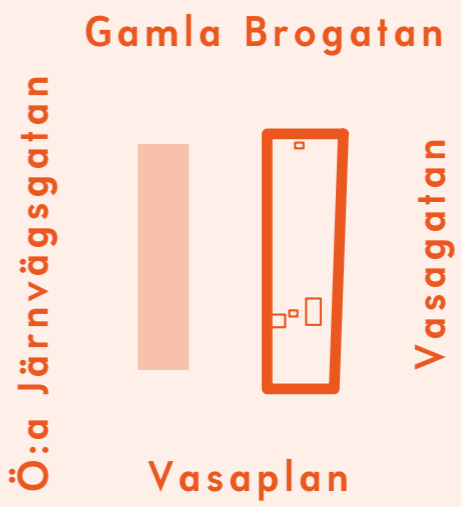
SNÄCKAN 8
 FINNS HÄR.....butiker, restaurad
 TOTAL TAKAREA.....2 100m²
 ARKITEKT.....B&B Thelma arkitektkontor

VASAHUSET
 FINNS HÄR.....hotell, bank
 TOTAL TAKAREA.....400m²
 ARKITEKT.....Lars-Erik Lallerstedt

WATERFRONT
 FINNS HÄR.....Kontor
 TOTAL TAKAREA.....2 500 m²
 ARKITEKT.....2009-2011

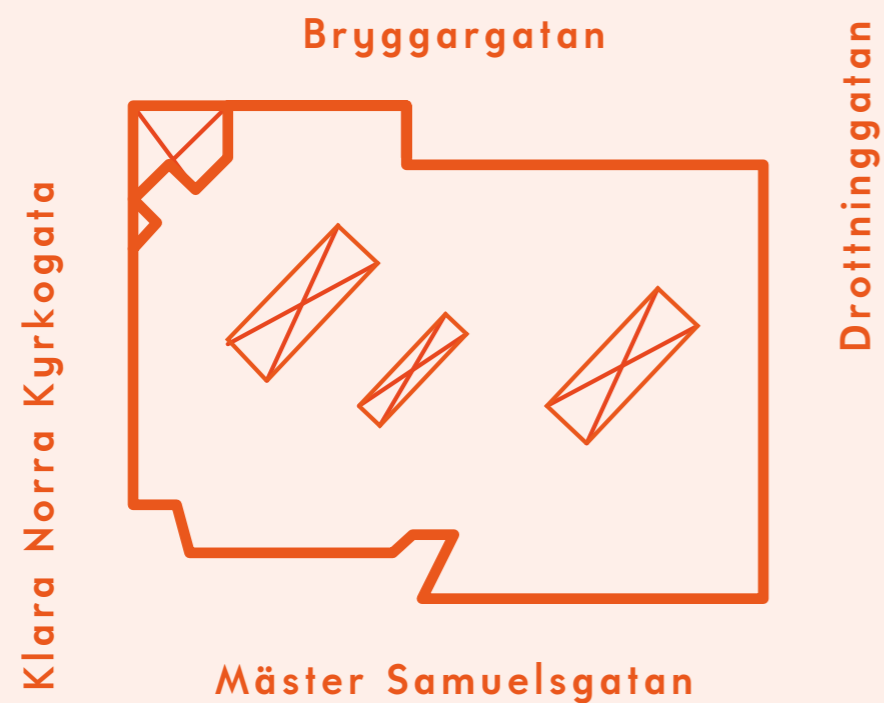
WATERFRONT, RADISSON BLU
 FINNS HÄR.....hotell, restaurad
 TOTAL TAKAREA.....1 100 m²
 ARKITEKT.....7

VASAHUSET

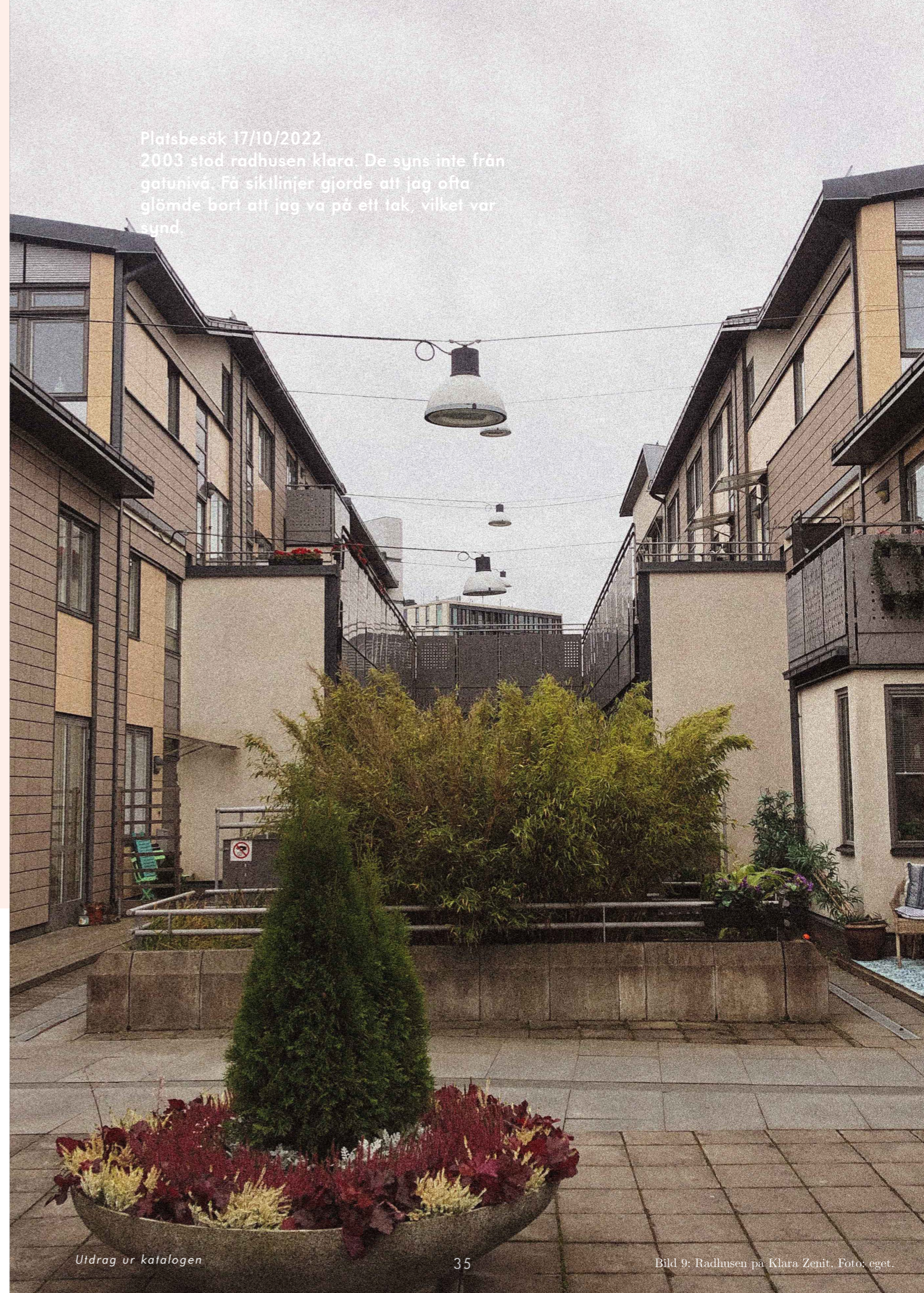
FINNS HÄR..... hotell, bank
ARKITEKT..... Lars-Erik Lallerstedt
BYGGÅR..... stod klart 1960, tillbyggnad 1999
ANTAL VÅNINGAR..... 14
EGENSKAPER... Har fyra våningars påbyggnad
NÅS VIA TRAPPHUS..... nej

TOTAL TAKAREA.....200m²
BYGGBAR TAKAREA.....200m²
VARAV STÖRANDE OBJ.....10 m² (5%)
STÖRSTA YTA.....200m²
FASTIGHETEN ÖNSKAR.....

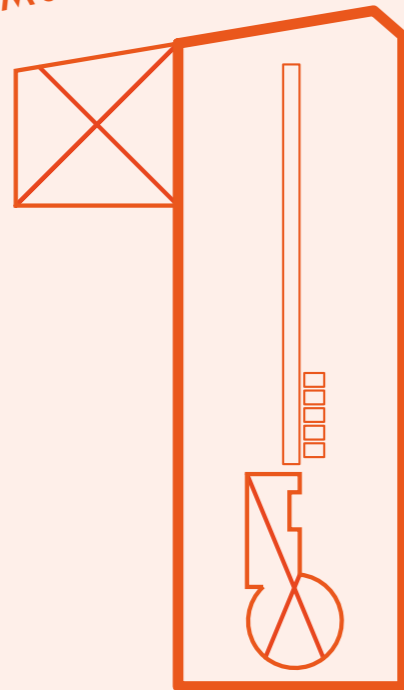
KLARA ZENIT

FINNS HÄR.....	butiker, kontor	TOTAL TAKAREA.....	5 200 m ²
ARKITEKT.....	Anders Tengbom	BYGGBAR TAKAREA.....	4 700 m ²
BYGGÅR.....		VARAV STÖRANDE OBJ.....	
ANTAL VÅNINGAR.....	5	STÖRSTA YTA.....	4 700 m ²
EGENSKAPER.....	finns radhus på taket	FASTIGHETEN ÖNSKAR.....	
NÅS VIA TRAPPHUS.....			

Platsbesök 17/10/2022
2003 stod radhusen klara. De syns inte från gatunivå. Få sikllinjer gjorde att jag ofta glömde bort att jag va på ett tak, vilket var synd.

Mäster Samuelsgatan

Regeringsgatan

NK PARKADEN

FINNS HÄR.....	Taket upptaget av padelbanor	TOTAL TAKAREA.....	3 600 m ²
ARKITEKT.....?		BYGGBAR TAKAREA.....	2 900 m ²
BYGGÅR.....	1962-1965	VARAV STÖRANDE OBJ.....	150 m ² (5,2%)
ANTAL VÅNINGAR.....	6	STÖRSTA YTA.....	2 900m ²
EGENSKAPER..	parkeringsgarage, tak orkar laster	FASTIGHETEN ÖNSKAR.....	
NÅS VIA TRAPPHUS.....	ja		

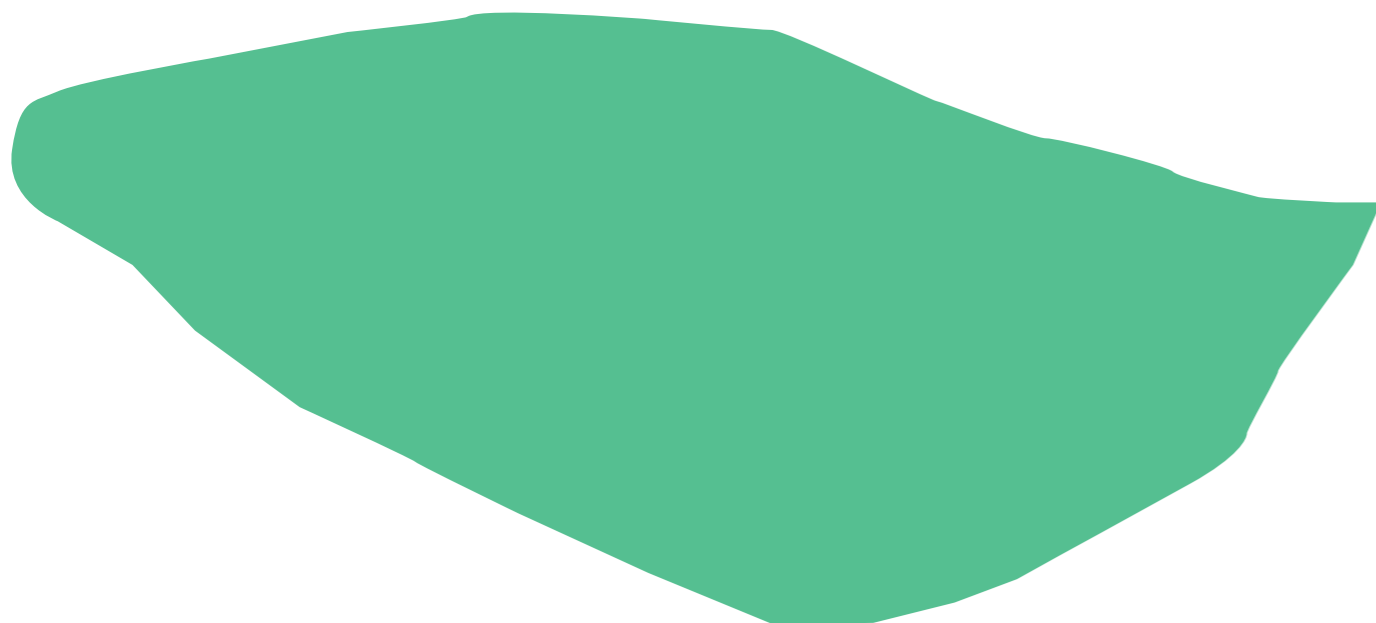
Platsbesök 15/10/2022
Parkeringshusets fasad vid
huvudentrén. Våningsplanens nummer
syns i fasadelementen av betong.

Padelbanorna är placerade i mitten så att besökaren går längs kanten av taket. På så sätt framhävs utsikten och man påminns om var man befinner sig.

Utsikt ner mot fastigheten Hästen, som också finns med i katalogen.

SÖDERMALM

OMRÅDET

FOLKMÄNGD (2021).....	130 189
ANTAL PLATTA TAK.....	169
ANTAL UTVALDA PLATTA TAK.....	23
UPPTAGNA PLATTA TAK.....	0

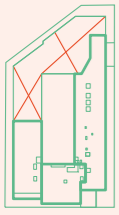
BOSTADSFORMER

BOSTÄDER TOTALT (2021).....	72 396
ALLMÄNNYTTAN.....	10 028
HYRESRÄTTER.....	23 038
BOSTADSRÄTTER.....	43 043
ÄGANDERÄTTER.....	13
DELAT PÅ TAK.....	

INNEHÅLL

Här finns taken.....	
Det vita huset.....	(1)
Drakenberg 14.....	(2)
Drakenberg 14.....	(3)
Drakenberg 14.....	(4)
Drakenberg 14.....	(5)
Drakenberg 14.....	(6)
Eriksdalsskolan.....	(7)
Eriksdalsskolan.....	(8)
Folksamhuset.....	(9, 10)
Glashuset.....	(11)
Hamnvakten Pumpan.....	(12)
Kvarteret Ersta.....	(13)
Kvarteret Ersta.....	(14)
Kvarteret Ersta.....	(15)
Kvarteret Gräset.....	(16)
Kvarteret Pinnpojken.....	(17)
Kvarteret Pinnpojken.....	(18)
Sågen 19.....	(19)
Södersjukhuset.....	(20)
Södersjukhuset.....	(21)
SöS Rackarbacken.....	(22)
Vägaren 23.....	(23)

DET VITA HUSET

FINNS HÄR	Bevölker	TOTAL TAKAREA 4 000 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 2 500 m ²
BYGGÅR	1972, renovering 2008	VARAV STÖRANDE OBJ 100 m ² (4,4%)
ANTAL VÅNINGAR	2	STÖRSTA YTA 600 m ²
EGENSKAPER	många till i närheten	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

DRAKENBERG 14

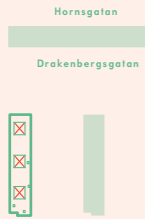
FINNS HÄR	Bevölker	TOTAL TAKAREA 1 600 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 1 400 m ²
BYGGÅR	1967-1973	VARAV STÖRANDE OBJ 20 m ² (0,4%)
ANTAL VÅNINGAR	3	STÖRSTA YTA 1 400 m ²
EGENSKAPER	många till i närheten	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

DRAKENBERG 14

FINNS HÄR	Bevölker	TOTAL TAKAREA 1 000 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 900 m ²
BYGGÅR	1967-1973	VARAV STÖRANDE OBJ 30 m ² (3,3%)
ANTAL VÅNINGAR	3	STÖRSTA YTA 900 m ²
EGENSKAPER	många till i närheten	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

DRAKENBERG 14

FINNS HÄR	Bevölker	TOTAL TAKAREA 2 200 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 1 800 m ²
BYGGÅR	1967-1973	VARAV STÖRANDE OBJ 10 m ² (0,4%)
ANTAL VÅNINGAR	3	STÖRSTA YTA 900 m ²
EGENSKAPER	många till i närheten	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

DRAKENBERG 14

FINNS HÄR	Bevölker	TOTAL TAKAREA 700 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 500 m ²
BYGGÅR	1967-1973	VARAV STÖRANDE OBJ 5 m ² (0,7%)
ANTAL VÅNINGAR	3	STÖRSTA YTA 500 m ²
EGENSKAPER	många till i närheten	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

DRAKENBERG 14

FINNS HÄR	Bevölker	TOTAL TAKAREA 700 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 500 m ²
BYGGÅR	1967-1973	VARAV STÖRANDE OBJ 5 m ² (0,7%)
ANTAL VÅNINGAR	3	STÖRSTA YTA 500 m ²
EGENSKAPER	många till i närheten	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

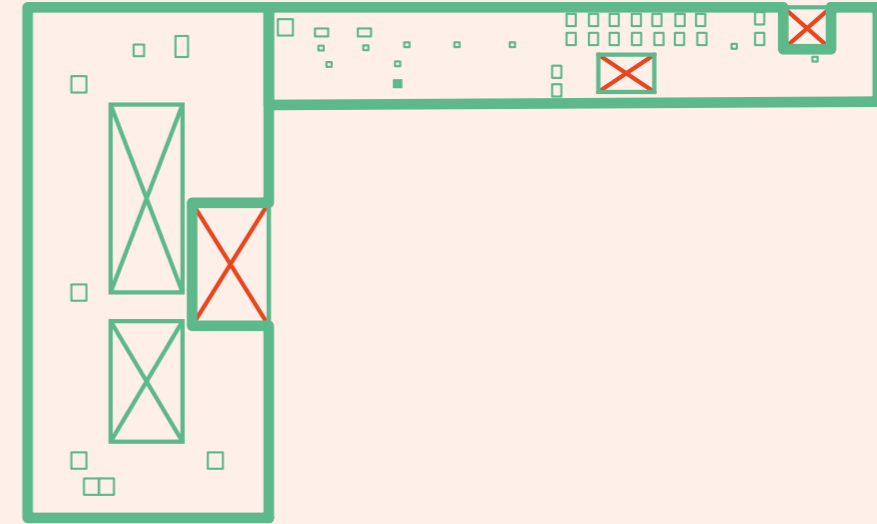
ERIKSDALSSKOLAN

FINNS HÄR	Erödskolans skolor	TOTAL TAKAREA 6 000 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 4 600 m ²
BYGGÅR	1927-1938	VARAV STÖRANDE OBJ 30 m ² (0,5%)
ANTAL VÅNINGAR	2-3	STÖRSTA YTA 1 700 m ²
EGENSKAPER	olika typer	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

ERIKSDALSSKOLAN

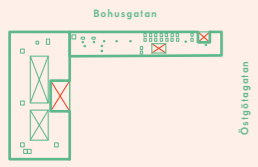
FINNS HÄR	Erödskolans skolor	TOTAL TAKAREA 1 100 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 1 100 m ²
BYGGÅR	1927-1938	VARAV STÖRANDE OBJ 10 m ² (0,9%)
ANTAL VÅNINGAR	2-3	STÖRSTA YTA 1 100 m ²
EGENSKAPER	många till i närheten	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

Bohusgatan

Skanstorgsgatan

Östgötagatan

FOLKSAMHUSET

FINNS HÄR	Företag och kontor	TOTAL TAKAREA 3 200 m ²
ARKITEKT	N. E. Eriksson, Y. Tegnér, H. Blom	BYGGBAR TAKAREA 2 900 m ²
BYGGÅR	1958	VARAV STÖRANDE OBJ 100 m ² (3,1%)
ANTAL VÅNINGAR	3	STÖRSTA YTA 800 m ²
EGENSKAPER	blåmärkt	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

FOLKSAMHUSET

FINNS HÄR	Företag och kontor	TOTAL TAKAREA 3 100 m ²
ARKITEKT	N. E. Eriksson, Y. Tegnér, H. Blom	BYGGBAR TAKAREA 2 900 m ²
BYGGÅR	1958	VARAV STÖRANDE OBJ 25 m ² (0,8%)
ANTAL VÅNINGAR	6	STÖRSTA YTA 800 m ²
EGENSKAPER	blåmärkt	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

GLASHUSET

FINNS HÄR	Elbutik, butiker	TOTAL TAKAREA 1 000 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 600 m ²
BYGGÅR	1972	VARAV STÖRANDE OBJ 10 m ² (1,7%)
ANTAL VÅNINGAR	6-7	STÖRSTA YTA 300 m ²
EGENSKAPER	ligger i omgivning i trädomar	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

HAMNVAKTEN PUMPAN

FINNS HÄR	översättning, butiker, parkering	TOTAL TAKAREA 2 200 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 2 200 m ²
BYGGÅR	1982	VARAV STÖRANDE OBJ 20 m ² (0,7%)
ANTAL VÅNINGAR	4	STÖRSTA YTA 1 200 m ²
EGENSKAPER	många separata typer	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

KVARTERET ERSTA

FINNS HÄR	butiker, gruppbokande	TOTAL TAKAREA 650 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 600 m ²
BYGGÅR	1958	VARAV STÖRANDE OBJ 10 m ² (1,5%)
ANTAL VÅNINGAR	4	STÖRSTA YTA 600 m ²
EGENSKAPER	område med fler typer	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

KVARTERET ERSTA

FINNS HÄR	butiker, vårdcentral	TOTAL TAKAREA 300 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 300 m ²
BYGGÅR	1958	VARAV STÖRANDE OBJ 5 m ² (0,7%)
ANTAL VÅNINGAR	2	STÖRSTA YTA 600 m ²
EGENSKAPER	område med fler typer	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

KVARTERET ERSTA

FINNS HÄR	butiker	TOTAL TAKAREA 1 500 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 1 400 m ²
BYGGÅR	1968	VARAV STÖRANDE OBJ 40 m ² (2,9%)
ANTAL VÅNINGAR	3	STÖRSTA YTA 600 m ²
EGENSKAPER	område med fler typer	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

KVARTERET GRÄSET

FINNS HÄR	butiker	TOTAL TAKAREA 1 200 m ²
ARKITEKT	Lars Bylle	BYGGBAR TAKAREA 1 200 m ²
BYGGÅR	1958	VARAV STÖRANDE OBJ 40 m ² (3,3%)
ANTAL VÅNINGAR	3-4	STÖRSTA YTA 200 m ²
EGENSKAPER	många separata typer	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÄS VIA TRAPPHUS	nej		

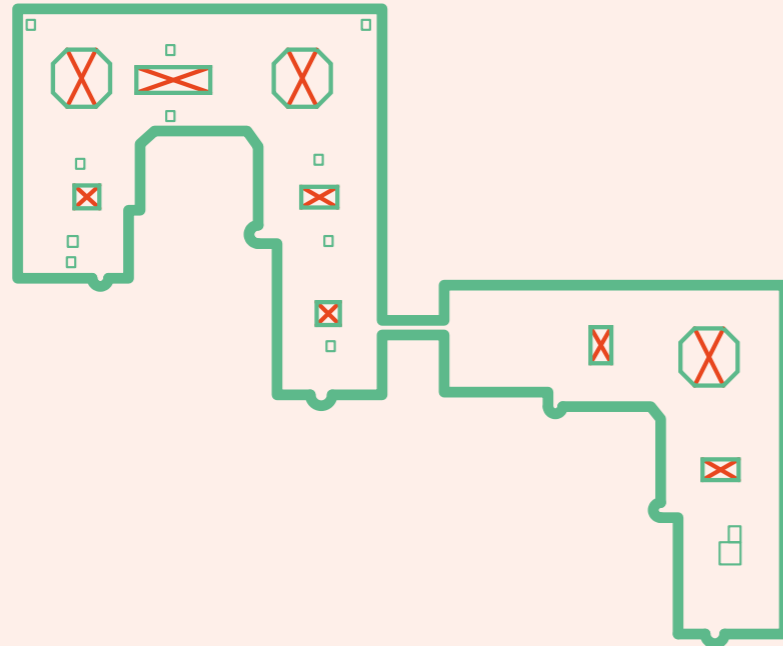
9

FOLKSAMHUSET

FINNS HÄR.....Företag och kontor
 ARKITEKT.....N. E. Eriksson, Y. Tegnér, H. Blom
 BYGGÅR.....
 ANTAL VÅNINGAR.....3
 EGENSKAPER.....blåmärkt
 NÄS VIA TRAPPHUS.....nej

TOTAL TAKAREA.....3 200 m²
 BYGGBAR TAKAREA.....2 900 m²
 VARAV STÖRANDE OBJ.....100 m² (3,4 %)
 STÖRSTA YTA.....800 m²
 FASTIGHETEN ÖNSKAR.....

Östgötagatan

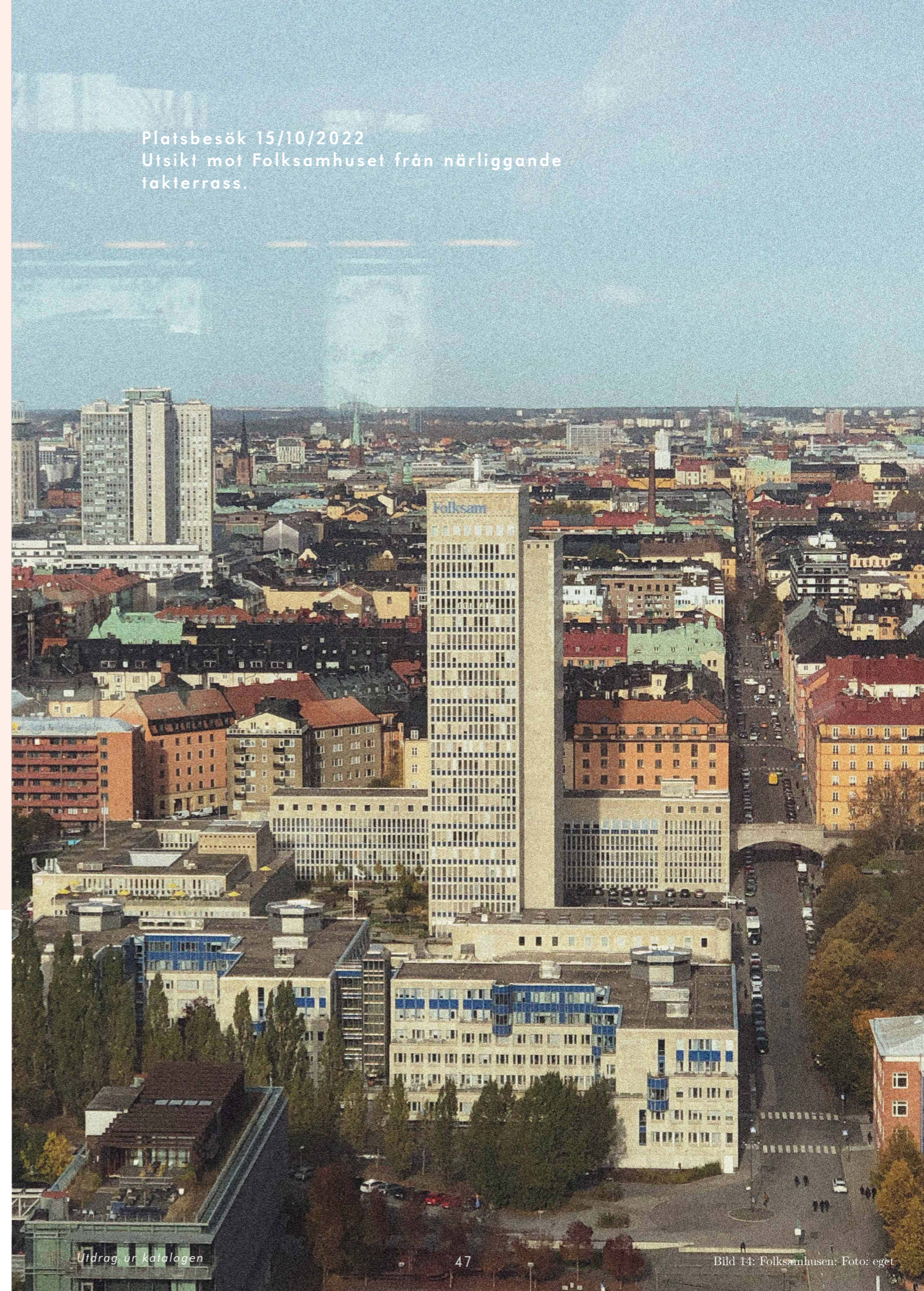

FOLKSAMHUSET

FINNS HÄR.....Företag och kontor
ARKITEKT.....N. E. Eriksson, Y. Tegnér, H. Blom
BYGGÅR.....
ANTAL VÅNINGAR.....6
EGENSKAPER.....blåmärkt
NÅS VIA TRAPPHUS.....ja

TOTAL TAKAREA.....3 100 m²
BYGGBAR TAKAREA.....2 900 m²
VARAV STÖRANDE OBJ.....25 m² (0,9 %)
STÖRSTA YTA.....800 m²
FASTIGHETEN ÖNSKAR.....

Platsbesök 15/10/2022
Utsikt mot Folksamhuset från närliggande
takterrass.

ÖSTERMALM

OMRÅDET

FOLKMÄNGD (2021).....	80 038
ANTAL PLATTA TAK.....	175
ANTAL UTVALDA PLATTA TAK.....	20
UPPTAGNA PLATTA TAK.....	1

BOSTADSFORMER

BOSTÄDER TOTALT (2021).....	49 779
ALLMÄNNYTTAN.....	2 893
HYRESRÄTTER.....	17 505
BOSTADSRÄTTER.....	29 325
ÄGANDERÄTTER.....	56
DELAT PÅ TAK.....	

INNEHÅLL

Här finns taken.....	
Fältöversten.....	(1)
Fältöversten.....	(2)
Fältöversten.....	(3)
Fältöversten.....	(4)
Gamla Arkitektskolan.....	(5)
Garnisonen, K-Märkt.....	(X)
Garnisonen, Karlahuset.....	(6)
Garnisonen, Karlahuset.....	(7)
Garnisonen, Foa-Huset.....	(8)
Garnisonen, Port 108.....	(9)
Garnisonen, Karlahuset.....	(10)
Musikhögskolan.....	(11)
Nymble.....	(12)
Nymble.....	(13)
Sperlingens Backe.....	(14)
Sperlingens Backe.....	(15)
Sveakvarteren.....	(16)
SVT, Kontorshuset.....	(17)
SVT, TV-Huset.....	(18)
SVT, Kontorshuset.....	(19)
Trasten 15.....	(20)

Vallhallavägen

Ark: Dahlbergallen
Vallhallavägen

FÄLTÖVERSTEN

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 700 m ²
ARKITEKT Larsert Bergström, Carl Nydén	BYGGBAR TAKAREA 500 m ²
BYGGÅR 1972	VARAV STÖRANDE OBJ. 10 m ² (0,7%)
ANTAL VÅNINGAR 8	STÖRSTA YTA 700 m ²
EGENSKAPER område med många planer till	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS nej		

Vallhallavägen

Ark: Dahlbergallen
Vallhallavägen

FÄLTÖVERSTEN

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 800 m ²
ARKITEKT Larsert Bergström, Carl Nydén	BYGGBAR TAKAREA 700 m ²
BYGGÅR 1972	VARAV STÖRANDE OBJ. 5 m ² (0,7%)
ANTAL VÅNINGAR 8	STÖRSTA YTA 700 m ²
EGENSKAPER område med många planer till	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS nej		

Vallhallavägen

Ark: Dahlbergallen
Vallhallavägen

FÄLTÖVERSTEN

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 1 300 m ²
ARKITEKT Larsert Bergström, Carl Nydén	BYGGBAR TAKAREA 900 m ²
BYGGÅR 1972	VARAV STÖRANDE OBJ. 15 m ² (0,7%)
ANTAL VÅNINGAR 8	STÖRSTA YTA 900 m ²
EGENSKAPER område med många planer till	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS nej		

Vallhallavägen

Ark: Dahlbergallen
Vallhallavägen

FÄLTÖVERSTEN

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 700 m ²
ARKITEKT Larsert Bergström, Carl Nydén	BYGGBAR TAKAREA 600 m ²
BYGGÅR 1972	VARAV STÖRANDE OBJ. 10 m ² (0,7%)
ANTAL VÅNINGAR 8	STÖRSTA YTA 600 m ²
EGENSKAPER område med många planer till	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS nej		

Bonérsgatan

Ark: Hultén
Bonérsgatan

GAMLA ARKITEKTSKOLAN

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 4 000 m ²
ARKITEKT Gunnar Hennricsson, John Olsson	BYGGBAR TAKAREA 3 500 m ²
BYGGÅR 1963-1969	VARAV STÖRANDE OBJ. 20 m ² (0,5%)
ANTAL VÅNINGAR 4	STÖRSTA YTA 2 500 m ²
EGENSKAPER	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS vissa delar		

Bonérsgatan

Ark: Hultén
Bonérsgatan

GARNISONEN, K-MÄRKT

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 800 m ²
ARKITEKT Tage Hertelid, Åke Carlsson	BYGGBAR TAKAREA 800 m ²
BYGGÅR 1972, ombyggt 2005	VARAV STÖRANDE OBJ.
ANTAL VÅNINGAR 1	STÖRSTA YTA 800 m ²
EGENSKAPER	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS ja		

Bonérsgatan

Ark: Hultén
Bonérsgatan

GARNISONEN, KARLAHUSET

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 1 800 m ²
ARKITEKT Tage Hertelid, Åke Carlsson	BYGGBAR TAKAREA 1 400 m ²
BYGGÅR 1972, ombyggt 2005	VARAV STÖRANDE OBJ. 20 m ² (0,4%)
ANTAL VÅNINGAR 2-3	STÖRSTA YTA 900 m ²
EGENSKAPER	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS nej		

Bonérsgatan

Ark: Hultén
Bonérsgatan

GARNISONEN, KARLAHUSET

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 700 m ²
ARKITEKT Tage Hertelid, Åke Carlsson	BYGGBAR TAKAREA 600 m ²
BYGGÅR 1971, ombyggt 2005	VARAV STÖRANDE OBJ.
ANTAL VÅNINGAR 4	STÖRSTA YTA 500 m ²
EGENSKAPER	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS ja		

Linnégatan

Ark: Hultén
Linnégatan

GARNISONEN, FOA-HUSET

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 1 400 m ²
ARKITEKT Gustaf Kvarnström	BYGGBAR TAKAREA 1 000 m ²
BYGGÅR 1963, renoverat 1999	VARAV STÖRANDE OBJ. 20 m ² (0,7%)
ANTAL VÅNINGAR 1	STÖRSTA YTA 1 000 m ²
EGENSKAPER område med många planer till	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS ja		

Linnégatan

Ark: Hultén
Linnégatan

GARNISONEN, PORT 108

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 1 200 m ²
ARKITEKT Gustaf Kvarnström	BYGGBAR TAKAREA 800 m ²
BYGGÅR 1963, renoverat 1999	VARAV STÖRANDE OBJ. 50 m ² (0,7%)
ANTAL VÅNINGAR 5	STÖRSTA YTA 800 m ²
EGENSKAPER område med många planer till	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS nej		

Linnégatan

Ark: Hultén
Linnégatan

GARNISONEN, KARLAHUSET

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 600 m ²
ARKITEKT Tage Hertelid	BYGGBAR TAKAREA 600 m ²
BYGGÅR 1972, ombyggt 2005	VARAV STÖRANDE OBJ. 0 m ²
ANTAL VÅNINGAR 5	STÖRSTA YTA 600 m ²
EGENSKAPER	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS ja		

Vallhallavägen

Ark: Hultén
Vallhallavägen

MUSIKHÖGSKOLAN

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 830 m ²
ARKITEKT Åke Carlsson	BYGGBAR TAKAREA 820 m ²
BYGGÅR 2016	VARAV STÖRANDE OBJ. 2 m ² (0,2%)
ANTAL VÅNINGAR 4	STÖRSTA YTA
EGENSKAPER	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS nej		

Drottning Kristinas Väg

Ark: Lindroos
Drottning Kristinas Väg

NYMBLE

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 1 100 m ²
ARKITEKT eventuellt Bengt Lindroos	BYGGBAR TAKAREA 900 m ²
BYGGÅR 1963, renoverat 1999	VARAV STÖRANDE OBJ. 15 m ² (0,5%)
ANTAL VÅNINGAR 2	STÖRSTA YTA 1 800 m ²
EGENSKAPER	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS nej		

Drottning Kristinas Väg

Ark: Lindroos
Drottning Kristinas Väg

NYMBLE

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 1 600 m ²
ARKITEKT eventuellt Bengt Lindroos	BYGGBAR TAKAREA 700 m ²
BYGGÅR 1963, renoverat 1999	VARAV STÖRANDE OBJ. 5 m ² (0,7%)
ANTAL VÅNINGAR 2	STÖRSTA YTA 800 m ²
EGENSKAPER	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS nej		

Grev Turegatan

Ark: Lindroos
Grev Turegatan

SPERLINGENS BACKE

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 900 m ²
ARKITEKT Stureplanen, kontor	BYGGBAR TAKAREA 600 m ²
BYGGÅR 1886 - 1887	VARAV STÖRANDE OBJ. 10 m ² (0,6%)
ANTAL VÅNINGAR 5	STÖRSTA YTA 500 m ²
EGENSKAPER	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS ja, till plan		

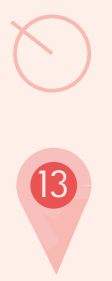
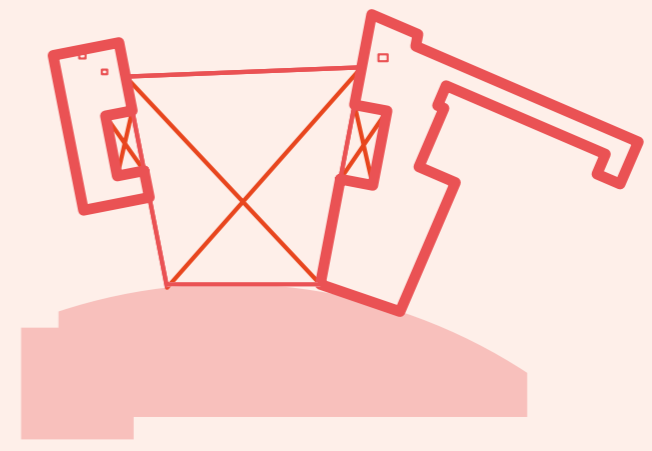
Grev Turegatan

Ark: Lindroos
Grev Turegatan

SPERLINGENS BACKE

FINNS HÄR	TOTAL TAKAREA 1 100 m ²
ARKITEKT Stureplanen, kontor	BYGGBAR TAKAREA 900 m ²
BYGGÅR 1886 - 1887	VARAV STÖRANDE OBJ. 10 m ² (0,9%)
ANTAL VÅNINGAR 5	STÖRSTA YTA 500 m ²
EGENSKAPER	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUS		

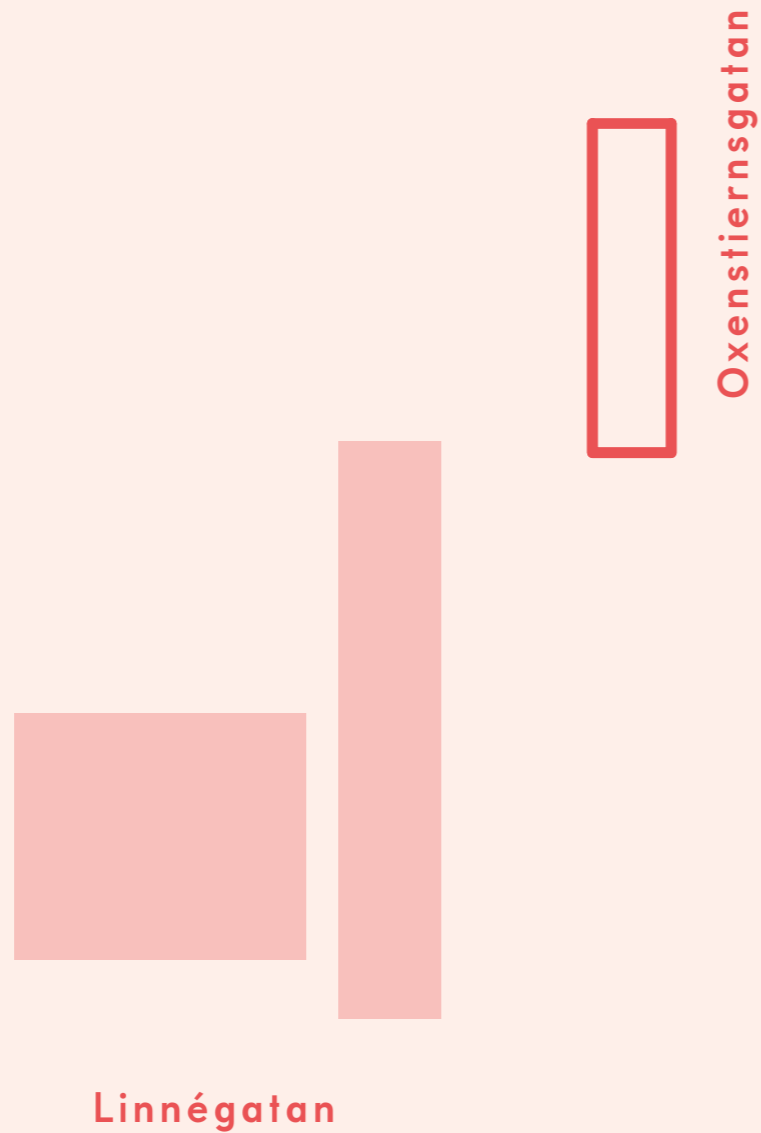
Drottning Kristinas Väg

NYMBLE

FINNS HÄR.....KTH's kärhus, bokhandel
 ARKITEKT.....eventuellt Bengt Lindroos
 BYGGÅR.....1963, renoverat 1999
 ANTAL VÅNINGAR.....2
 EGENSKAPER.....
 NÅS VIA TRAPPHUS.....nej

TOTAL TAKAREA.....1 600 m²
 BYGGBAR TAKAREA.....700 m²
 VARAV STÖRANDE OBJ.....5 m² (0,7%)
 STÖRSTA YTA.....600 m²
 FASTIGHETEN ÖNSKAR.....

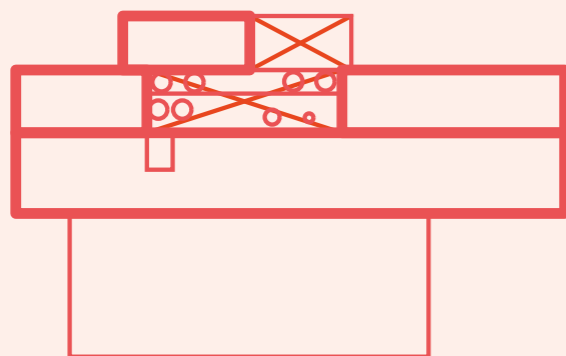

GARNISONEN KARLAHuset

FINNS HÄR.....	kontor, vårdcentral	TOTAL TAKAREA.....	600 m ²
ARKITEKT.....	Tage Hertzell	BYGGBAR TAKAREA.....	600 m ²
BYGGÅR.....	1972, ombyggt 2005	VARAV STÖRANDE OBJ.....	0 m ²
ANTAL VÅNINGAR.....	5	STÖRSTA YTA.....	600 m ²
EGENSKAPER.....		FASTIGHETEN ÖNSKAR.....	
NÅS VIA TRAPPHUS.....	ja		

Platsbesök 15/10/2022
 Här gick det att smita ut på taket
 trots att det inte är meningen.

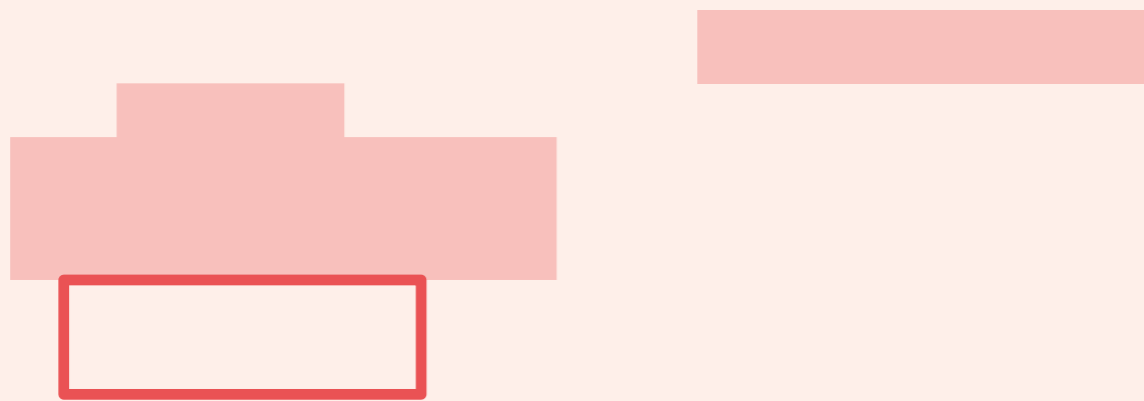
GARNISONEN, KARLAHUSET

FINNS HÄR.....gym, kontor, restaurang
 ARKITEKT.....Tage Hertzell, A4 arkitektkontor
 BYGGÅR.....1972, ombyggt 2005
 ANTAL VÅNINGAR.....2-3
 EGENSKAPER.....
 NÅS VIA TRAPPHUS.....nej

TOTAL TAKAREA.....1 800 m²
 BYGGBAR TAKAREA.....1 400 m²
 VARAV STÖRANDE OBJ.....20 m² (1,4%)
 STÖRSTA YTA.....900 m²
 FASTIGHETEN ÖNSKAR.....

Platsbesök 15/10/2022:
 Utsikt över Karlarhusområdet från
 närliggande takterrass

GARNISONEN, K-MÄRKT

FINNS HÄRrestaurang K-märkt	TOTAL TAKAREA800 m ²
ARKITEKTTage Hertzell, A4 arkitektkontor	BYGGBAR TAKAREA800 m ²
BYGGÅR1972, ombyggt 2005	VARAV STÖRANDE OBJ
ANTAL VÅNINGAR1	STÖRSTA YTA800 m ²
EGENSKAPERtaket har fått trädgård	FASTIGHETEN ÖNSKAR
NÅS VIA TRAPPHUSja

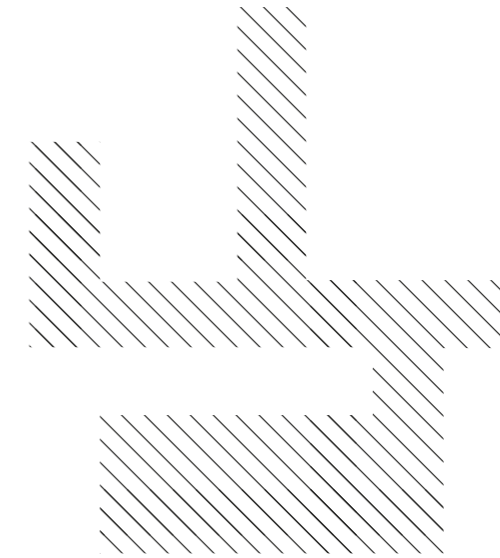

Platsbesök 15/10/2022: Ovanpå restaurangen K-märkt ligger en trädgård. Här odlas grödor som K-märkt lagar mat av. Odlingen drivs av Bee Urban

UPPLEVA ETT TAK

Utsikter och siktlinjer

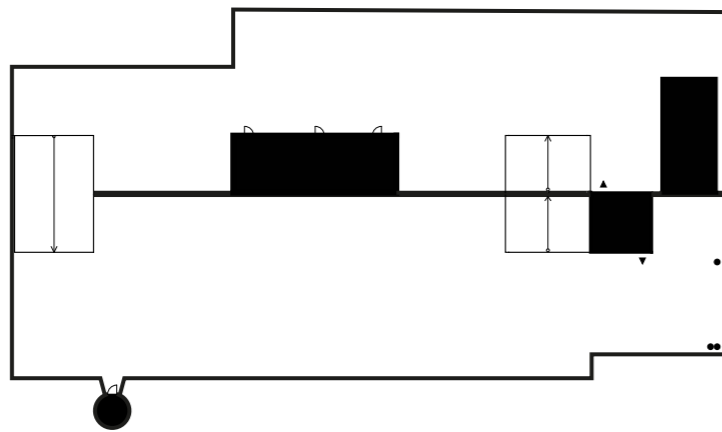
Ett tak som hör till en större byggnad ligger sannorligt högt upp. Det innebär en häftig utsikt, ofta åt olika väderstreck, som också kan ge upphov till svindel. Under platsbesöket vid radhusen på Klara Zenit (s. 34-35) glömde jag ofta bort att jag befann mig på ett tak. Det var synd. Vid padelbanorna på NK Parkaden däremot leddes besökaren runt längs takets kant, vilket framhävde utsikten. Grunden i utformningen av bostäderna i *Delat På Taket* är därför att försöka påminna om var man befinner sig. Samtidigt ska höjden inte kännas som ett hot. Utsikter från taket och siktlinjer längsmed och tvärs över taket blir grunden för hur bostäderna förhåller sig till taket de står på.

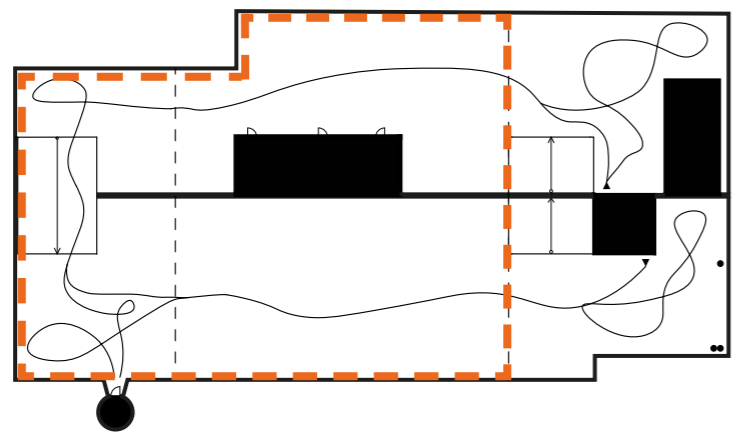
Spången som verktyg

För att uppmuntra till rörelse i specifika riktningar används spången som hjälpmedel. Den leder en runt på taket och tar en längs siktlinjerna mot utsikterna. Det blir ett viktigt element i alla byggemskaper. Bostäderna och aktiviteter på taket kommer sedan utgå från- och förhålla sig till spången.

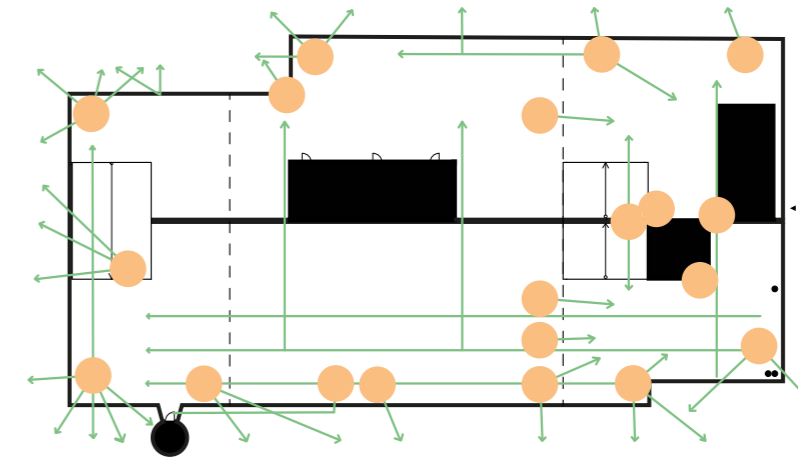
INVENTERING AV VISUELLA KOPPLINGAR

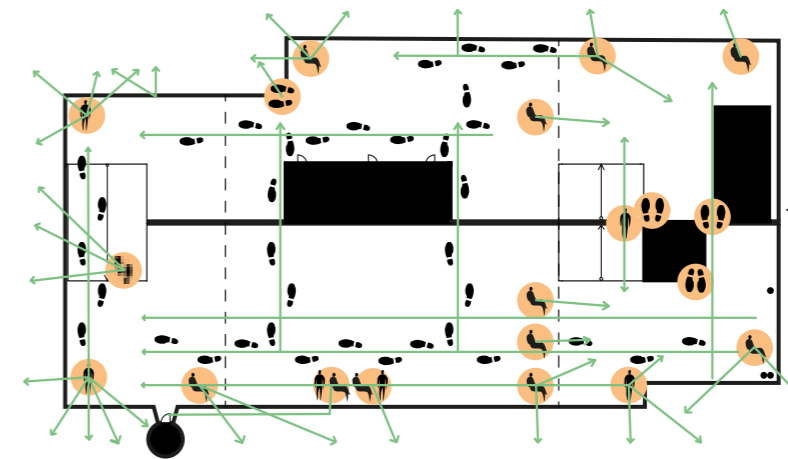
1. Synliga förutsättningar
Takets ritas upp.

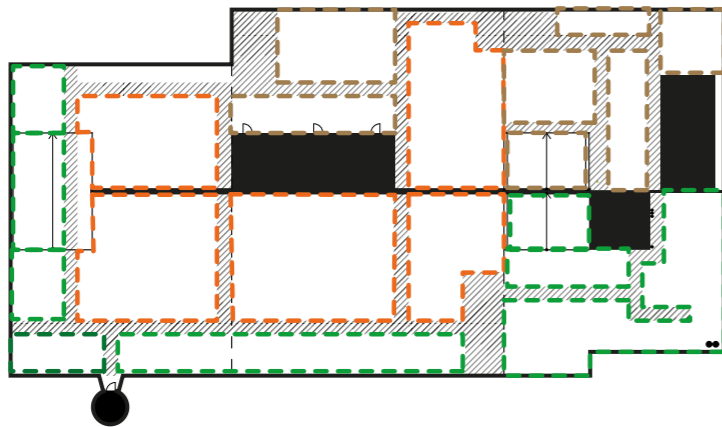
2. Tempot på taket
Finns en entré eller utgång till taket och hur rör man sig här i förhållande till den? Har taket redan nu en stökigare del? Varje byggemenskap får en del som är öppen för offentligheten och en privatere bostadsdel. I anslutning till den stökigare delen och till ett eventuellt befintligt trapphus bör delen för allmänheten vara. Lugnare delar passar bäst för bostäder.

3. Utkiksplatser
Hitta takets bästa utsikter. Siktlinjer längsmed- och tvärs över taket är viktiga för att förstärka känslan av att vara på ett tak.

4. Kroppsposition
Vid vilken utsiktspunkt vill man bara passera, var vill man stanna kvar, var vill man titta upp, titta ner eller titta ut? Utifrån dessa frågor får varje utkiksplats en kroppsposition: ligga ner, sitta upp eller stå. Går gör man mellan utsiktspunkterna längs siktlinjerna.

5. Spångens mellanrum

Sedan görs ett utkast på spången. I dess mellanrum hamnar bostäder och aktiviteter. Bostäderna bör hamna så nära varandra som möjligt för att minska mängden yttervägg. Vid spångarna mellan hushållen skapas klimatskyddade uterum. Mot söder, öst och väst passar odling bra. Mot norr passar andra aktiviteter.

VÄLJA ETT TAK

Avgörande för om det är lönsamt att bygga på ett tak är hur mycket fastigheten måste förberedas för bostäderna:

- Håller fastigheten för påbyggnad eller måste den förstärkas?
- Måste trapphus och hiss läggas till?
- Vad blir kostnader för el- och rördragning?

Detta beskrivs ytterligare på s. 10-11.

Välja ett första tak

Att beräkna hållfasthet för en fastighet tar lång tid och behöver involvera en sakkunnig. Likaså kostnader för att lägga till hiss samt el- och rördragning. Därför har jag letat efter tak som redan uppfyller flera av dessa punkter. Parkeringshus med parkeringsplatser på taket klarar bilarnas laster och därmed även tyngden från bostäder. Jag hittade två parkeringsgarage: NK's parkeringshus (s. 36-37), som idag är upptaget av en padelbana, och parkeringshuset vid Tidningshusen (s. 20-21). Båda dessa tak kan nås via hiss och trappor.

DELAT PÅ TIDNINGSHUSET

De första bostäderna

Det första projektet i bostadsmarknaden är ovanpå Tidningshusens parkeringshus. Processen kommer att beskrivas utifrån en grupp personer som med hjälp av katalogen skapar byggemenskapen *Delat På Tidningshuset*. De kommer att följa de 10 steg som beskrivs på s. 10-11.

1 & 2. Bli medlem. Hitta dina grannar

Genom forumet har en grupp på 17 vuxna och 3 barn hittat varandra. De har liknande syn på hur de vill bo och leva.

Det här är Maj. Hon gillar att laga mat och att titta på film. Målar gärna. Jobbar som grafisk designer.

Lars' barn har flyttat ut och han letar letar efter ett gäng att bo med. Gillar att spela fotboll och sällskapsspel. Jobbar som programmerare.

Robert har drömt om kollektiv sedan 70-talet. Gillar att diskutera över en kopp te.

Greger gillar att läsa och spela spel. Jobbar som serietecknare och i kassan på Ica.

Nadine har precis flyttat från Göteborg och vill hitta ett sammanhang. Gillar att träna yoga.

Paret Trine och Lucia. Trine gillar att titta på fotboll och jobbar som säljare i klädbutik. Lucia gillar odling och jobbar som barnmorska.

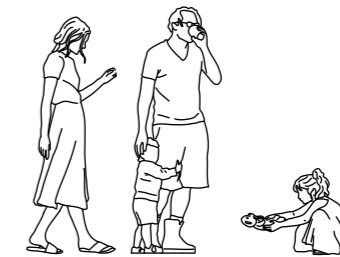
Stein odlar gärna och lagar mycket mat. Hans barn Lisa bor hos honom varannan vecka. De vill gärna bo nära andra barn.

Det här är Berit. Hon gillar att laga mat och att titta på film. Hennes barnbarn hälsar ofta på.

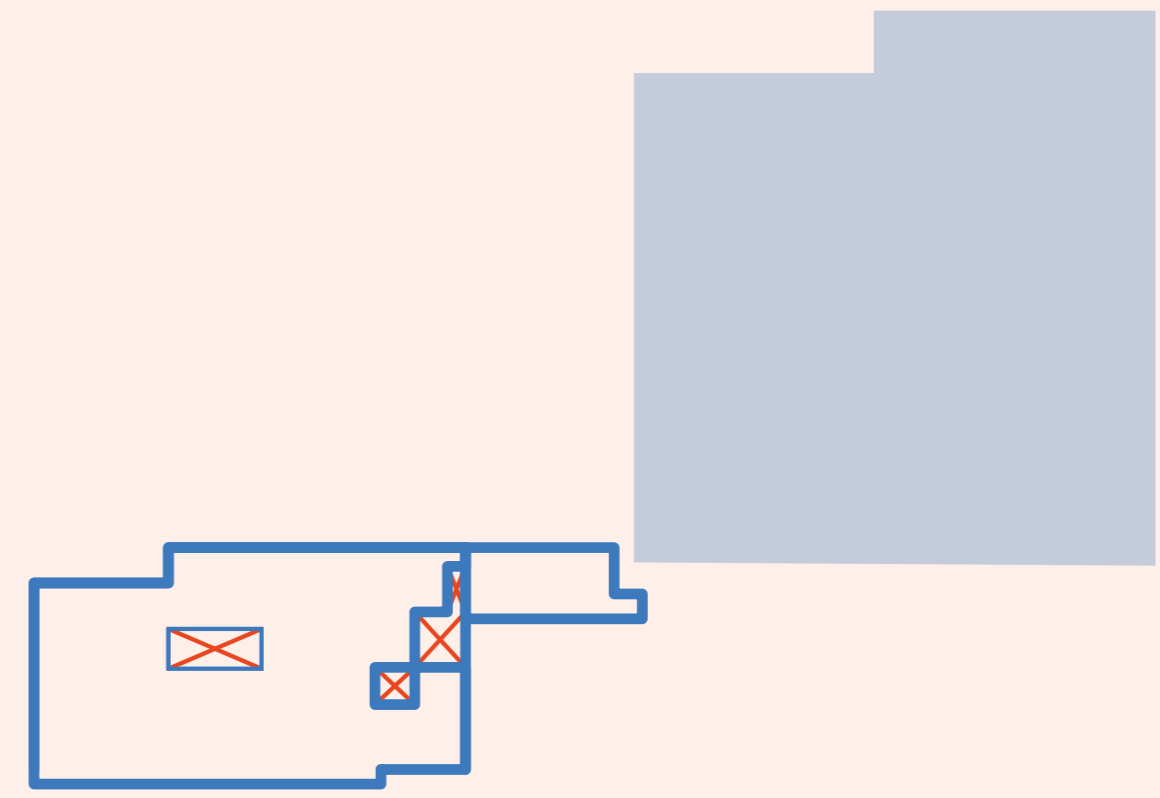
Kompisarna Andreas, Mert, Cassandra & Sara spelar i samma band. De är intresserade av att meka med cykeln, jobba i verkstad och läsa.

Familjen Nygård består av pappa Mattias, mamma Sophie och barnen Miriam och My. De drömmer om att kunna odla i anslutning till hemmet. Vill gärna bo nära en förskola.

Paret Susanne och Tim. Gillar friluftsliv och matlagning. Båda jobbar mycket vid datorn.

Gjörwellsgatan

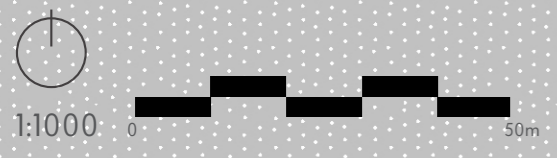
TIDNINGSHUSEN, GARAGET

FINNS HÄR.....	parkeringshus	TOTAL TAKAREA.....	2 100 m ²
ARKITEKTER.....	Trol. Paul Hedqvist	BYGGBAR TAKAREA.....	2 000 m ²
BYGGÅR.....	1960-1964	VARAV STÖRANDE OBJ.....	0 m ²
ANTAL VÅNINGAR.....	6	STÖRSTA YTA.....	
EGENSKAPER.....	Taket är paxat för bostäder	FASTIGHETEN ÖNSKAR.....	
NÅS VIA TRAPPHUS.....	ja	kolonilotter, bastu och trädgård

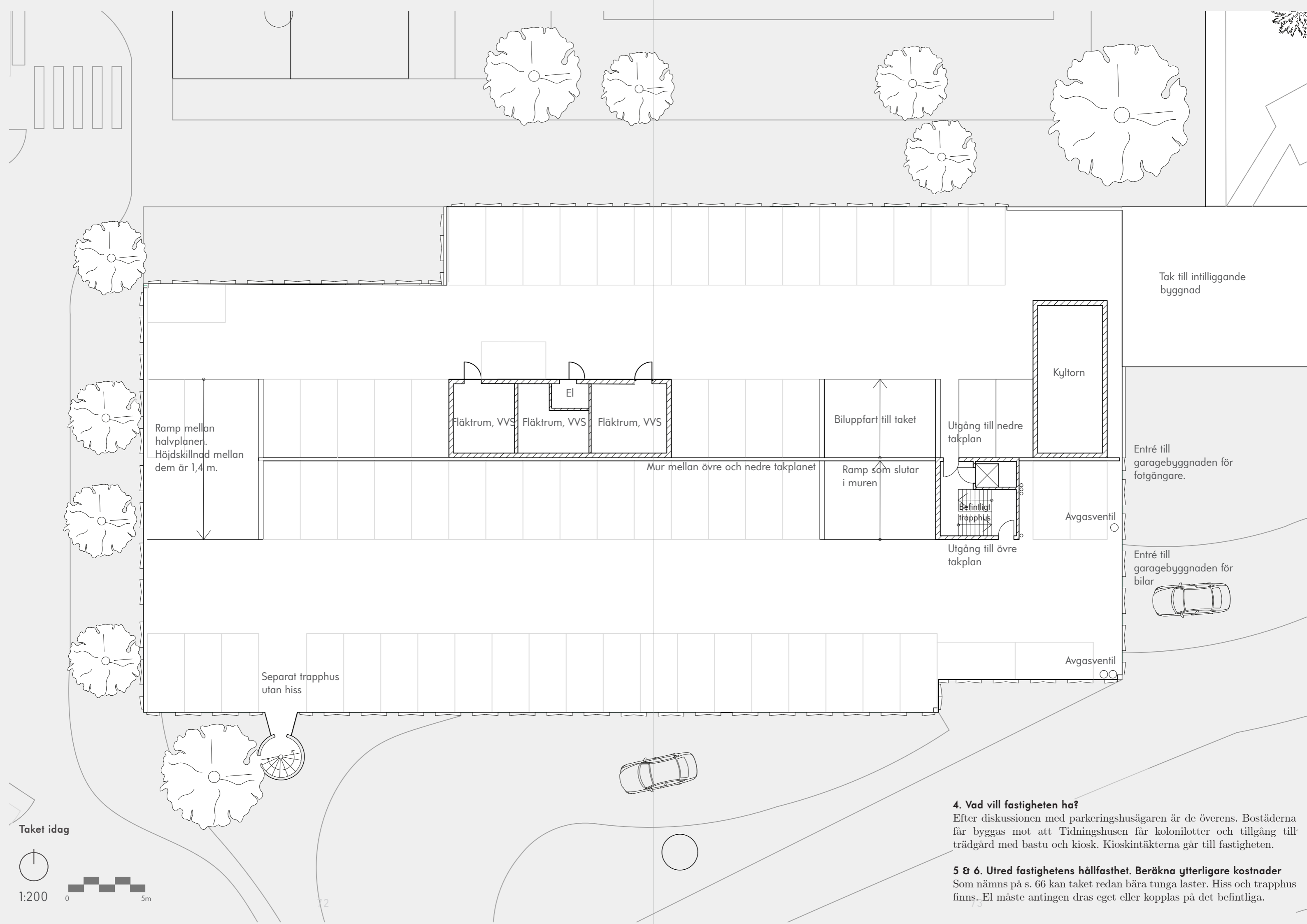
3. Hitta ett tak

Med hjälp av katalogen går de igenom utbudet av platta tak. Eftersom det är den första byggemenskapen och få medlemsavgifter, som finansierar utredningen av taken, har betalats in väljs parkeringshuset vid DN-skrapan. Byggnaden klarar laster från 68 bilar och taket nås idag via trapphuset.

Foton på uppslag i katalogen.

Vid Marieberg på Kungsholmen ligger Tidningshusen med DN-skrapan, Mänlandaren och det valda taket - parkeringsgaraget. De omges av grönområden och ligger med gångavstånd till bussar, matbutiker, ett flertal parker samt Mälaren med badplatser. I byggnaden mitt emot ligger en förskola och flera grundskolor finns i närheten.

Taket idag

1:200

Tak till intelligande byggnad

Ramp mellan halvplaner. Höjdskillnad mellan dem är 1,4 m.

Fläktrum, VVS Fläktrum, VVS Fläktrum, VVS

El

Biluppfart till taket

Utgång till nedre takplan

Kyltorn

Mur mellan övre och nedre takplanet

Ramp som slutar i muren

Befintligt trapphus

Avgasventil

Entré till garagebyggnaden för fotgängare.

Utgång till övre takplan

Entré till garagebyggnaden för bilar

Separat trapphus utan hiss

Avgasventil

4. Vad vill fastigheten ha?

Efter diskussionen med parkeringshusägaren är de överens. Bostäderna får byggas mot att Tidningshusen får kolonilotter och tillgång till trädgård med bastu och kiosk. Kioskintäkterna går till fastigheten.

5 & 6. Utred fastighetens hållfasthet. Beräkna ytterligare kostnader

Som nämns på s. 66 kan taket redan bära tunga laster. Hiss och trapphus finns. El måste antingen dras eget eller kopplas på det befintliga.

AKTIVITET INOMHUS	RÖSTER	FUNGERAR I PRIVAT/ SEMIPRIVAT?	EXTRA KVALITET GENOM DELAT	RESULTAT	HUR VIKTIG ÄR AKTIVITETEN?
se en film/serie	Stein (L). Lisa (L). Berit (L). Mert (L). Cassandra (L). Robert (L). Nadine (L). Miriam (L, ML, ST). My (L, ML, ST). Lars (L, ML). Trine (ML, ST). Maj (L)	Ja. Kan göras i privat/semiprivat	Storbildsskärm	Antal röster: 12 L: 11 ML: 4 ST: 2	○
laga mat/baka	Greger (ML). Stein (L, ML). Lisa (ML). Susanne (L). Tim (L, ML). Sara (ML). Robert (L, ML). Mattias (ML, ST). Nadine (ML). Maj (L, ML, ST).	Ja. Kan göras i lilla semiprivata köket	Storkök: laga mat till kiosken. Laga mat av det som odlas. Matlag, gemensamma middagar.	Antal röster: 10 L: 4 ML: 9 ST: 2	○
jobba/studera/skriva (vid skrivbord)	Greger (L, ML). Susanne (L, ML). Andreas (L, ML). Mattias (L, ML). Tim (L). Lars (L, ML). Maj (L, ML).	Ja. Kan göras i semiprivat	Få hjälp av andra, jobba gemensamt, byta miljö från hushållet	Antal röster: 8 L: 7 ML: 6	○
rita/måla.	Greger (L, ML). Tim (ML). Sara (L). Robert (L, ML). Miriam (L, ML). My (ML, ST). Maj (L, ML).	Ja. Kan göras i semiprivat	Tillgång till större yta, inspirerande att jobba med andra	Antal röster: 7 L: 5 ML: 6 ST: 1	○
spela instrument/sjunga	Stein (ML, ST). Lisa (ST). Mattias (ST). Andreas (ST). Mert (ML, ST). Cassandra (ST). Miriam (ST)	Nej. För högljutt för privat/semiprivat		Antal röster: 7 ML: 2 ST: 7	○
läsa: Rum med kamin, bokhyllor, bokbyte.	Greger (L). Andreas (L). Sara (L). Robert (L). Mattias (L). Sophie (L). Berit (L).	Ja. Kan göras i semiprivat	Stort utbud av böcker, bokbytarhörna	Antal röster: 7 L: 7	○
äta	Susanne (L, ML). Berit (L, ML, ST). Sara (ML). Nadine (ML, ST). Lars (L, ML). Robert (ML, ST). Maj (ML, ST).	Ja. Kan göras i semiprivat	Fler kan delta. Man behöver inte äta själv eller kan ha middag för vänner	Antal röster: 7 L: 3 ML: 7 ST: 4	○
"hänga"	Greger (ML). Berit (L, ML, ST). Sara (ML, ST). Nadine (ML, ST). Sophie (ML, ST). Trine (ML, ST). Robert (ML, ST).	Ja. Kan göras i semiprivat	Alla överens om att det är viktigt med "hängtyor" lite överallt	Antal röster: 7 L: 1 ML: 7 ST: 2	○
fika	Lucia (L, ML). Berit (L, ML). My (L). Trine (L, ML).	Ja. Kan göras i semiprivat	Fler kan delta. Man behöver inte äta själv eller kan ha middag för vänner	Antal röster: 5 L: 3 ML: 3	○
basta	Susanne (L), Tim (L). Cassandra (L). Lars (L). Mert (L).	Nej. Tar för stor yta för privat/semiprivat		Antal röster: 5 L: 5	○

7. Bilda byggemenskapen

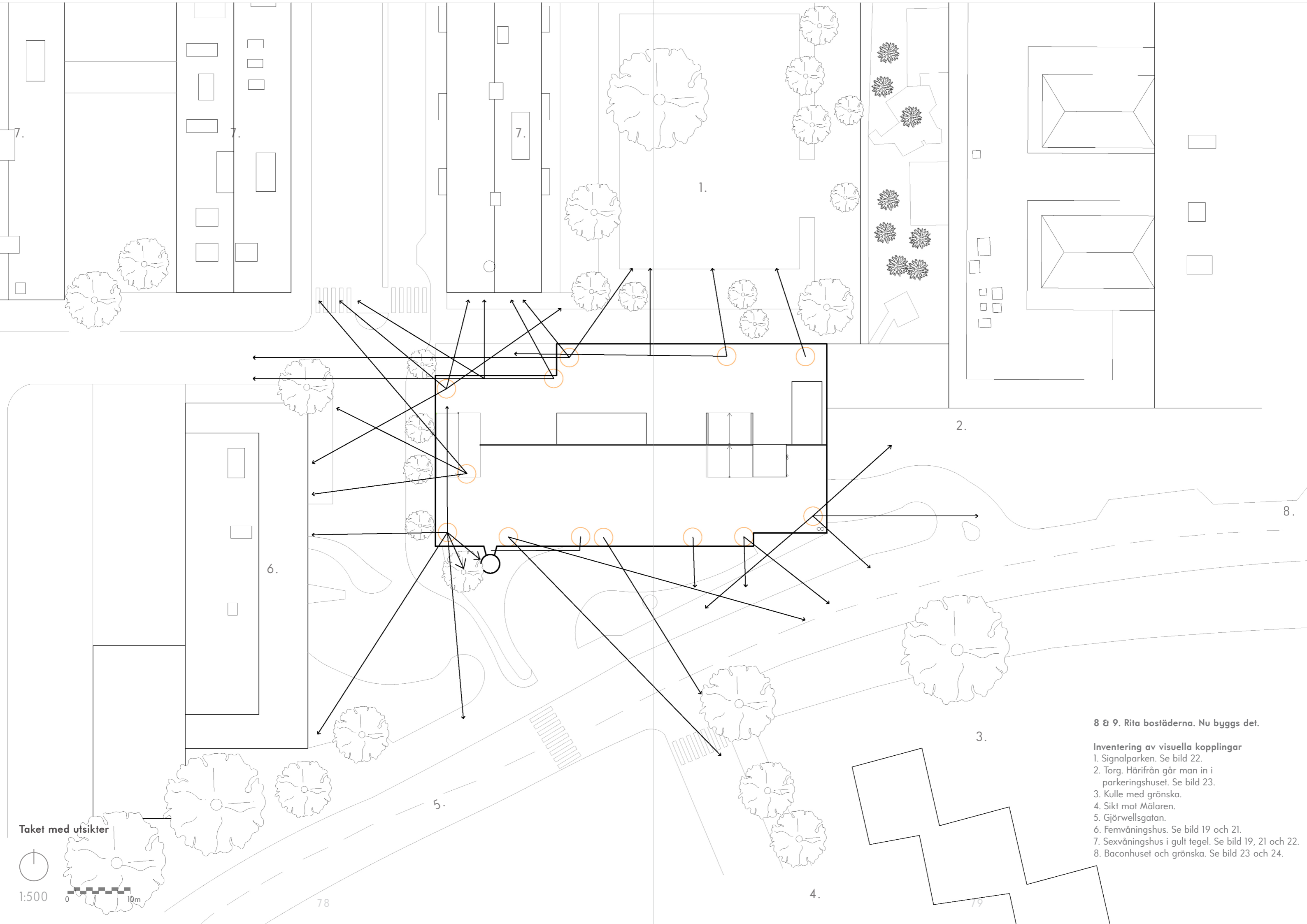
Taket är nu paxat i katalogen. De blivande grannarna ses på ett konstituerande möte för att prata om vilka aktiviteter de prioriterar. De diskuterar vilka av dessa som kan vara delade och vilken energinivå de förknippar aktiviteten med. De vill ha så många delade ytor som möjligt med möjligheten att dra sig undan.

AKTIVITET INOMHUS	RÖSTER	FUNGERAR I PRIVAT/ SEMIPRIVAT?	EXTRA KVALITET GENOM DELAT	RESULTAT	HUR VIKTIG ÄR AKTIVITETEN?
yoga, träna,	Tim (ML, ST), Berit (L, ML). Nadine (ML, ST). Lisa (ML, ST), Stein (ML)	Nej. Kräver större yta		ANTAL RÖSTER: 5 L: 1 ML: 5 ST: 3	○
leka/spela	Miriam (ST). My (ST). Lisa (ST). Berit (ST).			ANTAL RÖSTER: 4 ST: 4	○
odla	Stein (L, ML). Eskil (L, ML). Berit (L, ML). Mattias (L, ML). Cassandra (ML, ST).	Nej. Tar för stor yta för privat/semiprivat.		ANTAL RÖSTER: 4 L: 3 ML: 4 ST: 1	○
snickra	Stein (ST). Mert (ST). Trine (ML, ST).	Nej. För stökigt för privat/semiprivat		ANTAL RÖSTER: 3 ML: 1 ST: 3	○
meka med cykeln	Sara (ML). Andreas (ML, ST). Cassandra (ML, ST)	Kanske. För stökigt för privat/semiprivat?		ANTAL RÖSTER: 3 ML: 3 ST: 2	○
spelkväll	Lisa (ML, ST). Andreas (ML, ST). Lars (ML, ST)	Ja. Kan göras i semiprivat	Fler kan delta	ANTAL RÖSTER: 3 ML: 3 ST: 3	○
bar/fest	Robert (ML, ST). Nadine (ML). Trine (ML, ST).	Nej. För lyxigt för privat/semiprivat		ANTAL RÖSTER: 1 ML: 1	○
bada	Tim (ST). Mert (ST).	Nej. För stökigt för privat/semiprivat		ANTAL RÖSTER: 2 ST: 2	○
pingis, biljard	Tim (ST). Mert (ST).	Nej. För stökigt för privat/semiprivat		ANTAL RÖSTER: 2 ST: 2	○
dansa	Mert (ST). Miriam (ST).	Nej. För stökigt/högljutt för privat/semiprivat		ANTAL RÖSTER: 2 ST: 2	○
dreja	Cassandra (L/ST).	Nej. För stökigt.		ANTAL RÖSTER: 1 L: 1 ST: 1	•
sy	Mattias (L).	Ja. Kan göras i semiprivat		ANTAL RÖSTER: 1 L: 1	•
tvätta		Nej. Mer ekonomiskt- och ekologiskt hållbart med delat	Färre maskiner behöver köpas, bättre maskiner tvättar snabbare	Finns ändå	

Aktiviteter och förknippad energinivå

Eftersom många ytor delas av alla, är det extra viktigt att personer med liknande energinivå bor i samma hushåll. För att orka leva så delat är det även viktigt att varje hushåll har aktiviteter som de som bor här föredrar. Gruppen går igenom aktiviteter de prioriterar och vilken energinivå de associerar den med. Lugn, mellanlugn eller stökig. Sedan röstar de.

AKTIVITET UTOMHUS	RÖSTER	RESULTAT	AKTIVITET UTOMHUS	RÖSTER	RESULTAT
grilla	Stein (ML, ST). Susanne (L, ML). Tim (ML, ST). Andreas (ML, ST). Mert (L, ML). Cassandra (ML, ST). Sara (ML, ST). Mattias (ML, ST). Sophie (ML). Lars (ML). Robert (ML). Berit (L). Nadine (ML). Greger (ML). Maj (ML)	Antal röster: 15 L: 2 ML: 14 ST: 6	yoga, träna,	Berit (L, ML). Susanne (L, ML). Andreas (ST). Cassandra (L). Sara (ML, ST). Lars (ST). Kajsa (L, ML). Berit (L). Nadine (ML, ST).	Antal röster: 9 L: 5 ML: 5 ST: 4
utebio	Stein (L, ML). Susanne (L). Mert (L, ML, ST). Sara (ML, ST). Mattias (ML). Sophie (ML, ST). Miriam (ML). Lars (ML, ST). Robert (L, ML). Kajsa (L, ML). George (ML, ST). Maj (ML). Nadine (ML). Greger (ML).	Antal röster: 14 L: 5 ML: 13 ST: 5	äta, fika	Tim (L, ML). Cassandra (L, ML). Sara (ML). Mattias (L, ML, ST). Robert (L, ML). Kajsa (L, ML). George (ML, ST). Maj (ML, ST). Berit (L, ML). Greger (L, ML). Andreas (ML, ST)	Antal röster: 11 L: 7 ML: 11 ST: 3
odla	Stein (L, ML). Susanne (L, ML). Tim (L, ML). Andreas (L, ML). Mert (ML). Cassandra (L). Sara (L, ML). Mattias (L, ML). Sophie (L, ML). Robert (ML). Kajsa (L). Maj (ML). Berit (L, ML).	Antal röster: 12 L: 9 ML: 11	hänga	Stein (L, ML, ST). Tim (ML, ST). Andreas (ML, ST). Cassandra (ML, ST). Sara (L, ML). Sophie (ML, ST). Lars (ML). Robert (ML). Nadine (ML, ST). Greger (L).	Antal röster: 10 L: 3 ML: 9 ST: 6
äta, fika	Tim (L, ML). Cassandra (L, ML). Sara (ML). Mattias (L, ML, ST). Robert (L, ML). Kajsa (L, ML). George (ML, ST). Maj (ML, ST). Berit (L, ML). Greger (L, ML). Andreas (ML, ST)	Antal röster: 11 L: 7 ML: 11 ST: 3	sandlåda	Stein (ML, ST), Lisa (ML, ST), Eskil (ML, ST). Sophie (ST). Miriam (ST). My (ST). Berit (ML, ST).	Antal röster: 8 ML: 4 ST: 6
hänga	Stein (L, ML, ST). Tim (ML, ST). Andreas (ML, ST). Cassandra (ML, ST). Sara (L, ML). Sophie (ML, ST). Lars (ML). Robert (ML). Nadine (ML, ST). Greger (L).	Antal röster: 10 L: 3 ML: 9 ST: 6	sommarkök	Susanne (L, ML). Mert (ML). Kajsa (L). George (ML, ST). Maj (ML, ST).	Antal röster: 5 L: 2 ML: 4 ST: 2 Möjlighet till häng.
yoga, träna,	Berit (L, ML). Susanne (L, ML). Andreas (ST). Cassandra (L). Sara (ML, ST). Lars (ST). Kajsa (L, ML). Berit (L). Nadine (ML, ST).	Antal röster: 9 L: 5 ML: 5 ST: 4	servering	Kommer finnas oavsett	
pingis	Tim (ST). Andreas (ST). Mattias (ST). Lars (ST). Robert (ML). George (ML, ST). Nadine (ST). Greger (ML). Mert (ST)	Antal röster: 9 ML: 3 ST: 7			

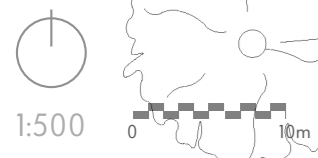

8 & 9. Rita bostäderna. Nu byggs det.

Inventering av visuella kopplingar

1. Signalparken. Se bild 22.
2. Torg. Härifrån går man in i parkeringshuset. Se bild 23.
3. Kulle med grönska.
4. Sikt mot Mälaren.
5. Gjörwellsgatan.
6. Femvåningshus. Se bild 19 och 21.
7. Sexvåningshus i gult tegel. Se bild 19, 21 och 22.
8. Baconhuset och grönska. Se bild 23 och 24.

Taket med utsikter

1:500

78

4.

79

8.

2.

1.

7.

7.

7.

6.

5.

3.

Sikillinje längs det övre takplanet.
I bakgrunden syns det separata
trapphuset. Till höger i bild skymtas
huvudtrapphuset.

Rampen kopplar samman
takens halvplan. Här syns den
karaktäristiska DN-skrapan i
bakgrunden.

Siktlinje längs det nedre halvplanet.
Här finns fläktrum och kylrum samt
bilrampen ner till våningsplanen under.

Mot norr ligger Signalparken.

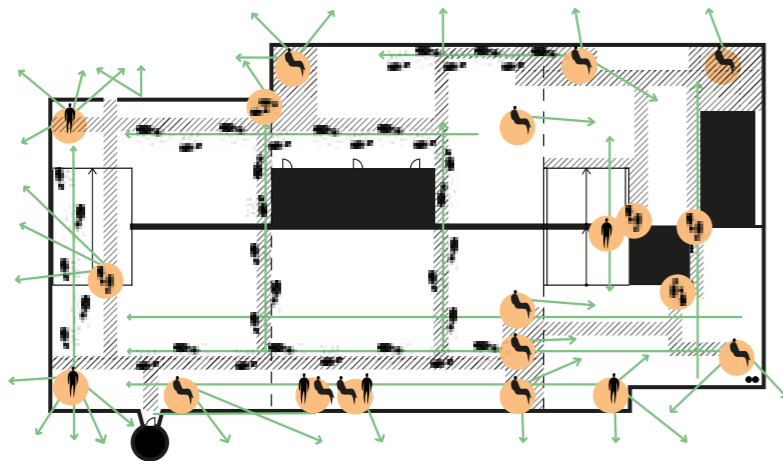
Mot öst vid ett torg ligger entrén till garaget. Här syns Tidningshuset med den guldfärgade expressenloggan

Siktlinje längs det övre takplanet. Två rör som ventilerar bort avgaser sticker upp på garagetakets ena hörn. I bakgrunden syns det s.k. Baconhuset.

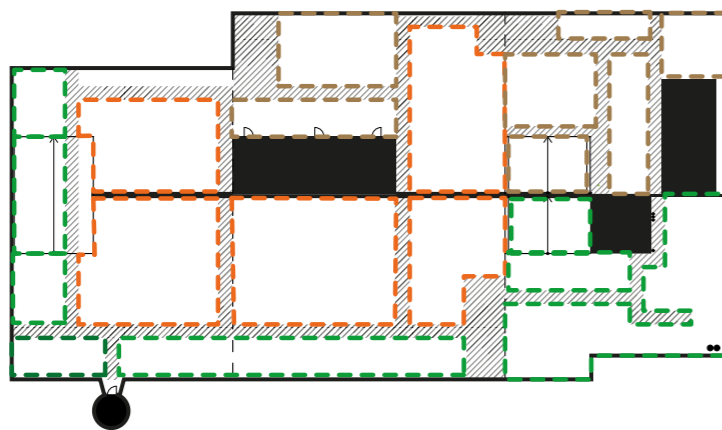

SPÅNGEN PÅ PARKERINGSHUSET

Ett utkast på spången

Efter inventeringen av utsikterna, beskrivet på s. 62-64, får varje utsiktspunkt sin kroppsposition. Utifrån detta ritas spången. En yttre spång tar en runt på taket mellan utkiksplatserna. En inre tvärgående spång letar sig in mellan hushållen. För att minska risken för höjdskräck går spången för det mesta inte närmast kanten.

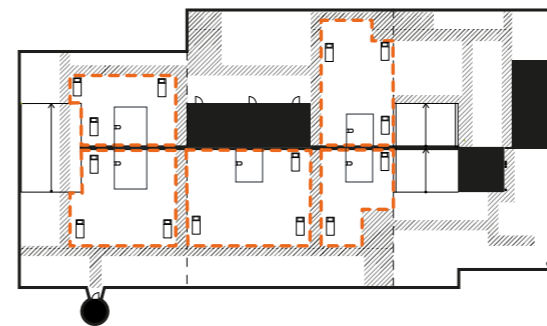
Spångens mellanrum

Delen mot öst är stökigare och ligger i anslutning till trapphuset. Den blir därför öppen för alla. Södersidan får en offentlig trädgård och den norra får ett offentligt torg med aktiviteter. Spången delar upp bostäderna i fem mindre hushåll.

UTMANA DET DELADE BOENDET

Vad är privat?

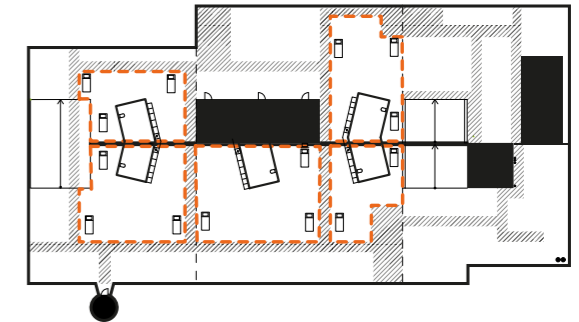
Förutsättningarna för att tänja på gränserna för hur delat vi orkar bo, är att några rum fortfarande måste upplevas privata. Hygienrummet får därför helt stängda innerväggar och låsbara dörrar. Sovrummet, och främst sängen, identifieras också som privat. Sängen måste vara fri från sikt.

Sängarna placeras så långt ifrån varandra som möjligt.

Placering av privata rum

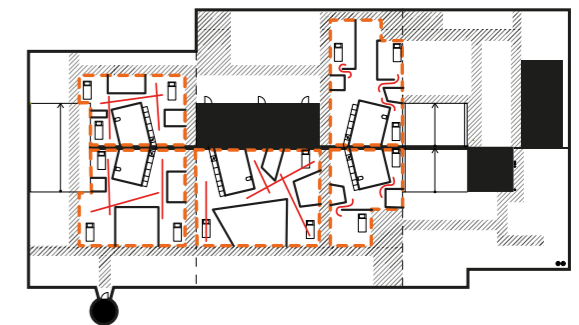
Hygienrummen i de olika hushållen bör placeras så nära varandra som möjligt och hamnar därför mot muren. De placeras i sin tur i mitten av hushållen för att skapa ett rum på varje sida om sig. I anslutning till WC'n ligger köket. Sängarna i finns hushållens hörn, så långt ifrån varandra som möjligt.

Hygienrummen vinklas för att öppna upp köken mot rummet i mitten.

Delade rum

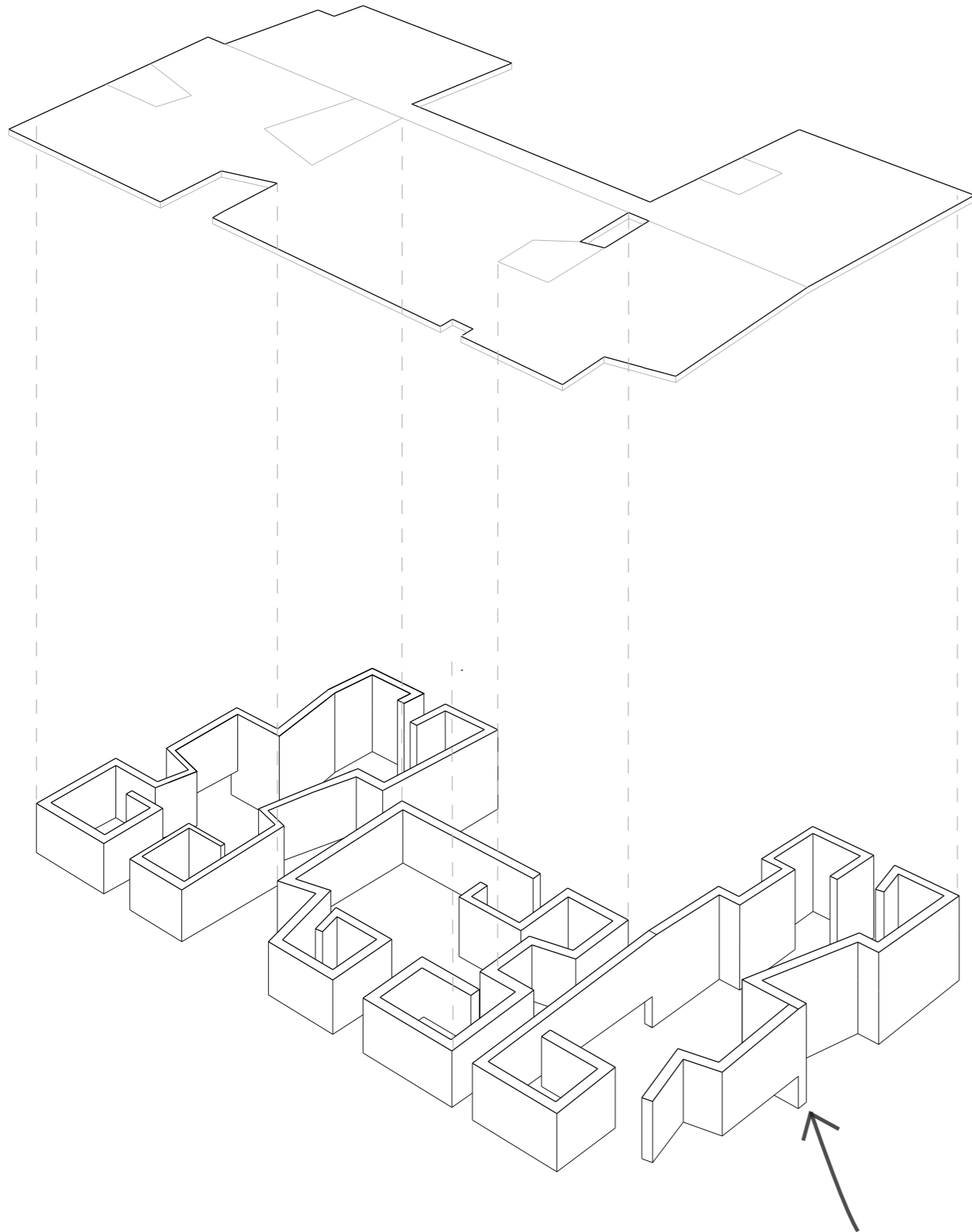
De mer privata rummen vetter mot delade rum. För att köket ska öppna upp sig mot det större rummet får hygienrummet en vinkel. Den får inte vara så stor så att köket inte längre upplevs som ett eget rum.

Genom att förflytta sig mellan rum i en s-rörelse, som i högra hushållen i illustrationen, kan siktlinjer brytas.

Bryta siktlinjer

Hur ett rum övergår till ett annat blir väsentligt för att bryta siktlinjerna. Genom tester kan jag konstatera att det verkar vara omöjligt att bryta en siktlinje utan att förskjuta rummen i förhållande till varandra. Genom att i en s-rörelse förflytta sig mellan två rum kan siktlinjerna brytas, så länge väggarna är tillräckligt förskjutna.

Två väggar var

Varje hushåll får två väggar var som genom att byta vinkel och riktning tar sig runt sängarna och skapar olika privata och delade rum. Tack vare denna princip kan man förflytta sig mellan rum genom s-rörelsen, och siktlinjerna kan brytas.

Taket på taket

Eftersom bostäderna står på ett tak, blir deras eget tak extra laddat. Det spänner över alla hushåll och blir det som alla bostäder delar med varandra. Taket mot söder, väst eller öst bör ha en lutning som är bra för solceller.

Norra hushållen får sovloft

Eftersom garagetaket är uppdelat i två halvplan med en höjdskillnad på 1,4m, får hushållen på den lägre sidan 1,4m högre vägghöjd och därmed högre i tak. Den extra takhöjden ger plats åt sovloft som nås via en stege.

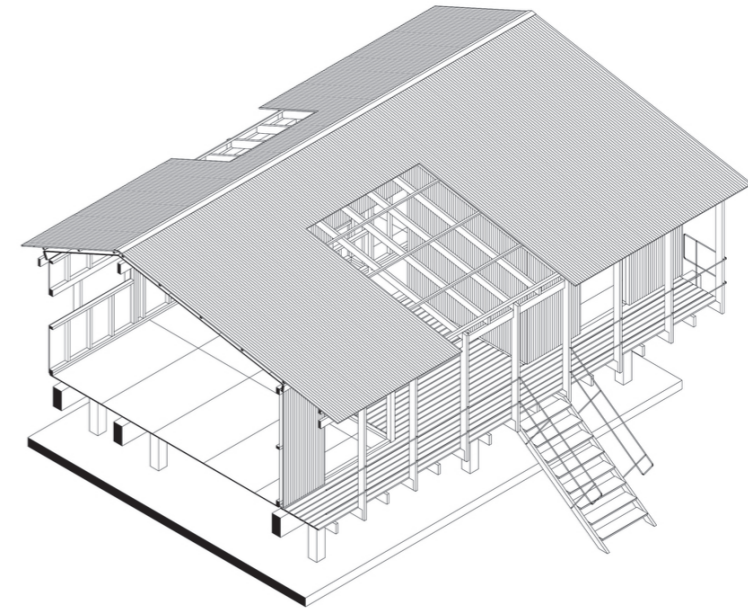
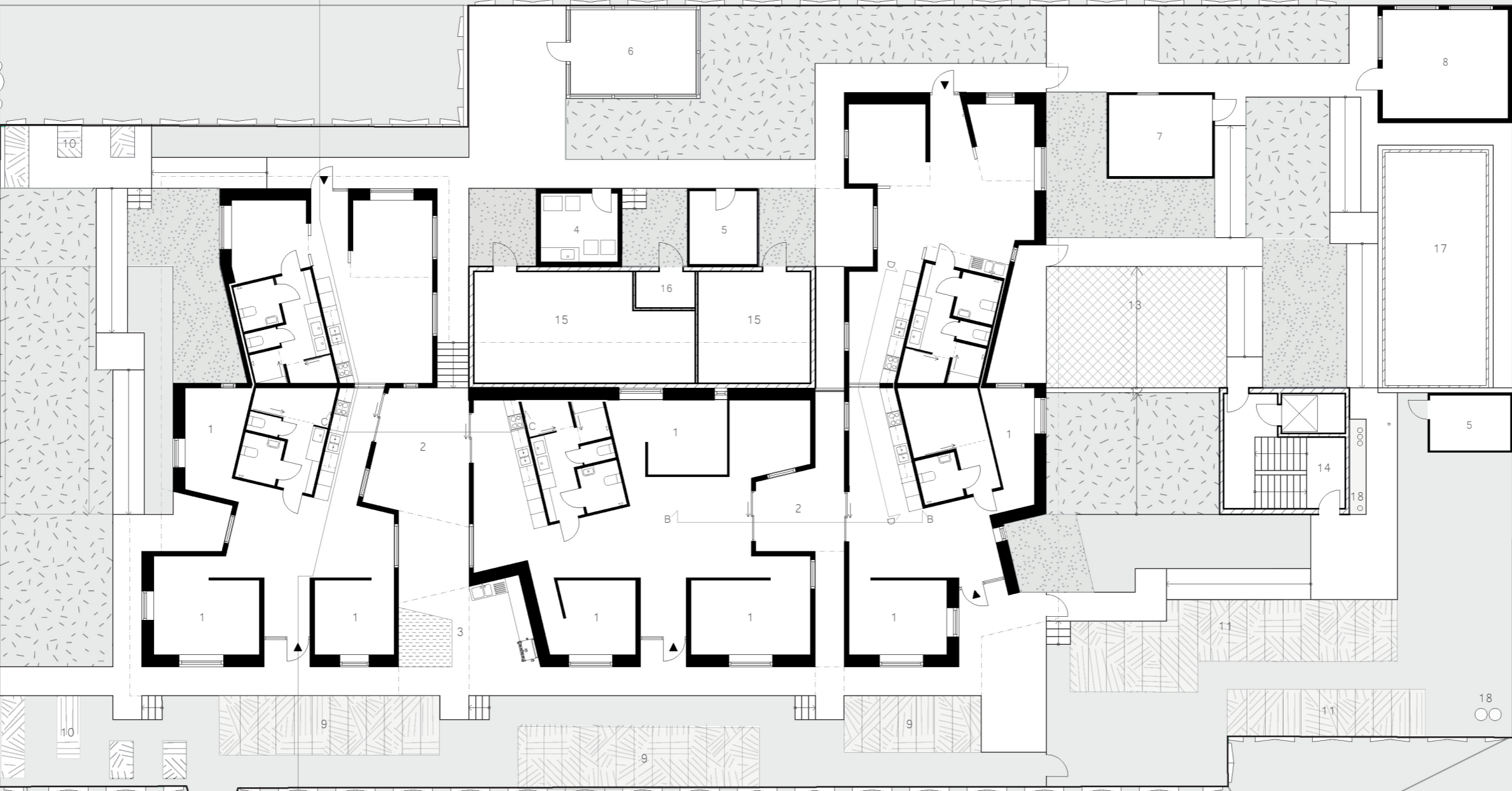

Bild 25: Axonometri som visar takprincipen hos Dique Luján House av FRAM Arkitekter.

Referens för taket

FRAM Arkitekter har ritat Dique Luján House där de har låtit "klippa" öppningar i taket. Det resulterar i ett spännande ljusinsläpp.

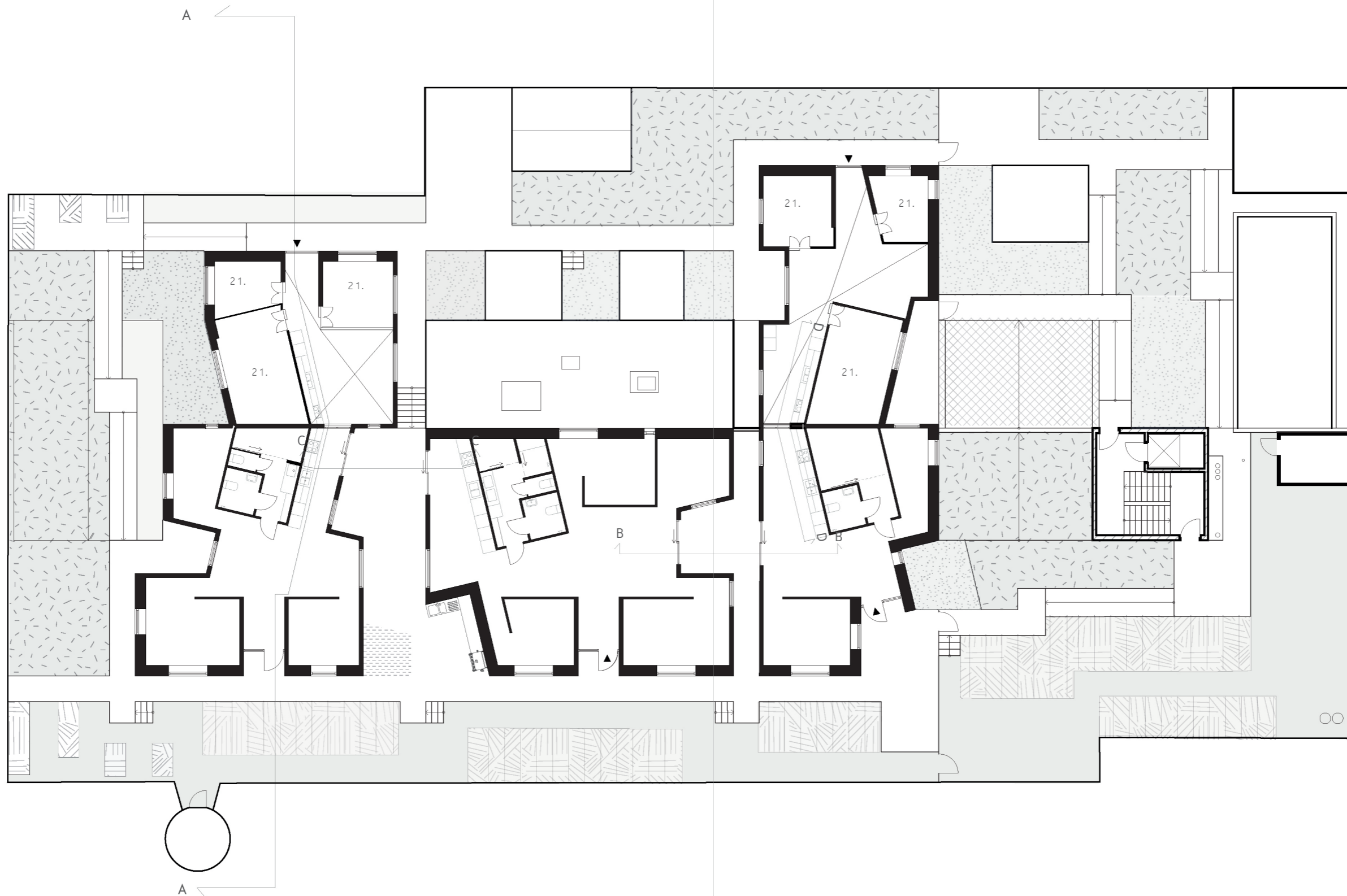
För att ge ljus till bostädernas mörkaste delar klipper jag hål på liknande sätt. Takets yttersta lager som är korrugerad plåt, får inslag av klar korrugerad plast eller helt öppna delar med synlig takstruktur.

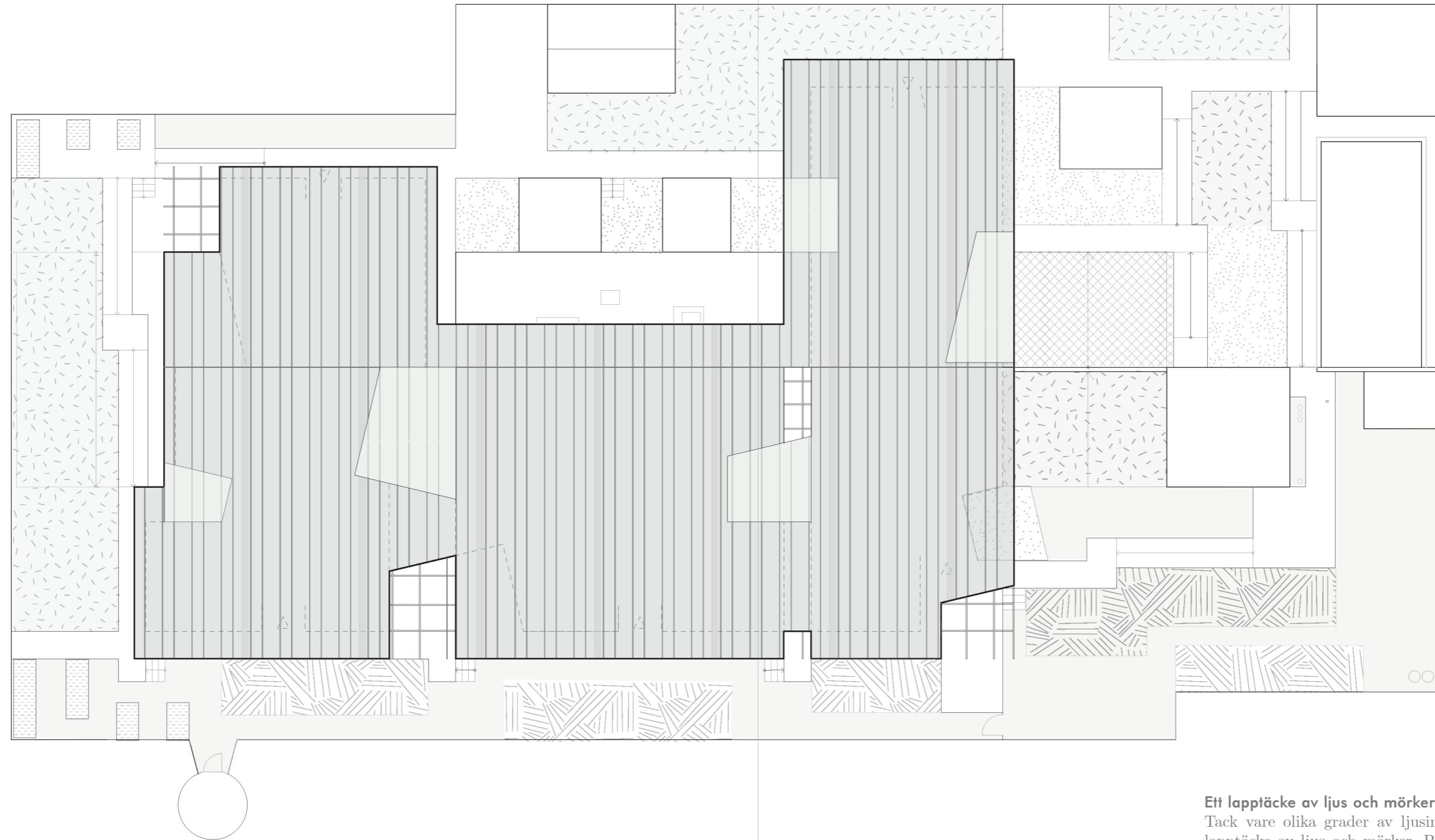

Bostädernas entréplan

1. Rum med bruten siktlinje	12. Bef. mur som skiljer halvplanen åt
2. Vädskyddat uterum	13. Tidigare biluppfart får sittnät
3. Sommarkök med kryddodling	14. Befintligt trapphus
4. Tvättstuga	15. Bef. fläktrum och VVS
5. Förråd	16. Bef. el
6. Växthus	17. Bef. kyltorn
7. Kiosk	18. Avgasventil
8. Bastu	19. Entré parkeringsgarage för bilar
9. Odlingsbäddar	20. Entré parkeringsgarage för fotgängare
10. Odlingslådor	21. Sovloft
11. Kolonilotter	

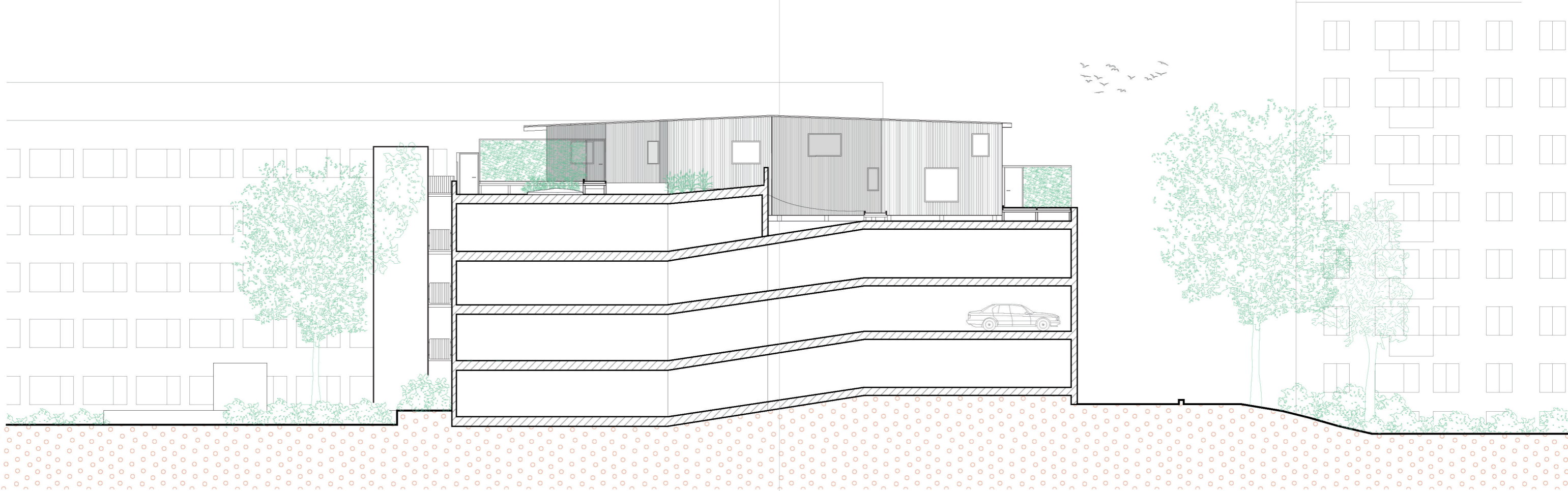

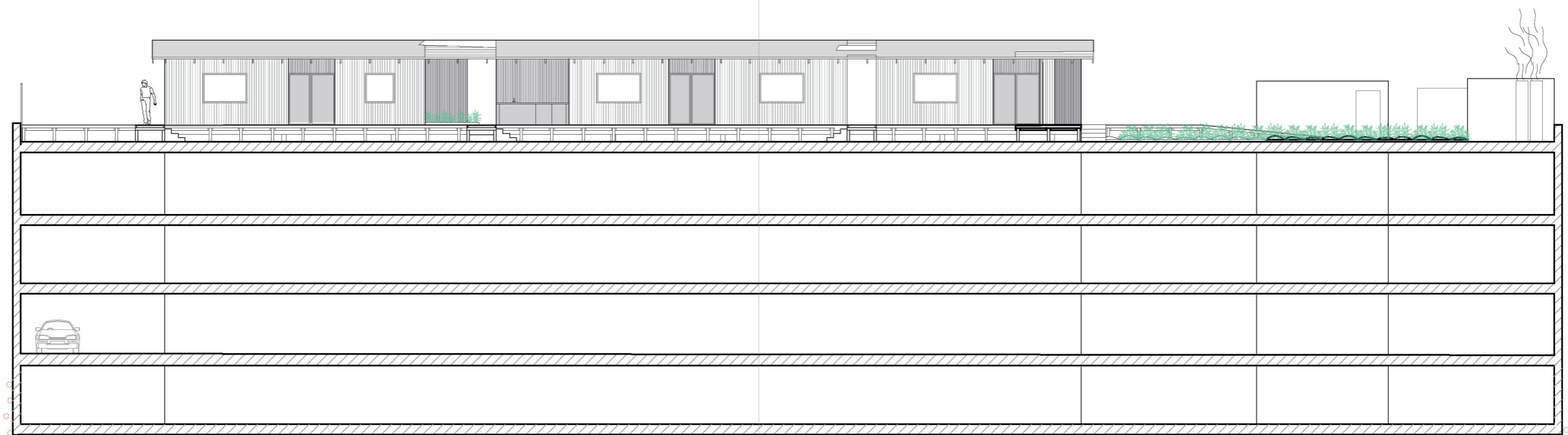
Ett lapptäcke av ljus och mörker

Tack vare olika grader av ljusinsläpp genom taket skapas ett lapptäcke av ljus och mörker. På södra sidan överlappar taket spången. Där spången byter riktning är taket skuret för att markera att något nytt händer. Längst in vid spångens mitt är taket transparent för att genom ljusinsläpp leda uppmärksamheten hitåt. Ovanför spångens större rum har taket korrugererad plast.

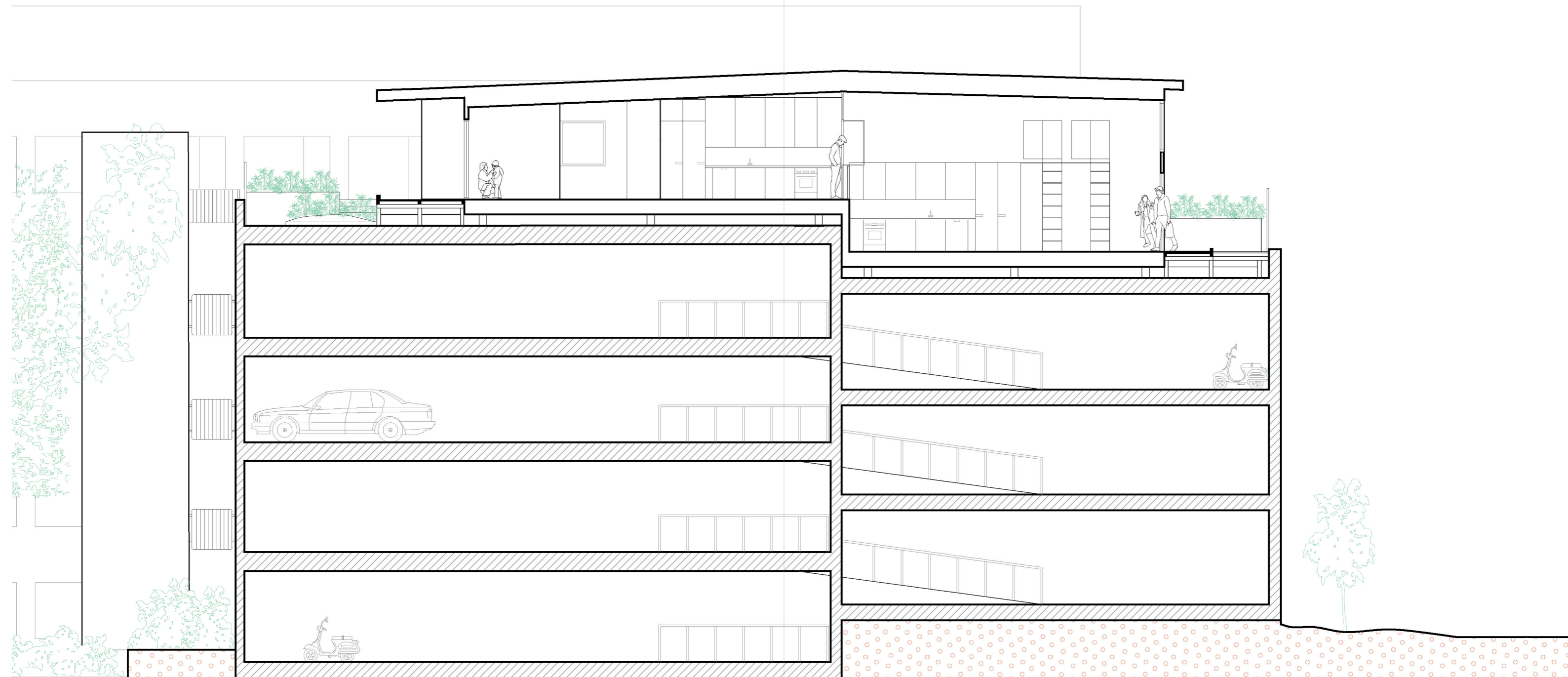
Östra fasaden

1:200 0m 1m 5m 10m

Södra fasaden

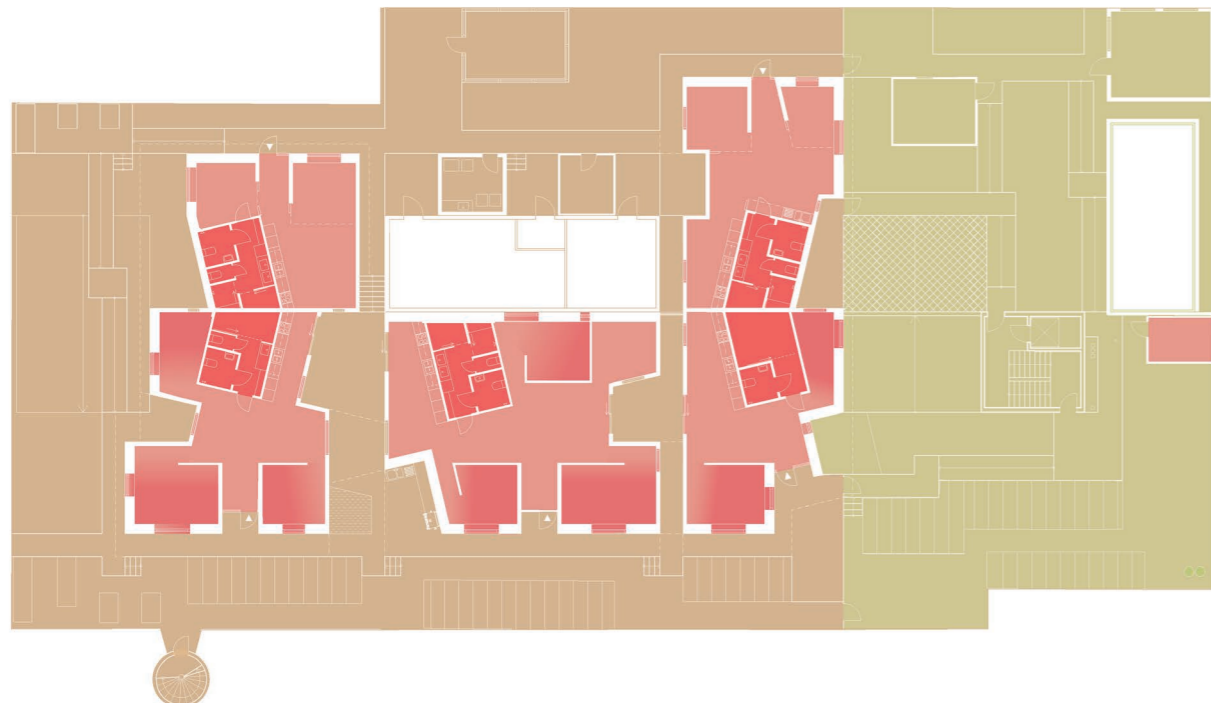
1:200 0m 1m 5m 10m

Hushållen möts i mitten

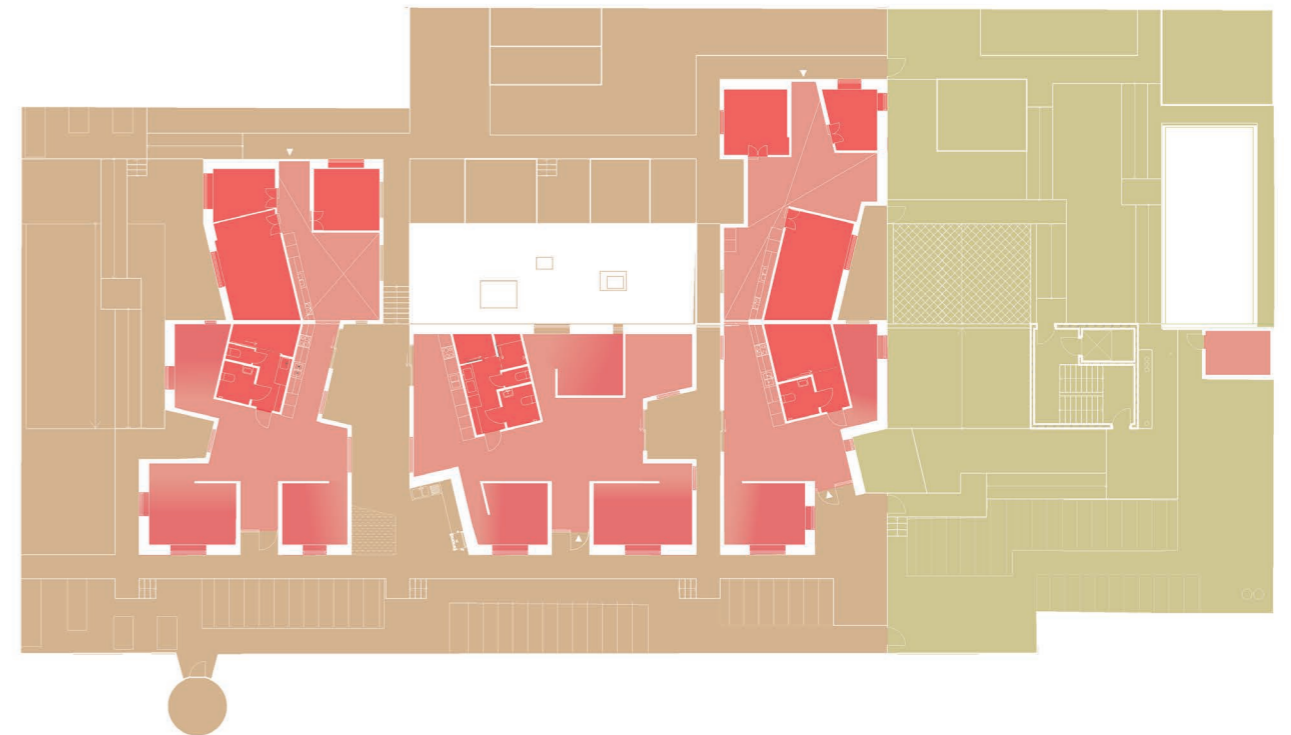
Ju längre in mot mitten i ett hushåll man är desto närmre hushållet på motsatt takplan är man. Hushållen möts tillslut med köken. Här finns ett fönster som går att öppna.

FRÅN OFFENTLIGT TILL PRIVAT

Det mest delade

Garagetakets offentliga del får mot norr ett torg med bastu och kiosk som drivs av de boende. Den södra delen blir offentlig trädgård med plats för sittplatser till serveringen. Från den offentliga delen går man sedan in till bostadsområdet. Spången separerar hushållen, men kopplar även samman dem genom att flyta in i dem. Spången mellan hushållen är under tak och blir väderskyddade uterum. I varje hushåll finns ett delat rum som kan vara tillgängligt för alla hushåll.

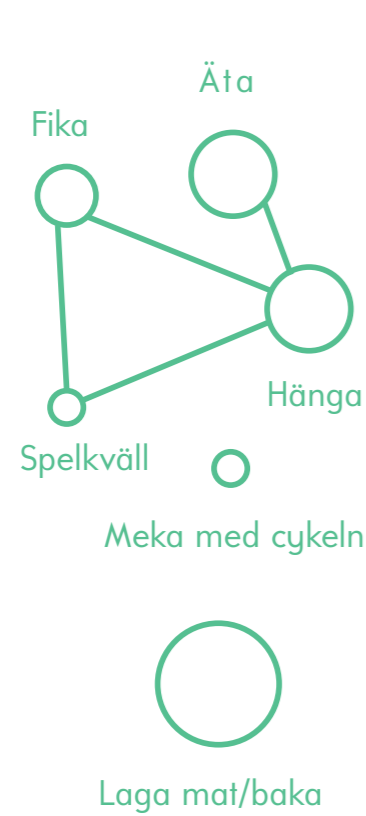
Det mest privata

Hygienrummen och norra hushållens sovloft är de mest privata rummen och har dörrar som går att låsa. Den södra sidan får sina privata rum med hjälp av den brutna siktlinjen.

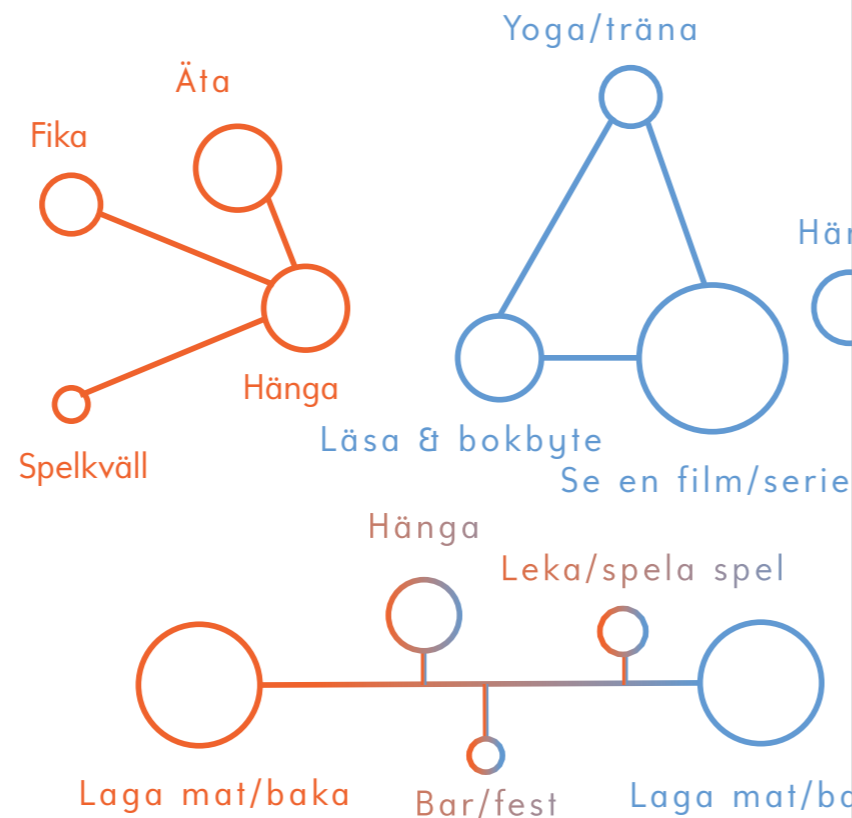

Öppna upp

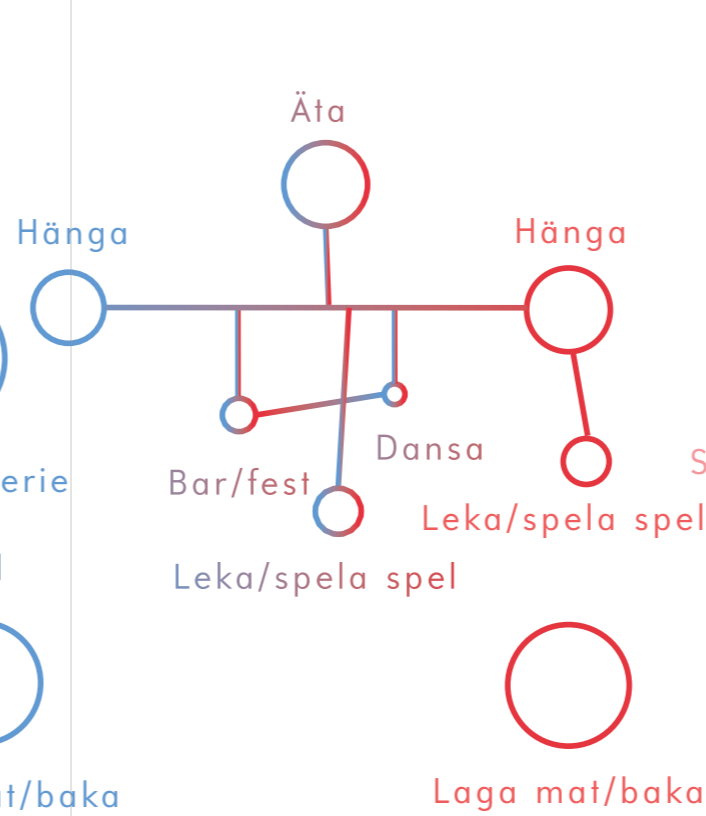
De södra hushållen har skjutdörrar mot spångens väderskyddade uterum. När de öppnas får rummen nya användningsområden och gör hushållens delade rum ännu mer delade.

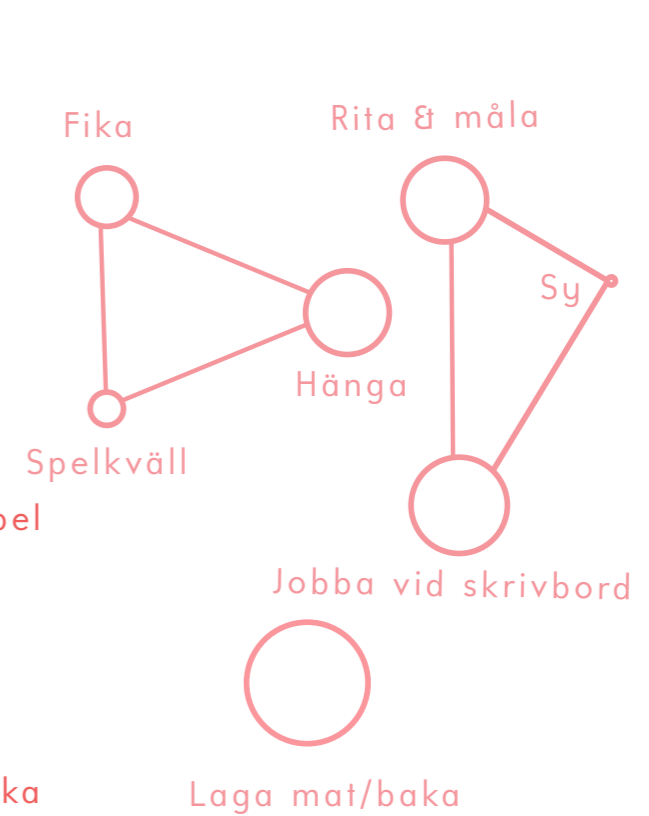
Hushållet: Kompisarna
Andreas, Mert, Cassandra och Sara.
Energivå: Mellanlugn, stökig

Hushållet: Nadine, Robert och paret Lucia och Trine.
Energivå: mellanlugn, stökigt

Hushållet: Lars, Berit och Stein & Lisa.
Energivå: lugn, stökig

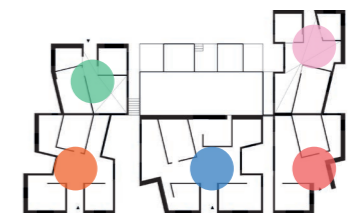
Hushållet: Familjen Nygård.
Energivå: Stökigt, mellanlugnt

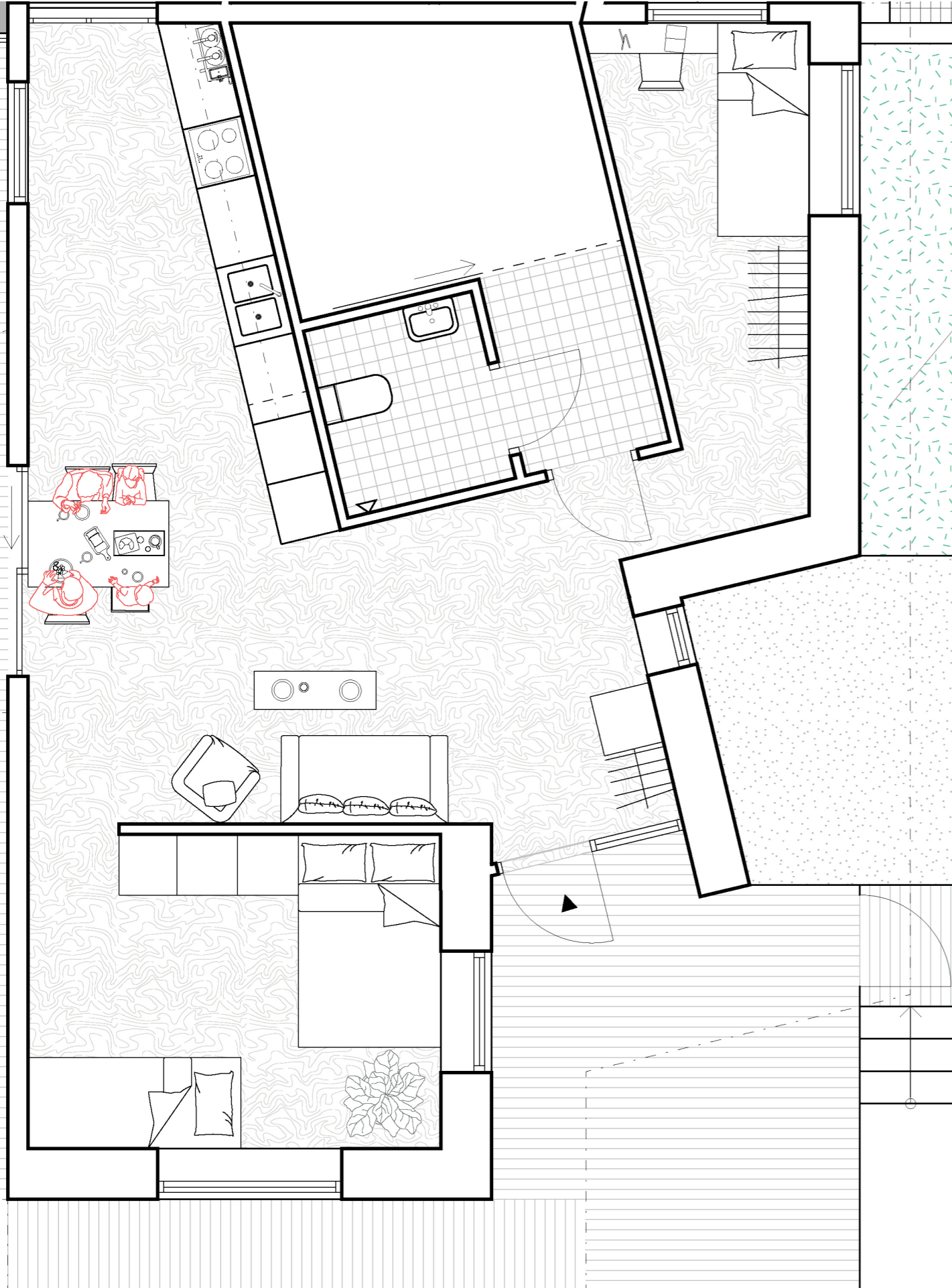
Hushållet: Greger, Maj, och paret Susanne & Tim.
Energivå: lugn, mellanlugn

EN DELAD DAG PÅ TAKET

10. Dags för inflyttning.
Baserat på omröstningen på s. 74-75 får hushållen olika aktiviteter utifrån vilka som bor där och hur viktig aktiviteten är.

På följande uppslag får vi följa livet på *Delat på Tidningshuset* under en delad dag.

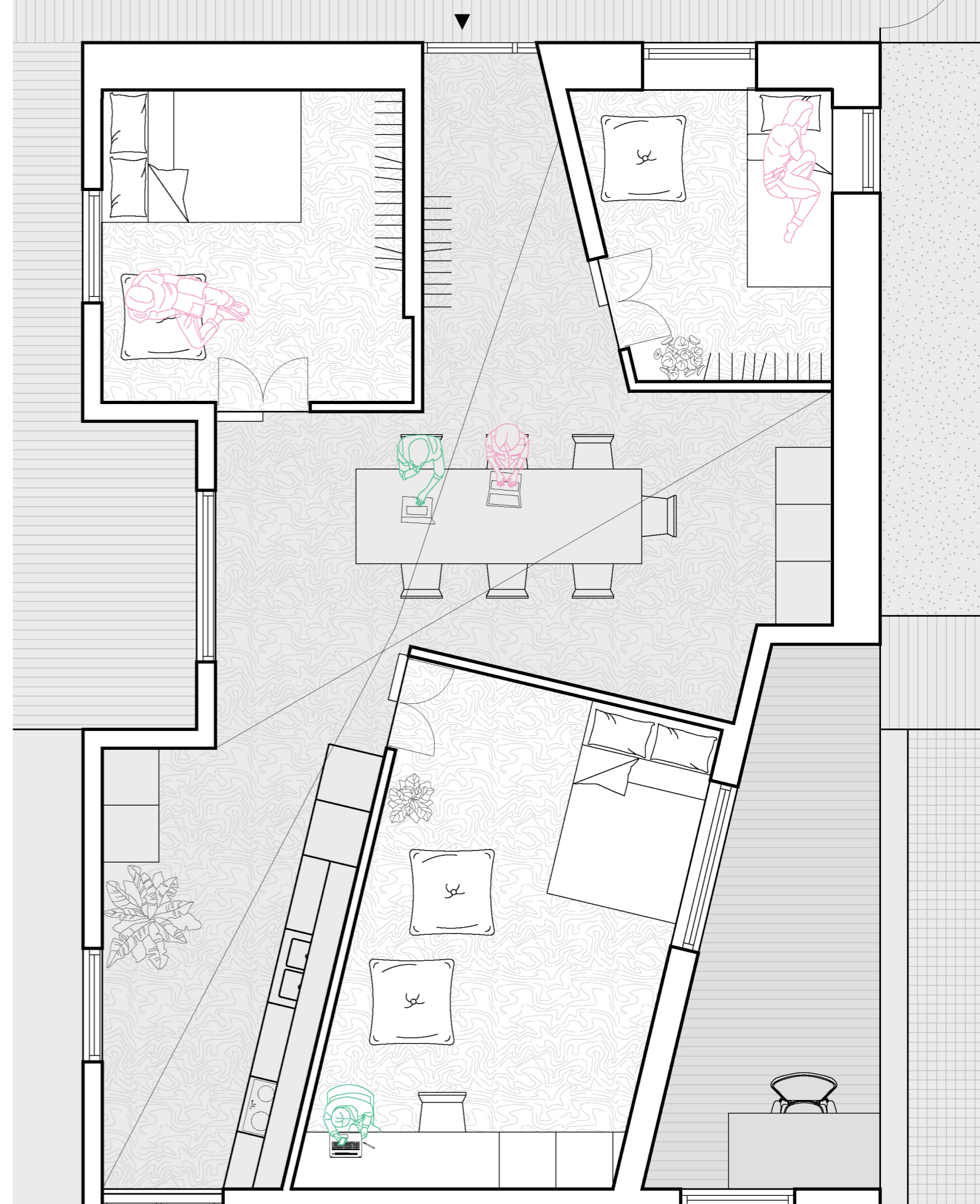
1

Hos familjen Nygård gör man sig i ordning för att gå till skolan och jobbet.

1:50

5m

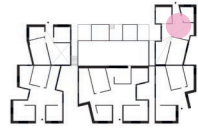
2

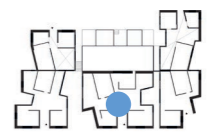
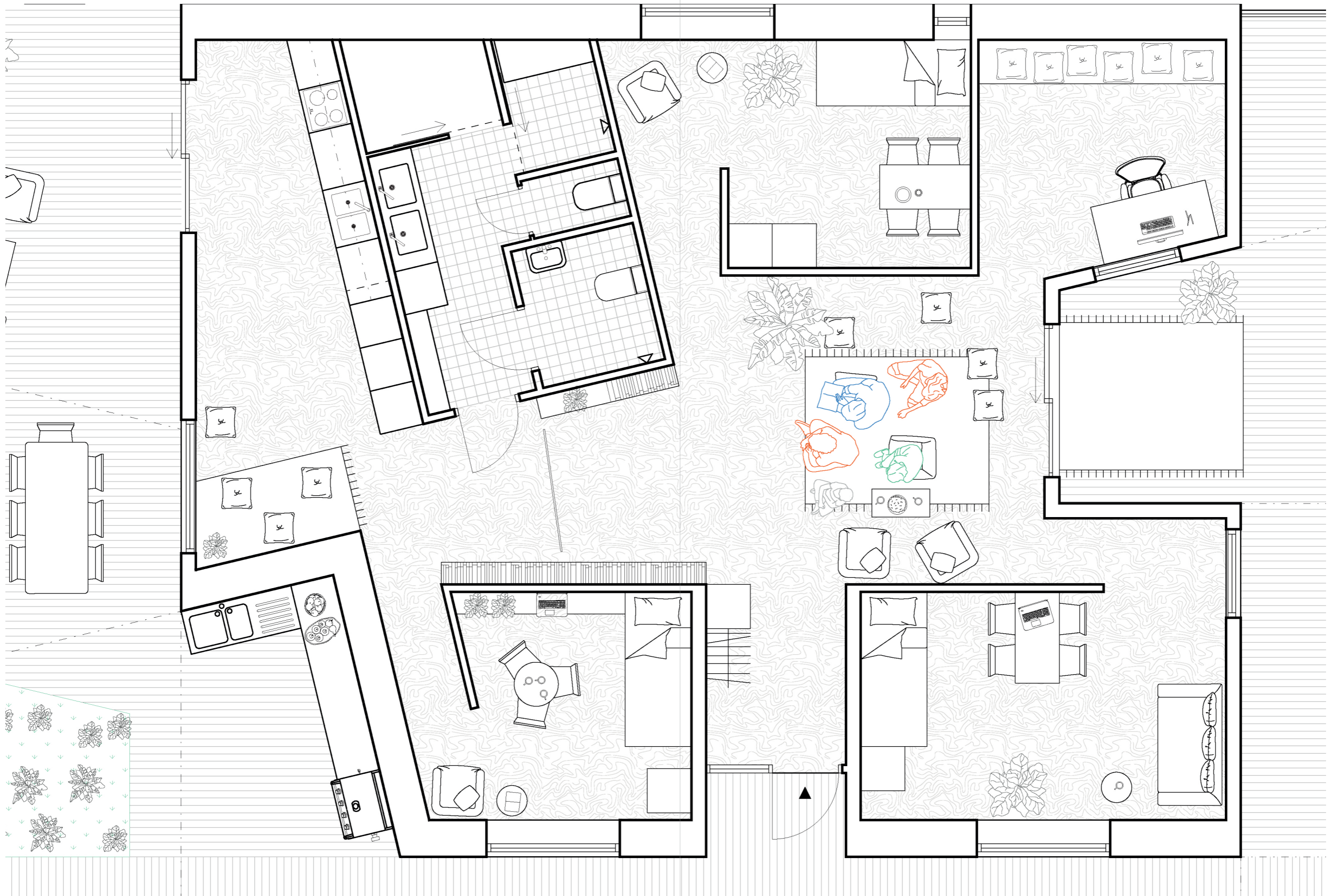
Susanne jobbar vid stora bordet. Lars kommer förbi för att få jobsällskap.

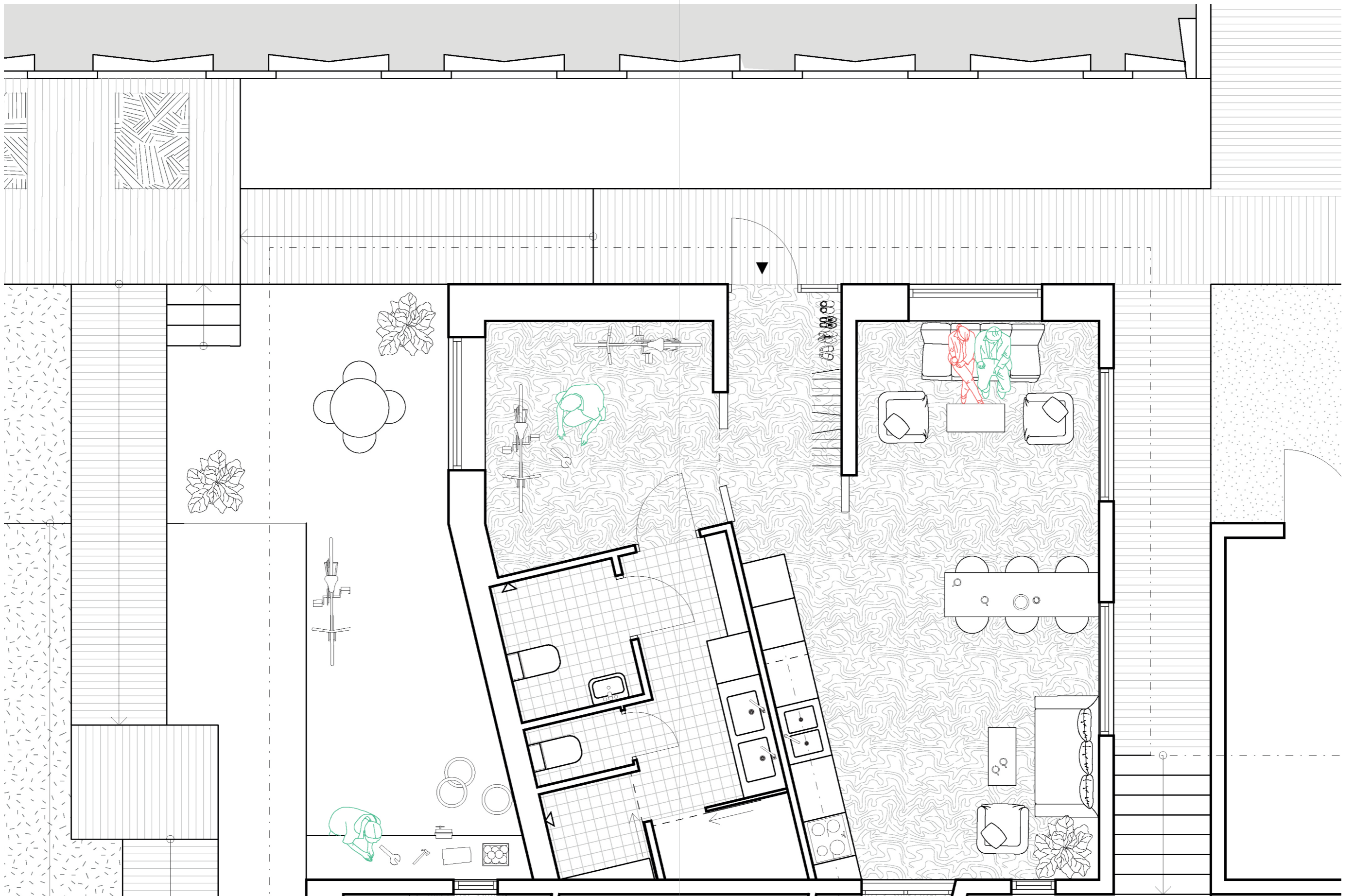
1:50

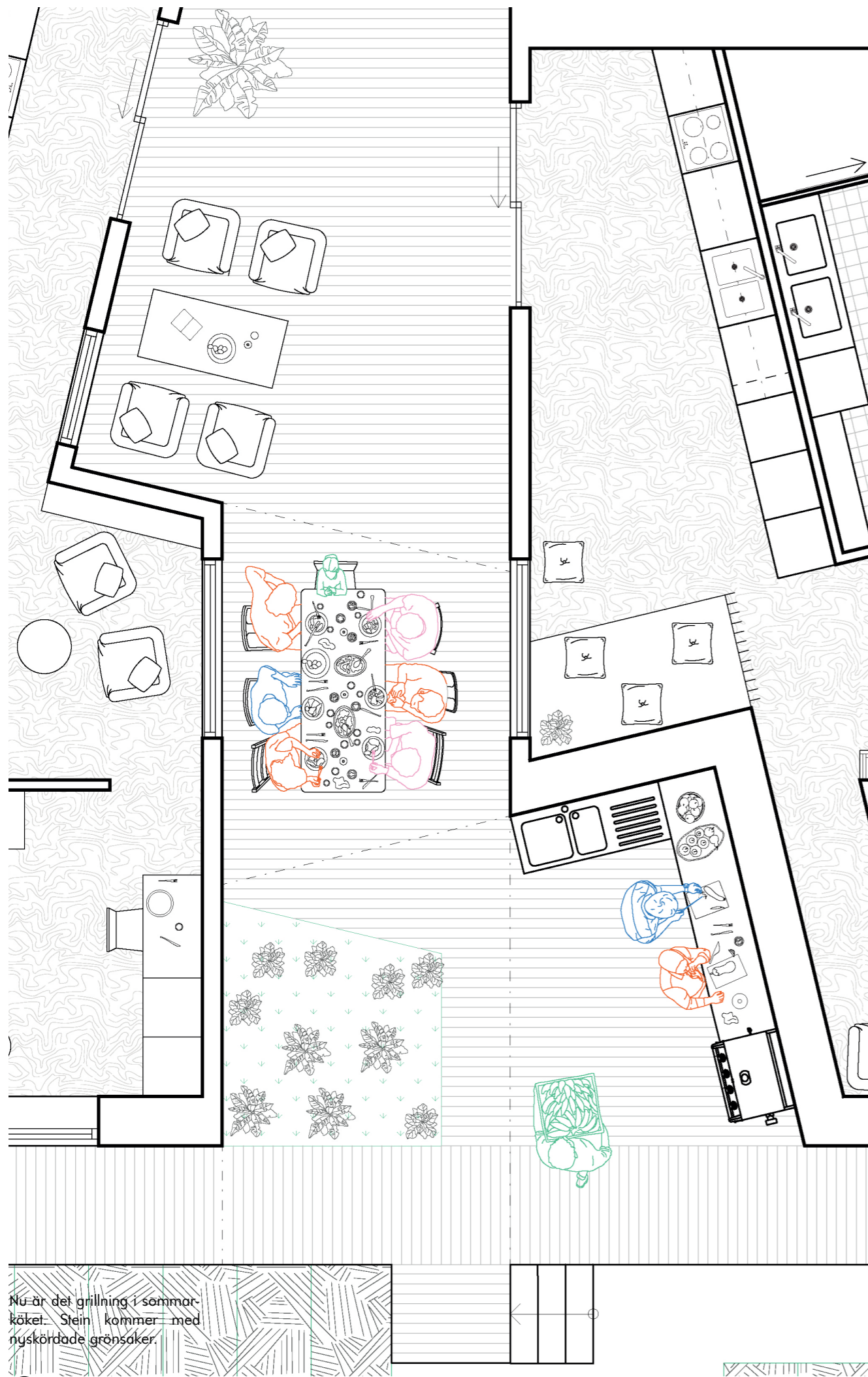

5m

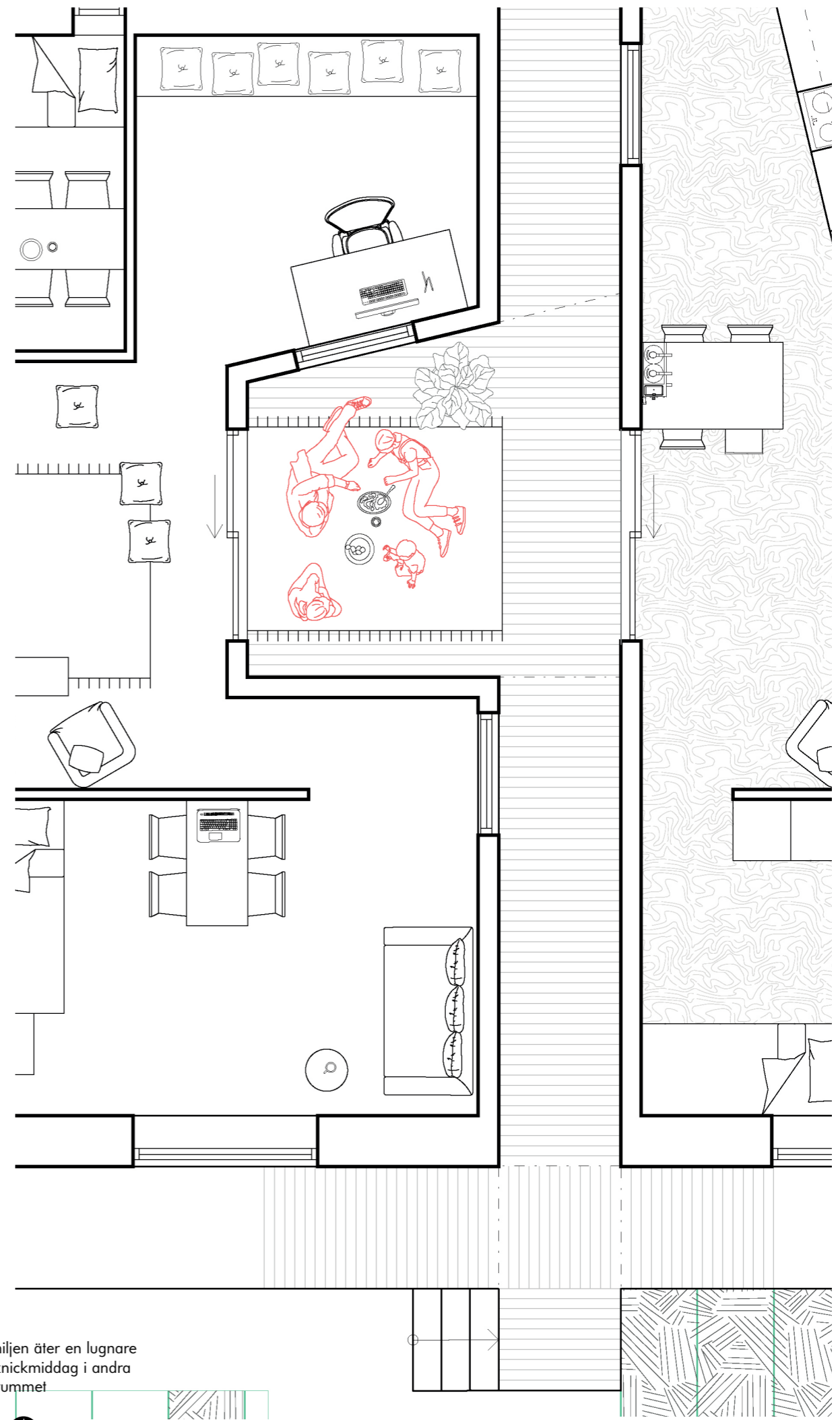

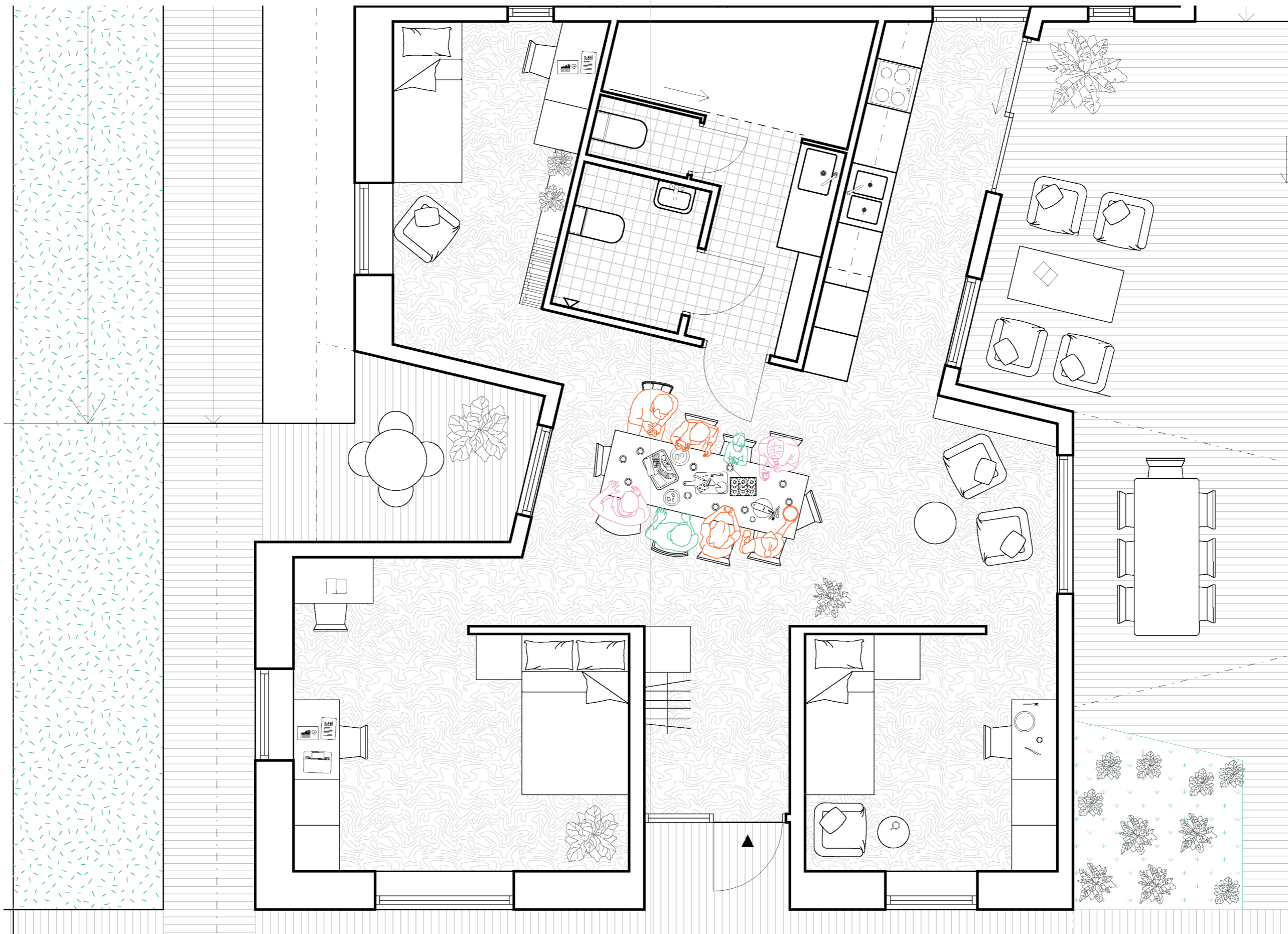

Nu är det grillning i sommar-
köket. Stein kommer med
nyskördade grönsaker.

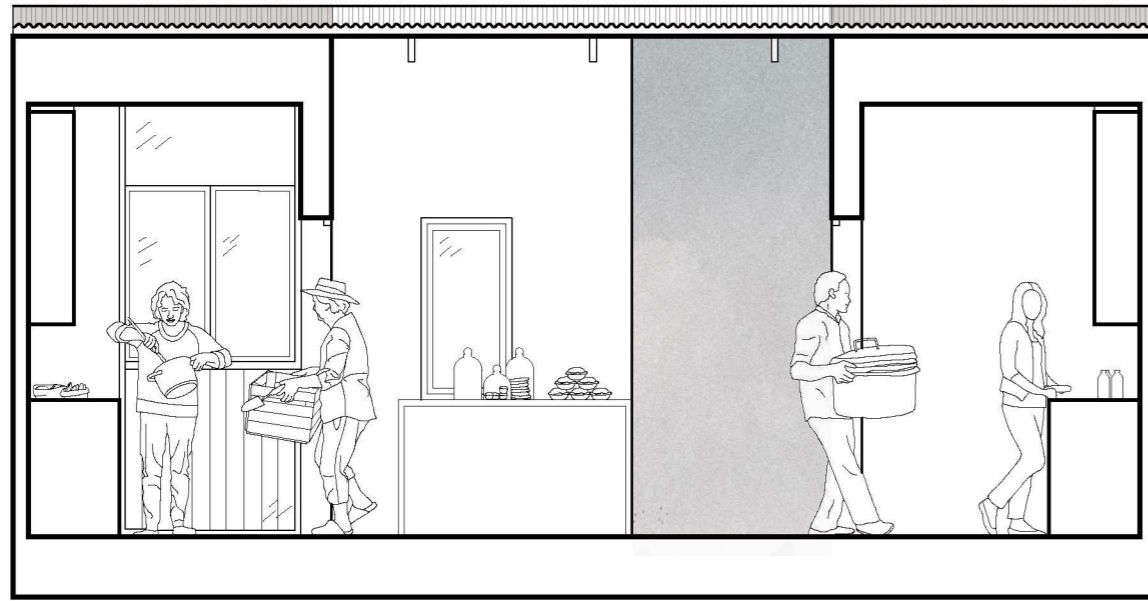
Familjen äter en lugnare
picknickmiddag i andra
uterummet

Det har blivit svalt så grillgänget flyttar in för att äta ost och spela spel

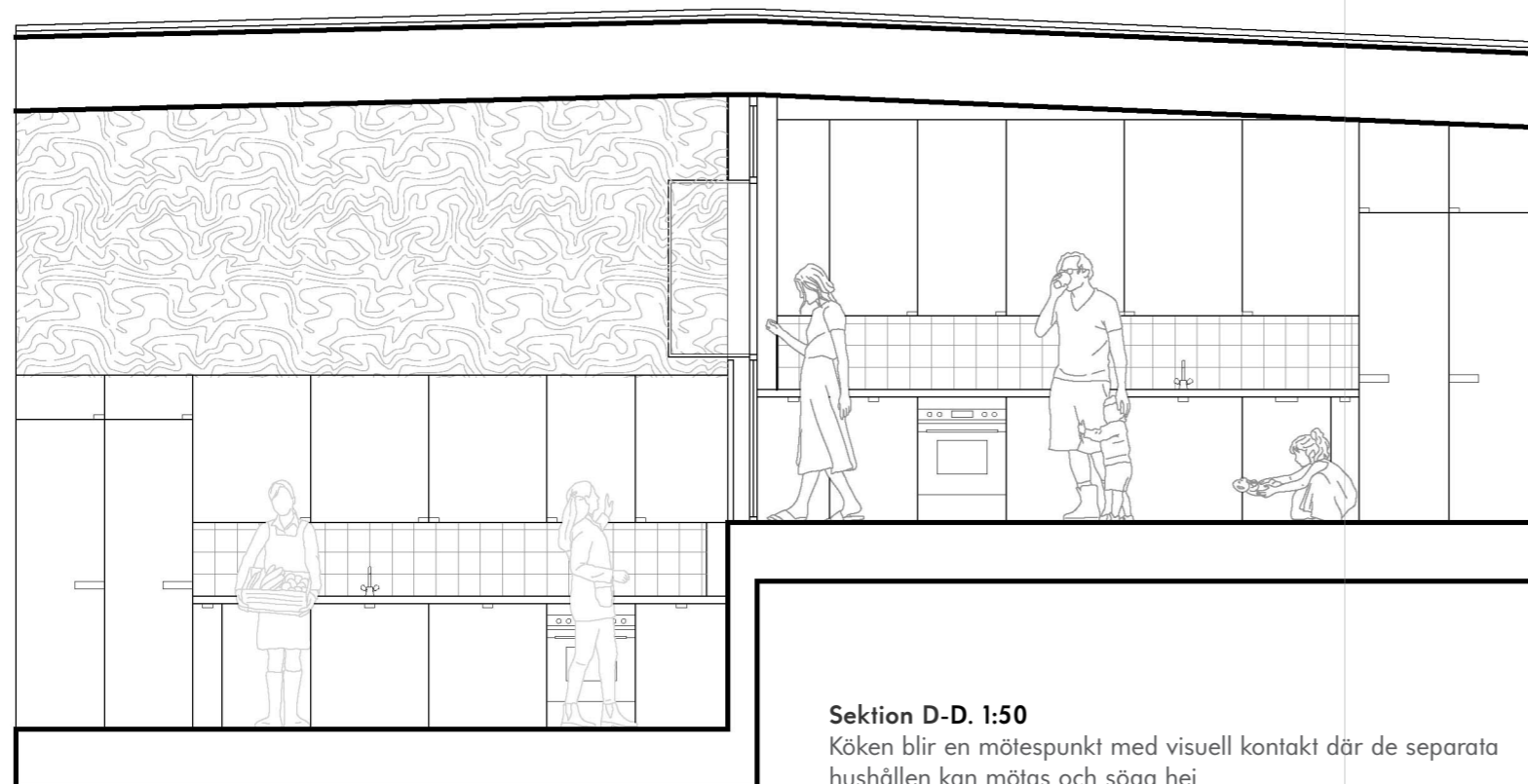
Sektion B-B. 1:50

Det är fest på taket. Skjutdörrarna mellan två hushåll har öppnats och kopplar samman dem med uterummet.

Sektion C-C. 1:50

Skjutdörrarna i två hushåll har öppnats och kopplar ihop köken till ett tillfälligt storkök. Här lagas det mat inför helgens marknad i den offentliga trädgården.

Sektion D-D. 1:50

Köken blir en mötespunkt med visuell kontakt där de separata hushållen kan mötas och säga hej

AVSLUTANDE REFLEKTION

Sätta upp regler

En tidig idé i processen var att skapa bostäder där rummen formas utan traditionella innerväggar. Jag hade svårt att landa i hur jag skulle göra det och tittade på japanska referenser som utmanar just detta. *Moriyama House* av Sanaa, där varje rum är en egen byggnad, var en inspiration i början av arbetet. Den stora mängden yttervägg i dessa bostäder innebär dock att det är mycket yta att värma upp vilket leder till hög elförbrukning. *House A*, också av Saana, saknar helt innerväggar. Tack vare att rummen har olika storlek och är placerade i en sekvens efter varandra upplevs de som olika rum. *Unfinished House* av Yamazaki Kentaro är en bostad som från början saknar innerväggar men kan läggas till efter behov. Små privata rum vetter mot ett stort allmänt rum. Utmanande för hushållen i *Delat På Tidningshuset* är att de delas av fler än endast ett par. Det innebär att rummen inte bara behövde upplevas som olika rum, utan även privata. För att göra det satte jag upp olika regler att förhålla mig till, för att sedan upptäcka att regeln behövde brytas, för att komma upp med en ny regel. Utmanande i arbetet har också varit att komma åt taket och att bestämma hur bostäderna ska förhålla sig till det. Där var de påhittade reglerna, som till slut ledde till inventeringen av siktlinjerna, till stor hjälp.

Sociala utmaningar

Att bo i ett så delat hem som detta innebär sociala utmaningar. En bostad utan dörrar innebär att man för det mesta hör varandra. I ett hushåll där alla känner varandra väl, eller i ett hushåll med endast ett par, är de utmaningarna kopplat till detta troligtvis mycket mindre. I hushåll där de som bor där inte känner varandra bra, eller har olika rutiner och livsstil, är sannolikheten stor att de som bor här kommer sätta upp dörrar eller draperier. När någons livssituation ändras kanske inte denna typ av boende längre passar. Då kan en byggemenskap på ett annat tak passa bra.

TACK

Jag vill tacka min handledare Paulina Prieto De La Fuente för ovärderlig handledning under arbetets gång, för hennes sätt att utmana mina förslag och för sin förmåga att spinna vidare på mina idéer. Jag vill även tacka min examinator Lars-Henrik Ståhl för bra input, stöd och vägledning.

KÄLLHÄNVISNING

Länsstyrelsen (2021). *Bekymrat läge på bostadsmarknaden - Stockholm har blivit för dyrt*. <https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/om-oss/pressrum/nyheter/nyheter---stockholm/2021-06-15-bekymrat-lage-pa-bostadsmarknaden---stockholm-har-blivit-for-dyrt.html> [04-11-2022]

Föreningen för byggemskaper (u.å.). *Bilda byggemskap. Hur kommer man igång?* <https://docplayer.se/2710882-Bilda-byggemskap-hur-kommer-man-igang-foreningen-for-byggemskaper.html> [15-02-2023]

Nedréen, Daniel. Rinaldo, Gustav. (2018). *Miljonprogrammet – Uppbyggnad och påbyggnad*. Chalmers Tekniska Högskola. <https://odr.chalmers.se/bitstream/20.500.12380/255615/1/255615.pdf> [13-10-2022]

Rotterdam (u.å). *Multifunctional Roofs*. <https://www.rotterdam.nl/en/multifunctional-roofs> [30-01-2023]

SCB (2022). *Hushåll i Sverige*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/hushall-i-sverige/> [27-01-2023]

SCB (2019) *Fyra procent är socialt isolerade*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2019/fyra-procent-ar-socialt-isolerade/> [27-01-2023]

Spence, D. Sahleström, K (2015). *Co-housing: learning from Sweden*. <https://architectureau.com/articles/co-housing-learning-from-sweden/> [27-01-2023]

Svenska Dagbladet (2019). *Kollektiven - från pionjärer till nya gäng*. <https://www.svd.se/a/b54Eb3/sommar-svep-kollektiven-fran-pionjarer-till-nya-gang> [28-01-2023]

The Conversation (2016). *Reinventing density: how baugruppen are pioneering the self-made city*. <https://theconversation.com/reinventing-density-how-baugruppen-are-pioneering-the-self-made-city-66488> [26-01-2021]

Världsnaturfonden WWF (2019). *Tätare städer behöver grönnare tak*. <https://www.wwf.se/nyheter/tatare-stader-behoover-gronnare-tak/> [18-02-2023]

1177 (2021). *Ensamhet skadar vår hälsa*. <https://www.1177.se/Vastra-Gotaland/liv--halsa/psykisk-halsa/ensamhet-skadar-var-halsa/>[27-01-2023]

BILDKÄLLOR

Bild 1: Ventouris, P (u.å.) [fotografi]. <https://www.mvrdv.nl/projects/857/rotterdam-rooftop-walk?photo=21529> [27-01-2023]

Bild 25: FRAM arkitekter (2018) [axonometrisk ritning]. <https://www.archdaily.com/905912/dique-lujan-house-fram-arquitectos> [02-02-2023]

